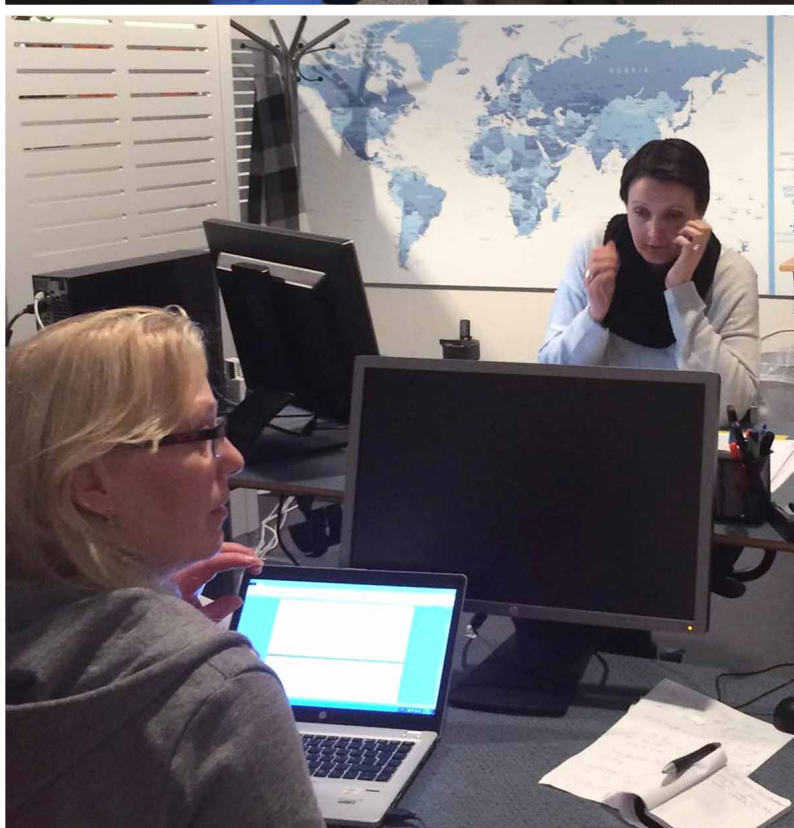
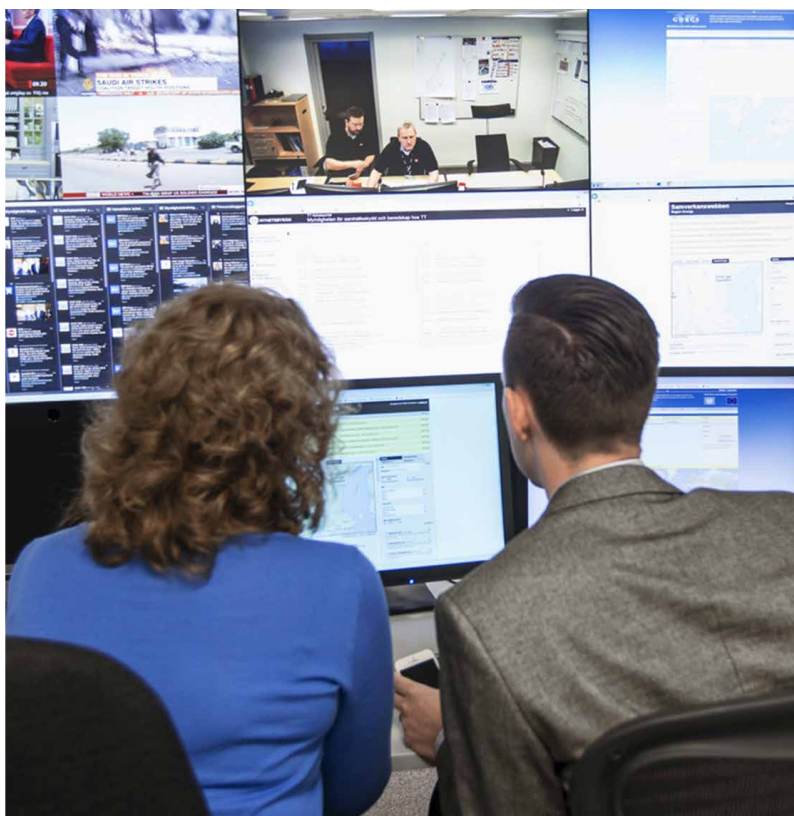




Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Årsredovisning 2015



Årsredovisning 2015

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Omslagsfoto: Lena Karlsson m.fl.

Produktion: Advant Produktionsbyrå

Tryck: Danagård LiTHO

Publikationsnummer: MSB974 - februari 2016

ISBN: 978-91-7383-642-5

Årsredovisning 2015

Innehåll

Förord	6
Ekonomi- och verksamhetsindelning	8
Förebygga olyckor, kriser och krig	14
Brand- och olycksförebyggande arbete	15
Kontinuitet i samhällsviktig verksamhet.....	19
Hantera farliga ämnen.....	22
Hantera information säkert	25
Hantera olyckor, kriser och krig	30
Räddningsinsatser	31
Agera samordnat vid händelser	37
Stödja Försvarmakten vid höjd beredskap	51
Stöd till förmågeutveckling	54
Generell utveckling av samhällsskydd och beredskap	55
Särskild återrapportering	62
Jämställdhetsintegrering	63
Kompetensförsörjning	64
Sjukfrånvaro	65
Avgiftsbelagd verksamhet	66
MSB:s miljöarbete	68
Finansiell redovisning	72
Resultaträkning	73
Balansräkning	74
Anslagsredovisning	76
Bemyndiganderedovisning	78
Finansieringsanalys.....	79
Noter till resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, bemyndiganderedovisning och finansieringsanalys	81
Redovisningsprinciper	81
Sammanställning över väsentliga uppgifter	96
Intern styrning och kontroll.....	98
Bilaga 1	100

Förord

Under verksamhetsåret 2015 fortsatte myndigheten ett förändringsarbete i syfte att ta höjd för de utvecklingsutmaningar som finns inom området samhällsskydd och beredskap.

När året inleddes befann sig MSB mitt i en stor internationell insats i Västafrika, för att bidra till att begränsa den allvarliga ebolaepidemin. Trots utmaningar och en kraftigt förändrad behovsbild uppnådde MSB, enligt utvärderingen av den insatsen, viktiga resultat.

Den försämrade säkerhetspolitiska situationen har lett till att planering för civilt försvar kommit allt högre upp på agendan. MSB har under senare år gjort ett stort förberedelsearbete tillsammans med Forsvarsmakten och arbetar nu intensivt med frågan utifrån regeringens inriktning i planeringsanvisningar och uppdrag om gemensam grundsyn för totalförsvaret. Perspektivet höjd beredskap flätas nu successivt in i många av myndighetens utvecklingsprocesser och kommer således att påverka arbetet inom samverkansområdena, fördelningen av anslag 2:4 Krisberedskap, myndigheternas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser och mycket annat. MSB har under 2015 också lagt ner kraft på att utveckla förmågan att identifiera och möta informationspåverkan mot Sverige.

Arbetet med att dra lärdomar från skogsbranden i Västmanland har pågått under året och resultatet ska redovisas för regeringen sista mars 2016. Utveckling av förmågan att förebygga och hantera olyckor och kriser fortsätter, däribland införandet av aktörsgemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar. Även i detta arbete knyter vi nu ihop frågor som rör den fredstida krisberedskapen med frågor som rör utvecklingen av ett modernt civilt försvar och totalförsvaret.

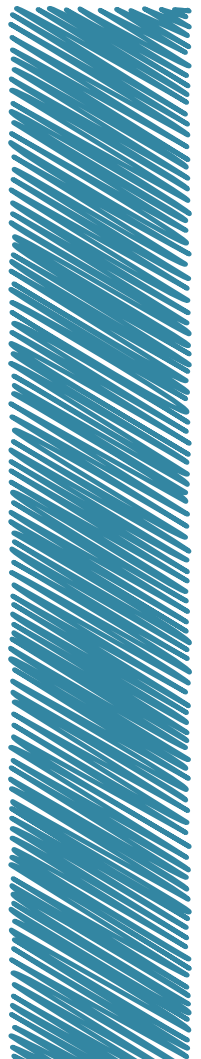
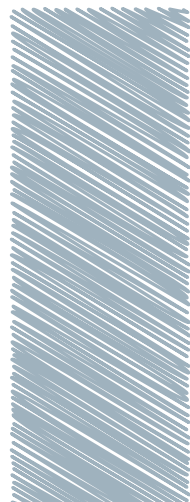
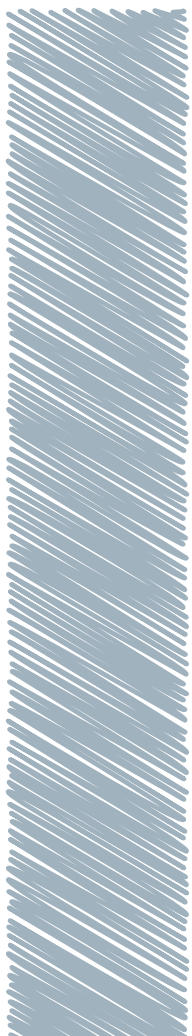
Inflödet av flyktingar och andra skyddsbehövande till Sverige har inneburit omfattande arbete för MSB under en stor del av 2015, och den 23 september 2015 valde MSB att skapa en särskild organisation för att samlat kunna bidra till arbetet med flyktingmottagandet. Den särskilda organisationen skulle som mest engagera nära 100 av myndighetens egna medarbetare för att kunna samordna alla berörda aktörers hantering, stödja de ansvariga med experter och materiel, mäkla resurser från såväl offentliga som privata och ideella aktörer, samt förse Regeringskansliet med beslutsunderlag. MSB har dessutom kunnat bidra med boende för asylsökande i Revinge och Sandö – både evakueringsboende (Sandö), temporärt tältboende (Revinge), boende för ensamkommande barn (Revinge) och asylboende (Sandö).

Den särskilda organisationen kunde avvecklas sista veckan i januari 2016 och nu sköts alla uppgifter inom ramen för MSB:s normala verksamhet, med en beredskap att snabbt kunna skala upp verksamheten igen vid behov.

Det interna förändringsarbetet under 2015 har resulterat i en omorganisation. Från 1 januari 2016 organiseras myndigheten så att resurserna koncentreras till fyra avdelningar: utveckling av samhällsskydd, utveckling av beredskap, samordning och insats, och verksamhetsstöd. Bedömningen är att den nya organisationen kommer att bidra till synergier, effektivare resursanvändning och bättre samordning, och därmed göra MSB bättre rustat för nya utmaningar.

Karlstad 22 februari 2016

Helena Lindberg
Generaldirektör



Ekonomi- och verksamhetsindelning

MSB:s verksamhet syftar till att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor, kriser och krig. MSB:s verksamhet utgår huvudsakligen från myndighetens instruktion (förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) och de årsvisa regleringsbrev.

För att MSB:s verksamhet ska ge så stora effekter som möjligt i samhället är det viktigt att verksamheten också utgår från de behov och brister som finns i samhället. De behov och brister som identifieras innebär att vissa förmågor i samhället behöver utvecklas och stärkas.

MSB har delat in sin verksamhet i två övergripande förmågor samt stöd till förmågeutveckling mer generellt vilket utgör grunden för denna årsredovisning. I avsnittet Särskild återrapportering ingår övriga återrapporteringskrav i enlighet med regleringsbrevet och förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Förmåga att förebygga olyckor, kriser och krig

- Brand- och olycksförebyggande verksamhet
- Kontinuitet i samhällsviktig verksamhet
- Hantera farliga ämnen
- Hantera information säkert

Förmåga att hantera händelser olyckor, kriser och krig

- Räddningsinsatser
- Agera samordnat vid händelser
- Stödja Försvarmakten vid höjd beredskap

Stöd till förmågeutveckling

- Generell utveckling av samhällsskydd och beredskap

De områden som anges kopplat till förmågorna ovan utgår från MSB:s uppgifter enligt myndighetens instruktion.

MSB bidrar till att utveckla förmågor i samhället genom en mängd olika typer av åtgärder. I denna årsredovisning redovisas dessa åtgärder indelat i 12 olika prestationstyper:

- Författningsarbete
- Tillståndsgivning
- Tillsyn
- Bidragsgivning
- Utbildning
- Övning

- Metod- och teknikstöd
- Beslutsunderlag och kunskapsförmedling
- Samordning
- Insatser och incidenthantering
- Förberedelse till MSB:s operativa arbete
- Stödjande och styrande arbete

I vissa fall där verksamhet är uppdelad på flera förmågor och prestationstyper redovisas den samlat för att underlätta för läsaren.

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska verksamhetens totala kostnader och intäkter fördelas enligt en indelning som myndigheten bestämmer, om inte regeringen beslutat annat. Intäkterna ska specificeras på intäkter av anslag och övriga intäkter. MSB har sedan tidigare valt att särredovisa intäkter från avgiftsbelagd verksamhet. Transfereringar särredovisas både på intäcks- och kostnads-sidan. I förekommande fall har vi även särredovisat uppbörd (redovisning mot inkomsttitel). MSB ändrade sin styrmodell 2014. Inför 2015 har redovisningsmodellen anpassats till styrmodellen. Förändringarna innebär att verksamheten och dess kostnader/intäkter redovisas i en helt annan struktur jämfört med föregående år. Det har därför inte varit möjligt att ta fram jämförelsevärden för tidigare år när det gäller utfallet för förmågor och prestationstyper.

Kostnader och intäkter, inklusive myndighetsgemensamma kostnader och intäkter, redovisas samlat i tabellform nedan. De myndighetsgemensamma kostnaderna har fördelats till respektive förmåga i proportion till dess andel av de totala kostnaderna. Beräkningen har gjorts utifrån verksamhetens kostnader exklusive transfereringar (produktionskostnad). Motsvarande gäller för de myndighetsgemensamma intäkterna. Samma princip för fördelning av myndighetsgemensamma kostnader gäller även för kostnader per prestationstyp.

Kostnader och intäkter för övergripande förmågor

Tabellen nedan visar kostnader och intäkter uppdelat per förmåga.

Belopp i tkr		2015	
Övergripande förmåga		Intäkter	Kostnader
	Intäkter anslag	252 015	
	Intäkter uppdragsverksamhet	18 670	
	Övriga intäkter	5 708	
	Summa verksamhetsutfall	276 393	296 182
	Transfereringar	132 081	132 081
Förmåga att förebygga olyckor, kriser och krig			

Förmåga att hantera olyckor, kriser och krig	Intäkter anslag	812 136	
	Intäkter uppdragsverksamhet	641 754	
	Övriga intäkter	24 821	
	Summa verksamhetsutfall	1 478 711	1 501 289
	Uppbörd	82 736	82 736
	Transfereringar	147 176	142 793
Stöd till förmågeutvecklingen	Intäkter anslag	113 534	
	Intäkter uppdragsverksamhet	25 436	
	Övriga intäkter	8 384	
	Summa verksamhetsutfall	147 354	135 764
	Transfereringar	653 363	653 363
	Totala intäkter och kostnader	2 917 814	2 944 208

Totala kostnader fördelade per prestationstyp

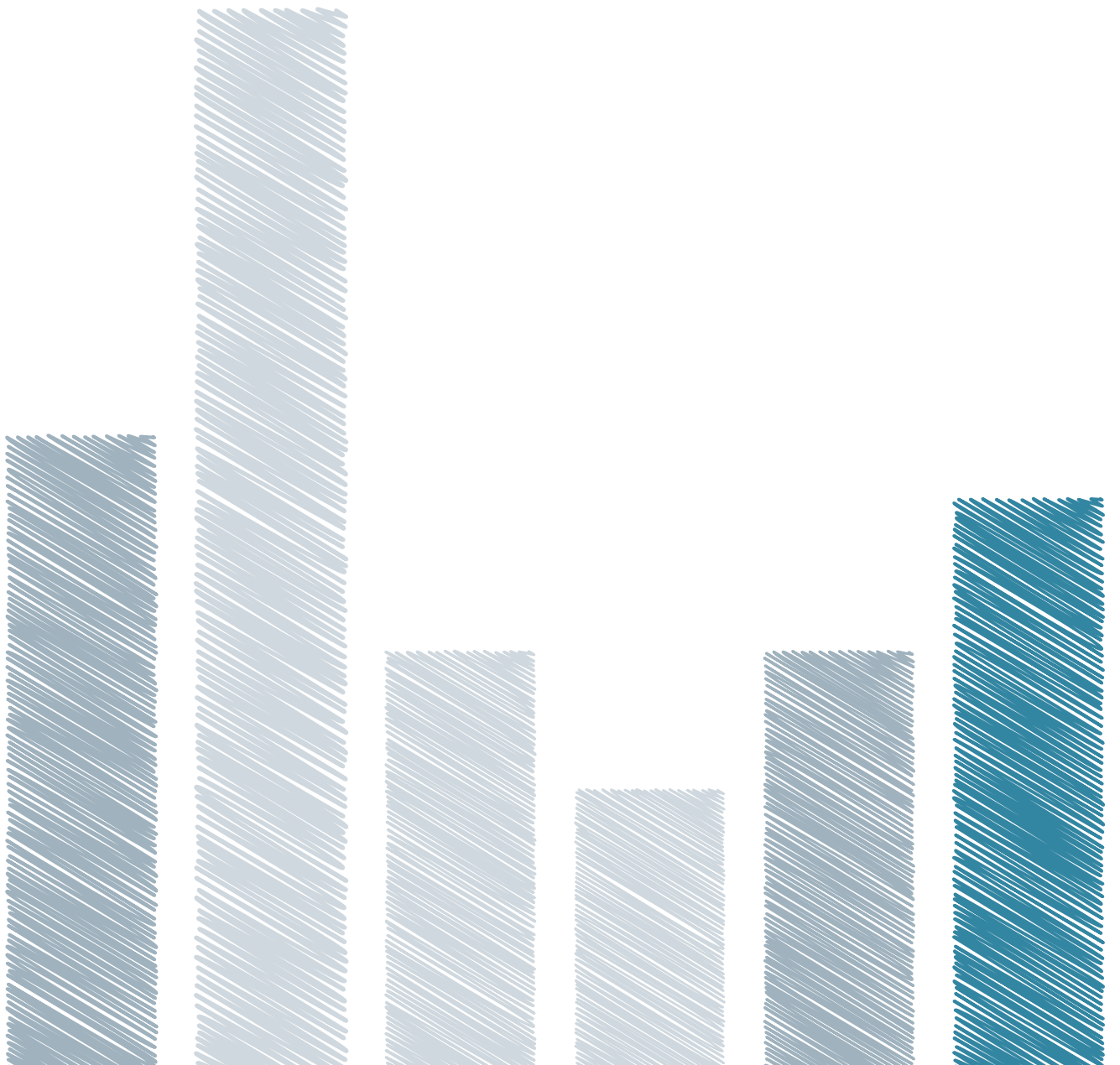
Nedan redovisas den totala kostnaden fördelad per prestationstyp.

Kostnad per prestationstyp	2015 (tkr)
Författningsarbete	20 134
Tillståndsgivning	10 498
Tillsyn	21 503
Bidragsgivning	841 664
Utbildning	258 233
Övning	25 353
Metod- och teknikstöd	707 357
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	341 580
Samordning	106 657
Insatser och incidenthantering	235 670
Förberedelse till MSB:s operativa arbete	230 081
Stödjande och styrande arbete	62 742
Uppbörd	82 736
Totala kostnader	2 944 208

Läsanvisning

MSB har fem återrapporteringskrav enligt sitt regleringsbrev. Nedan framgår var de redovisas i resultatredovisningen.

Återrapportering enligt MSB:s regleringsbrev	Sida
3. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska följa upp och återrapportera den tjänsteexport som myndigheten utför. Myndigheten ska redovisa de totala kostnaderna och intäkterna i tjänsteexportverksamheten.	67
4. Redovisning hur MSB har använt medlen från anslag 1:10 Klimatanpassning.	27
5. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska redovisa hur myndigheten och länsstyrelserna har använt medlen och effekterna av den genomförda verksamheten enligt villkor 7 för anslag 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.	50
7. MSB ska redovisa arbetsläget avseende utvecklingen av det civila försvaret.	52
18. MSB ska redovisa åtgärder och resultat när det gäller att jämställdhetsintegrera myndighetens verksamhet.	63



Förebygga olyckor, kriser och krig

I MSB:s uppgift ingår att stödja samhället och den enskilde i arbetet med att förebygga och förhindra olyckor och kriser. I detta ingår även att vara pådrivande och verka för att förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder genomförs i syfte att förebygga uppkomsten av händelser.

MSB:s arbete med att utveckla förmågan att förebygga olyckor, kriser och krig redovisas utifrån följande områden:

- Brand- och olycksförebyggande verksamhet
- Kontinuitet i samhällsviktig verksamhet
- Hantera farliga ämnen
- Hantera information säkert

Brand- och olycksförebyggande arbete

Olyckor kostar samhället många miljarder varje år och medför stort mänskligt lidande. Antalet döda i bränder har legat på ungefär samma nivå under lång tid. Klimatförändringar leder till naturhändelser och katastrofer som får allt större negativa konsekvenser för samhället både nationellt och internationellt.

MSB ska enligt sin instruktion bl.a. samordna och utveckla verksamheten när det gäller olycks- och skadeförebyggande åtgärder (3§). MSB:s brand- och olycksförebyggande arbete omfattar tillsynsarbete inom ramen för lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), arbete med att stärka den enskildas ansvarstagande, bidragsgivning till förebyggande åtgärder av naturolyckor och till ideella organisationer för kursverksamhet samt framtagande av statistik och analyser inom området.

Inom det brand- och olycksförebyggande arbetet har MSB valt att redovisa vad som görs inom tillsyn, bidragsgivning, beslutsunderlag och kunskapsförmedling.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s arbete inom det brand- och olycksförebyggande området bidrar till att minska antalet bränder och olyckor med konsekvenser för liv, hälsa, egendom och miljö. MSB har inom ramen för sitt tillsynsarbete fortsatt att utveckla systematiken i länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna enligt LSO och har därigenom bidragit till att stärka effekten av deras brand- och olycksförebyggande arbete.

Vidare har de ekonomiska bidrag som ges till kommunerna för förebyggande åtgärder mot naturolyckor bidragit till att minska konsekvenserna vid bl.a. översvämningar. MSB:s bidrag till ideella organisationer har bidragit till att öka den enskildas förmåga att förebygga och hantera olyckor, allvarliga händelser och kriser inom områden som t.ex. vattensäkerhet och förebyggande brandkunskap.

MSB har inom ramen för den nationella strategin för stärkt brandskydd vidtagit åtgärder i syfte att minska antalet döda och svårt skadade i bränder. Den statistik och de analyser som MSB tagit fram inom det brand och olycksförebyggande området har bidragit som underlag för beslut om hur arbetet bör utvecklas, främst på kommunal nivå.

Tillsyn

MSB har under året genomfört tillsynsbesök för att följa upp länsstyrelsernas arbete med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och har inom ramen för detta arbete identifierat brister och förbättringsområden som är särskilt angelägna att utveckla. Detta gäller i huvudsak tillsynsplaneringen för att säkerställa att länsstyrelserna genomför tillsynsbesök i tillräcklig omfattning för att följa upp kommunernas arbete med preciserade skyldigheter och tillsyn enligt LSO. MSB har konstaterat att länsstyrelserna behöver genomföra tillsyn av kommunernas resultat i större omfattning än vad som görs idag och att systematiken behöver utvecklas för att ge underlag för bedömningar av kommunernas lagefterlevnad. Detta har legat till grund för det stöd och återkoppling som MSB lämnat till länsstyrelserna i deras tillsynsroll.

Bidragsgivning

I syfte att vara pådrivande i arbetet med att öka den enskildas förmåga att förebygga och hantera olyckor, allvarliga händelser och kriser fördelar MSB uppdragsersättning till ideella organisationer för kursverksamhet riktad till allmänheten. Under 2015 fördelades 33 mnkr till tretton organisationer för genomförande av utbildningar. Utbildningarna genomfördes inom informationssäkerhet, förebyggande brandkunskap, vattensäkerhet, förebyggande av fallolyckor, första hjälpen, hjärt- och lungräddning samt hur man förebygger och hanterar allvarliga händelser och kriser. De organisationer som utbildat är Svenska Livräddningssällskapet, Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Röda korset, Civilförsvarsförbundet, Svenska Lottakåren, Försvarsutbildarna, Pensionärernas Riksorganisation, Föreningen FRIS, Frivilliga Radioorganisationen, Riksbrandutbildarna, Surfa lugnt, Sveriges frivilliga brandkårer samt Svenska Kryssarklubben.

Att förebygga en naturolycka i bebyggda områden är generellt sett mer lönsamt än att ta konsekvensen av att den inträffar. För bebyggda områden där risken för naturolyckor är särskilt stor har kommunerna möjlighet att ansöka om statligt bidrag via MSB för förebyggande åtgärder. Under året fick 16 kommuner bidrag med 20,8 mnkr för 21 olika projekt som syftar till att minska konsekvenserna av en naturolycka. Flera av de projekt som bidrag lämnats för har avsett översvämningsskydd.

Beslutsunderlag och kunskapsförmedling

En viktig förutsättning för att kunna fatta beslut om relevanta åtgärder inom det brand- och olycksförebyggande området är att berörda aktörer har kunskap om de utmaningar de står inför både på kort och lång sikt.

Under året publicerades årsstatistiken för de kommunala räddningstjänsternas insatser 2014 i rapporten *Räddningstjänst i siffror*. Rapporten innehåller beskrivande statistik på riksnivå om den kommunala räddningstjänstens insatser, bemanning och kostnader m.m. De största förändringarna 2014 jämfört med tidigare år handlar om färre insatser till bränder och en stor ökning av insatser till översvämning och vattenskador. Antal inrapporterade IVPA-larm i väntan på ambulans ökade också och översteg för första gången 13 000. I rapporten finns en temadel där IVPA-larm särskilt belyses. I ett antal kommuner, främst i glesbygd, är detta nu den klart dominerande larmtypen. Statistiken är värdefull och kan fungera som ett planeringsunderlag för bl.a. kommunerna.

I samverkan med Sveriges kommuner och landsting (SKL) har MSB publicerat skriften *Öppna jämförelser – trygghet och säkerhet 2015*. Strävan med Öppna jämförelser är att stimulera till förbättringsarbete och i förlängningen ökad effektivitet genom att publicera och redovisa indikatorer för säkerhetsarbetet. Temat i 2015 års rapport är kommunal räddningstjänst. SKL har, i samverkan med MSB, även genomfört en undersökning av hur räddningstjänsterna har utvecklats över tid och hur de arbetar inom olika delar i trygghets- och säkerhetsområdet.

Ett särskilt arbete har genomförts för att utveckla och samordna informationen om enskildas krisberedskap och för att stödja kommunerna i deras informationsarbete. Till detta arbete hörde en intervjuundersökning som genomfördes bland 2 000 personer mellan 18 och 24 år om enskildas förmåga, roll och ansvar kopplat till ett långvarigt elavbrott. Resultatet ska stödja kommunerna i deras kommande informationsinsatser. De flesta kommuner saknar i dag information på sina webbplatser om lokala hot och risker och om hur invånarna bör agera vid en lokal samhällskris. MSB har därför tagit fram en enkel guide för att stödja kommunerna i arbetet med att utveckla informationen om enskildas beredskap före och under en samhällskris. Guiden ger råd, tips och rekommendationer om hur kommuner, men även andra aktörer, kan arbeta med risk- och krisinformation i första hand på sina webbplatser. Syftet med guiden är att försöka samordna budskap och prioriterad information som rör enskildas krisberedskap. Oavsett vilken kommun man bor i så ska alla i princip få samma basinformation och grundläggande budskap.

För att på ett bättre sätt kunna informera och ge information om aktuell brandrisk i skog och mark har en ny teknisk plattform via samarbete med SMHI tagits i bruk.

MSB tar varje år fram dödsbrandsdata som bl.a. används i kommunikationen i förhållande till allmänhet och media, som underlag för analyser, strategier och kommunala handlingsprogram (LSO) och som underlag för utbildning. Antalet döda i bränder varierar år från år men den övergripande trenden under perioden 1999–2015 är nedåtgående. Under 2015 ökade dock antalet omkomna i bränder med 32 personer jämfört med föregående år. Preliminärt omkom 113 personer i 96 bränder under 2015. Under 2015 var det ovanligt många bränder där fler än en omkom. Sammanlagt dog 29 personer i tolv olika bränder där två, tre eller fyra personer dog i samma brand, vilket motsvarar tretton procent av bränderna. Vanligtvis är mellan fem och tio procent av dödsbränderna händelser där flera personer omkommer. Flest omkomna finns i åldersgruppen 65 år och äldre och denna grupp utgör 57 procent av samtliga branddöda under 2015. Omkring 60 procent av de omkomna har varit män. Många av de som dör i bränder har haft svårt att själva sätta sig i säkerhet på grund av sjukdom, handikapp eller alkoholpåverkan.

För att öka privatpersoners kunskaper om brandrisker och motivera till ett fungerande brandskydd i hemmet har informationsinsatsningen *Aktiv mot brand* drivits. Den är en del i den nationella strategin för att stärka brandskyddet för den enskilda som MSB tog fram 2010. *Aktiv mot brand* drivs av en nationell samverkansgrupp för brandskyddsfrågor i bostäder. Genom tydlig och trovärdig kommunikation bidrar vi till att fler skaffar brandvarnare och annan brandskyddsutrustning, att brandskyddet testas oftare och att fler vet vad de ska göra om det börjar brinna. För att få fler att använda den SMS-tjänst som gratis påminner om att testa sin brandvarnare med regelbundna intervaller genomfördes en värvningstävling vilket resulterade i ca 4 000 nya abonnenter. Under december visades årets kampanjfilm på SF-biograferna i 80 städer under tre veckor. Budskapet var även här att testa sin brandvarnare. För att inspirera och stödja arbetet på lokal nivå så att fler riktade kommunikationsinsatser startas upp och blir genomförda, har en vägledning för hur man planerar, genomför och följer upp sådana insatser gentemot privatpersoner tagits fram.

Som ett stöd i arbetet med att genomföra riktade kommunikationsinsatser har också ett informationsmaterial "*Brandskydd hemma*" producerats. Detta har under året spridits i över 100 000 exemplar på lokal nivå.

Den återkommande Förebyggandekonferensen är ett exempel på hur MSB har skapat en arena för erfarenhetsutbyte för de som arbetar med brandförebyggande frågor i kommunerna. Årets konferens hade särskilt fokus på brandskydd i asylboenden och i andra boendemiljöer. Konferensen samlade drygt 400 deltagare, främst från kommunerna.

MSB deltog tillsammans med representanter från regeringen och andra berörda myndigheter i den tredje världskonferensen om katastrofrisk-

reducering som ägde rum i Sendai. Sverige godkände tillsammans med andra FN-länder det nya ramverket för katastrofriskreducering: Sendai Framework for Disaster Risk Reduction. Under 2015 påbörjade MSB arbetet med att implementera målsättningarna enligt det nya ramverket med fokus på ökad integrering inom myndighetens övriga processer och planering och med stöd av samverkansområdena.

Under 2015 bidrog MSB aktivt till den kampanj ”Making cities resilient” som UNISDR håller samman som en del av arbetet med katastrofriskreducering. Ett erfarenhetsutbyte mellan New Orleans och Göteborg genomfördes som en del i kampanjen och med avstamp i det bilaterala avtalet mellan Sverige och USA:s Department for Homeland Security (DHS). Utbytet resulterade i ett fortsatt kunskapsutbyte mellan berörda praktiker och forskare.

Kostnader för brand- och olycksförebyggande arbete

Prestationstyp	Belopp
Författningsarbete	1 985
Tillsyn	1 512
Bidragsgivning	58 686
Utbildning	13 577
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	64 231
Samordning	4 243
Stödjande och styrande arbete	2 178
Summa	146 412

Tabell: Kostnad per prestationstyp (tkr) för brand- och olycksförebyggande arbete. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.

Kontinuitet i samhällsviktig verksamhet

Det moderna samhället är sårbart. Kritiska beroenden mellan viktiga verksamheter och över nationsgränser gör att avbrott och störningar kan få stora konsekvenser både för enskilda och för samhället som helhet. Skydd av samhällsviktig verksamhet är viktigt för att samhället ska fungera i fred och för att viktiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas under höjd beredskap.

MSB ska enligt sin instruktion bl.a. utveckla och stödja samhällets beredskap mot olyckor och kriser och vara pådrivande i arbetet med förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder (1§). MSB ska även vara kontaktpunkt för skydd av europeisk kritisk infrastruktur (17a§). För att skapa kontinuitet i samhällsviktig verksamhet arbetar MSB tillsam-

mans med berörda aktörer för att identifiera sårbarheter, hot och risker i samhället som kan anses vara särskilt allvarliga.

Inom kontinuitet i samhällsviktig verksamhet har MSB valt att redovisa vad som gjorts inom beslutsunderlag och kunskapsförmedling.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s arbete inom området bidrar till att samhällsviktig verksamhet har förmåga att motstå och återhämta sig från störningar inklusive väpnat angrepp.

MSB har i de justerade föreskrifterna avseende risk- och sårbarhetsanalyser integrerat arbetet med att identifiera samhällsviktig verksamhet på lokal, regional och nationell nivå. MSB har också med utgångspunkt från Handlingsplanen för skydd av samhällsviktig verksamhet vidtagit åtgärder bl.a. som stöd för kontinuitetsplanering och systematiskt arbete med skydd av samhällsviktig verksamhet. MSB:s arbete med katastrofriskreduktion har bidragit till att stärka ett antal utsatta länders egen förmåga att förebygga och hantera katastrofer och svåra olyckor.

Beslutsunderlag och kunskapsförmedling

MSB har fortsatt arbetet med Handlingsplan för skydd av samhällsviktig verksamhet. Målet är att alla som äger eller bedriver samhällsviktig verksamhet ska ha integrerat ett systematiskt arbete med skydd av samhällsviktig verksamhet senast år 2020 – med det avses att den som äger eller bedriver samhällsviktig verksamhet ska arbeta förebyggande med riskhantering, kontinuitetshantering och att hantera händelser. Som en del i att nå målet har MSB, i nära samverkan med offentliga och privata aktörer, tagit fram ett stöd för det systematiska arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet. Stödet bygger på internationella standarder och krisberedskapslagstiftningen. Syftet är att konkretisera vad som kan ingå i det systematiska arbetet och målet att stödja aktörerna när detta ska genomföras. För att öka kunskaperna inom området skydd av samhällsviktig verksamhet så att olika samhällsaktörer kan vidta mer effektiva åtgärder genom förbättrade besluts- och planeringsunderlag genomförde MSB kursen *Skydd av samhällsviktig verksamhet*. Kursen vänder sig till personer som arbetar med krisberedskap och samhällsviktig verksamhet i privat så väl som offentlig sektor. Att offentliga och privata aktörer som äger eller bedriver samhällsviktig verksamhet är involverade i såväl utveckling av stöd, som forskning och utbildning ses som en förutsättning för att nå framgång i arbetet och stärka funktionaliteten i samhället.

För kunskapsutveckling inom området skydd av samhällsviktig verksamhet har en överenskommelse träffats avseende ett miljöstödd till Lunds tekniska universitet för etablering av forskningsmiljön Centre for Critical Infrastructure Protection (CenCIP). Forskningsmiljön finansieras under fem år av MSB. Syftet med forskningen är att öka kunskapen om hur

samhället kan förutse och förbereda sig för olika påfrestningar och snabbt återuppta viktiga samhällsfunktioner efter störningar. Studien *Kostnader för störningar i infrastrukturen – metodik och fallstudier väg och järnväg*, presenterar fallstudier som illustrerar metodiken och vilket databehov som finns. En tydlig slutsats är att brister i datatillgången, såväl för väg- som för järnvägstransporter, medför svårigheter att skatta de samhällsekonomiska effekterna av inträffade störningar.

I mars 2015 trädde nya föreskrifter i kraft avseende risk- och sårbarhetsanalyser och allmänna råd (MSBFS 2015:3, MSBFS 2015:4 och MSBFS 2015:5). De nya föreskrifterna har utvecklats vad avser arbete med att identifiera samhällsviktig verksamhet på lokal, regional och nationell nivå.

MSB ska enligt myndighetens instruktion kunna stödja biståndsinsatser som avser stärkande av katastrofberedskap i andra länder. Via insatser inom detta område avser MSB bidra till att minska andra länders sårbarhet för kriser och katastrofer, genom att utveckla deras förmåga att förebygga och hantera dessa.

Under 2015 bedrev MSB denna typ av verksamhet i 20 internationella insatser i 19 länder. Pågående insatser under de senaste tre åren fördelar sig enligt följande:

Insattyp	Insatser 2015	Insatser 2014	Insatser 2013
Stärkande av katastrofberedskap	20	18	16

Tabell: Antal insatser för stärkande av katastrofberedskap.

MSB har under perioden oktober 2014 - mars 2015 arbetat med kapacitetsutveckling i Irak av den kurdiska regionala regeringens (KRG) krishanterings- och koordineringsförmåga. Insatsen riktades till inrikesministeriets *Joint Crisis Coordination Centre* (JCC). Insatsen har resulterat i att en civil lägesbilds- och koordineringscentral upprättats. I början av 2015 fick det nyetablerade krissamordningscentret det officiella mandatet av KRG att samordna krishanteringen i den kurdiska regionen i Irak, med direkt fokus på den nuvarande situationen men med ett uttalat syfte att kunna hantera alla typer av kriser.

Huvuddelen av insatsen genomfördes av experter från MSB. Detta har gjort att projektets utformning fått en nära anknytning till den ordinarie verksamhet som bedrivs vid MSB.

Sammantaget bedömer MSB att insatsen bidragit till att stärka kriskoordineringskapaciteten i regionen.

Kostnader för kontinuitet i samhällsviktig verksamhet

Prestationstyp	Belopp
Utbildning	244
Metod- och teknikstöd	4 793
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	58 637
Insatser och incidenthantering	453
Förberedelse till MSB:s operativa arbete	9 004
Stödjande och styrande arbete	1 068
Summa	74 198

Tabell: Kostnad per prestationstyp (belopp i tkr) för kontinuitet i samhällsviktig verksamhet. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.

Hantera farliga ämnen

Farliga ämnen tillverkas, transporteras och används i många verksamheter i Sverige. En felaktig hantering kan vara ödesdiger. För att antalet olyckor med farliga ämnen fortsatt ska vara lågt arbetar MSB enligt sin instruktion med att utveckla och stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera oönskade händelser där farliga ämnen ingår (4§). Arbetet består till stor del av föreskriftsarbete, både på nationell och internationell nivå, handläggning av ärenden om tillstånd t.ex. enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) samt rådgivning. I arbetet ingår också att sprida information och kunskap inom området. Myndigheten är även part i ansökningsmål enligt miljöbalken och remissinstans till länsstyrelsens miljöprövningsdelegation. Under 2015 inkom ca 2 000 ärenden vilket är en ökning med ca 20 procent jämfört med tidigare år. Ökningen hänför sig främst till ansökningar enligt den nya lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer och ansökningar om medgivande att använda pyrotekniska produkter.

Inom området farliga ämnen har MSB valt att redovisa vad som gjorts inom författningsarbete, tillståndsgivning och tillsyn.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s arbete inom området ska bidra till att antalet olyckor med farliga ämnen är fortsatt lågt och att möjligheterna för att tillverka explosiva ämnen i hemmiljö är kraftigt begränsade.

MSB har utvecklat nya föreskrifter inom området i syfte att stärka förmågan att hantera farliga ämnen.

För att förhindra och begränsa konsekvenserna av olyckor med brandfarliga och explosiva varor har MSB även arbetat med att stärka kommuners tillsyn inom området och bidrar på så vis till en likvärdig, effektiv och rättssäker tillämpning över hela landet.

Författningsarbete

Inom ramen för författningsarbetet har åtta föreskrifter meddelats. Föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (MSBFS 2015:1) samt på järnväg (MSBFS 2015:2) med ändringsföreskrifter (MSBFS 2015:10 och MSBFS 2015:11), föreskrifter om säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods (MSBFS 2015:9), föreskrifter om användning och överlåtelse av pyrotekniska artiklar och ammunition (MSBFS 2015:7), föreskrifter om tillhandahållande av pyrotekniska artiklar och ammunition (MSBFS 2015:6) och föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSBFS 2015:8).

MSB är tillsammans med Polismyndigheten och Försvarsmakten ansvarig för den nationella arbetsgruppen för sprängämnessäkerhet (NAG-ExpSec), i vilken ytterligare ett antal berörda myndigheter deltar. Gruppen verkar för genomförandet av EU:s handlingsplan för bättre sprängämnessäkerhet samt framtagande av eventuella ytterligare åtgärder för att stävja brottslig verksamhet med såväl kommersiellt tillgängliga som hemgjorda sprängämnen. En analysmetod för systematisk analys och prioritering av problemområden samt framtagande av adekvata åtgärder har utvecklats. Informationsdelning och kunskapsutbyte är också ett av gruppens uppdrag och detta har skett löpande efter behov och bidragit till en bättre koordination mellan myndigheterna.

Tillståndsgivning

MSB är den myndighet som prövar privatpersoners ansökningar om tillstånd till förvärv, införsel, innehav och användning av väteperoxid, nitrometan och salpetersyra enligt lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer. Under 2015 har drygt 150 ansökningar om sådana tillstånd inkommit, varav en knapp tredjedel beviljats.

Tillsyn

Årssammanställningar har tagits fram och kommunicerats med målgrupperna inom tillsynsområdena lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) och förordningen (2008:722) om utvinningsavfall, lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), lagen (2006:263) om transport av farligt gods (LFG) samt marknadskontroll.

Tillsyn över examination av förare för transport av farligt gods på väg har genomförts vid fem tillfällen. De besökta utbildningsanordnarna beaktar i huvudsak sina skyldigheter men identifierade förbättringsområden är bl.a. behov av förbättrade rutiner kring övningshantering, genomförande av lektioner samt rättning av prov.

MSB bedriver marknadskontroll över varor som omfattas av föreskrifter under LBE samt under LFG. Som marknadskontrollmyndighet gör MSB stickprovskontroller för att säkerställa att produkter på marknaden uppfyller ställda krav, antingen genom dokumentkontroll, fysisk kontroll eller teknisk provning. Om inte produkterna uppfyller kraven måste de

ansvariga ändra produkterna och, beroende på faran, ibland återkalla varan från konsument. För en vara, en aerosol, har marknadskontrollen lett till beslut om borttagande från marknaden.

Uppföljning och samordning har skett av länsstyrelsernas tillsyn över verksamheter som omfattas av sevesolagen. Under året har sex tillsynsvägledningsbesök genomförts vid länsstyrelserna i Värmland, Uppsala, Västra Götaland, Halland, Skåne och Blekinge. Bedömning är att de länsstyrelser som besökts inom de flesta områden uppfyller Sevesolagstiftningens krav. Det finns vissa områden som är särskilt angelägna att utveckla bl.a. avseende arbetet med tillsynsplanering och tillsynsprogram samt uppföljning av de kommunala skyldigheterna med planer för räddningsinsatser och information till allmänheten. I september genomförde MSB en rapportering till EU kommissionen om den nationella efterlevnaden av Sevesodirektivet. Inför denna rapportering genomfördes en särskild insats för att höja andelen uppdaterade interna och kommunala planer för räddningsinsats samt skyldigheten att ge information till allmänheten.

Underlag har lämnats till Naturvårdsverket angående rapportering enligt utvinningsavfallsdirektivet. De brister som konstaterats i samband med rapporteringen har följts upp men fortsatt arbete krävs då tillfredställande åtgärder inte har kunnat redovisas från länsstyrelserna.

Kostnader för hantera farliga ämnen

Prestationstyp	Belopp
Författningsarbete	18 148
Tillståndsgivning	10 498
Tillsyn	11 315
Bidragsgivning	4 820
Utbildning	4 161
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	17 387
Stödjande och styrande arbete	6 429
Summa	72 759

Tabell: Kostnad per prestationstyp (belopp i tkr) för hantera farliga ämnen. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.

Hantera information säkert

It-utvecklingen förändrar hela samhället i grunden. Detta skapar stora fördelar men också nya risker och utmaningar. Myndigheten ska enligt instruktionen stödja och samordna arbetet med samhällets informations-säkerhet samt analysera och bedöma omvärldsutvecklingen inom området. I detta ingår bl.a. att lämna råd och stöd om förebyggande arbete, norm-givning samt samverka nationellt och internationellt (11a§). Myndigheten ska vidare svara för att Sverige har en nationell funktion med uppgift att stödja samhället i arbetet med att förebygga och hantera it-incidenter.

Inom området att hantera information säkert har MSB valt att redovisa vad som gjorts inom beslutsunderlag och kunskapsförmedling.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s arbete inom området ska bidra till att det finns en ändamålsenlig informationssäkerhet i samhället.

MSB har genomfört flera satsningar under året som bidrar till att främja ett systematiskt långsiktigt arbete med informationssäkerhet på alla nivåer i samhället. Den undersökning som MSB genomförde av kommunernas informationssäkerhetsarbete 2015 utgör ett viktigt ingångsvärde för kommunerna i deras arbete med att utveckla sitt informationssäkerhetsarbete.

Vårt stöd till användare av industriella informations- och styrsystem (SCADA) bedöms också bidra till stärkt säkerhet i samhällsviktig verksamhet.

Beslutsunderlag och kunskapsförmedling

Den nationella handlingsplanen för samhällets informationssäkerhet har följts upp och slutrapporterats. Arbetet med handlingsplanen har genomförts tillsammans med de myndigheter som ingår i samverkansgruppen för informationssäkerhet (SAMFI). Syftet med handlingsplanen har varit att ge samhällsaktörer stöd för att förbättra sin informations- och cybersäkerhet. Bland dessa finns myndigheter, landsting, kommuner och privata aktörer. Arbetet med handlingsplanen har bl.a. handlat om att utveckla ramverk för informationssäkerhet, metoder för kontinuitetsplanering, stöd till aktörer i arbetet med säker e-förvaltning och e-tjänster, ökat medvetande om informations- och cybersäkerhet i samhället samt ökad säkerhet i industriella informations- och styrsystem.

För att belysa viktiga frågor kring samhällets informationssäkerhet samt bredda kunskapen inom området genomförde MSB, i samverkan med SAMFI, konferensen *Informationssäkerhet för offentlig sektor*. Vid årets konferens deltog närmare 600 personer.

MSB fick i regleringsbrevet för 2015 i uppdrag att i samverkan med Sveriges kommuner och landsting genomföra en undersökning av hur kommunerna arbetar med informationssäkerhet. I arbetet skulle även

länsstyrelsernas roll beaktas. I MSB:s undersökning har kommuner fått besvara ett stort antal frågor kopplade till olika delar i ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Frågorna rör hur arbetet är organiserat, om det finns resurser för arbetet, i vilken utsträckning kommunerna genomför riskanalyser och informationsklassning, om det finns kontinuitetsplaner och hur dessa övas. Undersökningen visar även hur samverkan mellan kommuner och länsstyrelser ser ut inom informationssäkerhetsområdet. Rapporten *En bild av kommunernas informationssäkerhetsarbete 2015 (MSB943)* visar på att det finns ett tydligt behov av åtgärder inom den kommunala verksamheten. Rapporten har bidragit till en ökad kunskap om hur kommunernas arbete med informationssäkerhet ser ut och kan bli ett viktigt ingångsvärde för kommunerna i deras arbete med att prioritera och resurssätta sitt informationssäkerhetsarbete.

För att minska sårbarheten för industriella informations- och styrsystem (även kallade SCADA), har MSB i samarbete med Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i Linköping genomfört seminarier, utbildningar samt utvecklat tekniska demonstrationer och studier för att öka kunskapen inom informations- och cybersäkerhetsområdet. MSB har inom ramen för det existerande samarbetet slutit avtal med Department of Homeland Security (DHS) i USA om att medfinansiera två tekniska projekt.

En ökad medvetenhet om dataintrång och andra it-relaterade hot har aktualiserat frågan om hur våra myndigheter och organisationer hanterar skyddsvärd information. Under året genomförde MSB, Försvarsmakten (FM) och Försvarets radioanstalt (FRA) en gemensam informationskampanj om nyttan med att skydda sina informationstillgångar med nationellt godkända kryptosystem, så kallade signalskyddssystem. Kampanjen syftade till att öka förståelsen och medvetenheten om signalskydd och förhoppningsvis en utökad användning av de signalskyddssystem som finns att tillgå.

Signalskydd ska användas för att skydda information från obehörig insyn och påverkan när det gäller information som omfattas av sekretess och rör rikets säkerhet. MSB inriktar och samordnar civila myndigheters signalskyddsverksamhet och arbete med säkra kryptografiska funktioner. I detta ingår att besluta vilka civila myndigheter och samhällsviktiga verksamheter som kan få signalskyddssystem tilldelade. 2015 utfärdade MSB ett trettiotal sådana beslut.

Två forskningsetableringar har skett för fördjupad kunskap om industriella informations- och styrsystem kopplat till utvalda sektorer inom samhällsviktig verksamhet. Etableringen avser två forskningsmiljöer, en vid Kungliga tekniska högskolan: Centrum för resilienta kritiska infrastrukturer (CERCES) och en vid Linköpings universitet: Research Centre on Resilient Information and Control Systems (RICS).

Kostnader för hantera information säkert

Prestationstyp	Belopp
Bidragsgivning	19 593
Metod- och teknikstöd	48 192
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	64 480
Insatser och incidenthantering	2
Stödjande och styrande arbete	2 626
Summa	134 894

Tabell: Kostnad per prestationstyp (belopp i tkr) för hantera information säkert. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.

Återrapportering

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska redovisa hur myndigheten har använt medlen från anslag 1:10 Klimatanpassning – del till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap under utgiftsområde 20 och vilka effekter insatserna har fått.

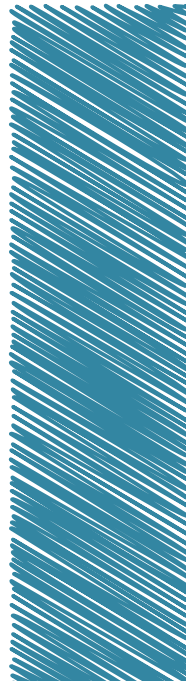
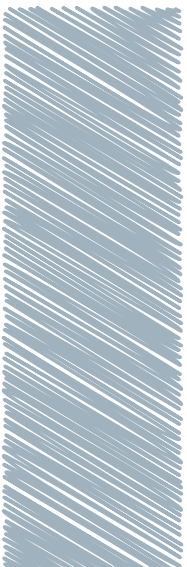
MSB har en anslagspost om 13 mnkr under anslag 1:10 Klimatanpassning som får användas för klimatanpassningsinsatser inom myndighetens ansvarsområde såsom karteringar, konsekvensbedömningar och riskhanteringsplaner avseende översvämningar, skyfall, värmeböljor, skogsbrand samt ras- och skred.

Under året har MSB uppdaterat 28 översvämningsskarteringar med ny höjddata och klimatanpassade flöden som ger en högre detaljeringsgrad och en längre planeringshorisont för kommunerna. Dessutom har översiktliga stabilitets- och moränkarteringar genomförts i sju kommuner och påbörjats i ytterligare 26 kommuner. Förstudier för stabilitetskarteringar har genomförts i tio kommuner och påbörjats i 21. Karteringarna ger kommunerna ett värdefullt planeringsunderlag. Modellerna från karteringarna används i kommunerna för analyser med alternativa scenarion. Karteringarna används också för att identifiera riskområden i kommunerna och utgör ett viktigt underlag i de ansökningar om statsbidrag för förebyggande åtgärder mot naturolyckor som kommunerna kan söka hos MSB.

Länsstyrelserna har, med stöd från MSB, arbetat med att färdigställa riskhanteringsplanerna för de områden som har identifierats med betydande översvämningssrisk. Samråd har skett med intressenter och allmänhet. Samverkan sker med Havs- och vattenmyndigheten samt med vattenmyndigheterna rörande vatten- och översvämningdirektivet.

Som ett stöd för kommunernas hantering av värmeböljor har MSB bl.a. utarbetat faktablad och rekommendationer samt beskrivning av vad som kan hända eller har hänt i samhället under värmeböljor och vad man kan göra för att minska de negativa konsekvenserna.

MSB har också genomfört en kartläggning för att identifiera behov av riktlinjer och stöd i arbetet med att hantera extrem nederbörd. Studien fokuserade på att täcka in behov i det förebyggande, förberedande och skadeavhjälpande arbetet vid såväl nyexploatering och förtätning som för befintliga miljöer.



Hantera olyckor, kriser och krig

I MSB:s uppgift ingår att utveckla och stödja samhällets förmåga att hantera olyckor, kriser och krig. I en händelse av en större olycka, kris eller krig har MSB också ett samverkansansvar mellan de ansvariga aktörer som hanterar det inträffade.

MSB:s arbete med att utveckla förmågan att hantera olyckor, kriser och krig redovisas utifrån följande områden:

- Räddningsinsatser
- Agera samordnat vid händelser
- Stödja Försvarmakten vid höjd beredskap

Räddningsinsatser

När en olycka inträffar måste samhället kunna agera snabbt och med rätt åtgärder. Annars kan händelsen förvärras och medföra onödiga konsekvenser för människors liv, hälsa, egendom och miljö. Det innebär att det behöver finnas kvalitetssäkrade metoder och teknik som används vid räddningsinsatser men också att ansvariga aktörer samutnyttjar sina och andras resurser.

MSB ska enligt sin instruktion bl.a. bidra till att minska konsekvenser av olyckor och kriser (1§), samordna och utveckla verksamheten inom räddningstjänsten (3§).

Inom området räddningsinsatser har MSB valt att redovisa vad som gjorts inom tillsyn, utbildning, metod- och teknikstöd, beslutsunderlag och kunskapsförmedling, förberedelse till MSB:s operativa arbete samt insatser och incidenthantering.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s verksamhet inom området bidrar till att räddningsinsatser bedrivs mer effektivt och att konsekvenserna för liv, hälsa, egendom och miljö begränsas. MSB har under året bl.a. genomfört utbildningar av personal för kommunal räddningstjänst och utvecklat olika stöd och verktyg för att kunna genomföra en insats effektivt. Andelen examinerade kvinnor i MSB:s utbildningar har ökat vilket på sikt ökar jämställdhet och mångfald i kommunal räddningstjänst.

Tillsyn

Tillsynen enligt LSO har omfattat länsstyrelsernas ansvar vid utsläpp av radioaktiva ämnen och sanering efter sådana utsläpp samt övertagande av ansvaret för räddningstjänsten vid omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst. Under året har sex tillsynsbesök genomförts vid länsstyrelserna i Värmland, Uppsala, Västra Götaland, Halland, Blekinge och Skåne. Bedömningen är att det finns vissa områden som är särskilt angelägna att utveckla. Tillsynen visar att flera länsstyrelser behöver uppdatera och fastställa planläggningen för dessa områden. Vidare att länsstyrelserna behöver öva räddningstjänst och sanering samt övertagande av ansvar för kommunal räddningstjänst samt ha en planering för detta på längre sikt. En årssammanställning har tagits fram och kommunicerats för tillsynen enligt LSO.

Tillsyn och kontroll av att åtagandena i statens alarmeringsavtal avseende 112 tjänsten har genomförts. MSB ser att SOS Alarm har stora svårigheter att leva upp till alarmeringsavtalets krav på svarstider. I rapporten konstateras att medelsvarstiden har fördubblats jämfört med år 2012. Det innebär samtidigt att svarstiderna närmar sig det dubbla i förhållande till vad som ska gälla enligt bolagets avtal med staten.

Utbildning

MSB ska enligt sin instruktion tillse att utbildningar kommer till stånd inom myndighetens ansvarsområde. MSB tillhandahåller utbildningar både i egen regi och genom att beställa utbildningar från andra aktörer såsom Försvarshögskolan (FHS), Swedish Rescue Training Centre (SRTC) och Securitas AB.

MSB:s grund- och vidareutbildningar genomförs i första hand för att trygga den kommunala räddningstjänstens kompetensförsörjningsbehov. Den tvååriga utbildningen i Skydd mot olyckor (SMO) har ett fortsatt högt söktryck. Ett led i MSB:s arbete med att stödja kommunal räddningstjänst i att öka andelen kvinnor i verksamheten är att arbeta med att öka andelen kvinnor som utbildas. Detta sker bl.a. genom riktad marknadsföring. Andelen kvinnor som utexaminerades har ökat från 15 % 2014 till 20 % 2015.

	2015		2014		2013	
	Antal utb	Kostnader (tkr)	Antal utb	Kostnader (tkr)	Antal utb	Kostnader (tkr)
Studiemedelsberättigade yrkesutbildningar						
2-årig SMO, fyra terminer ¹⁾	403	77 484	426	84 296	518	79 068
Påbyggnadsutbildning för brandingenjörer ¹⁾	31	10 689	25	10 082	24	10 484
Skorstensfejare – grundutbildning ²⁾	47	5 438	51	5 898	47	6 736
Skorstensfejare – vidareutbildning ²⁾	25	2 761	27	3 243	26	2 992
Övriga yrkesutbildningar						
Räddningsinsats ¹⁾	517	59 499	520	50 347	580	60 009
Räddningsledning A och B ¹⁾	364	23 556	315	23 325	283	25 199
Tillsyn och olycksförebyggande A och B (mix) ²⁾	87	2 642	67	2 676	85	6 486
Utbildningar inom samhällsskydd och beredskap						
Samverkan, ledning och kommunikation ^{1, 3)}	338	7 731	490	9 057	484	7 887
Skydd av samhällsviktig verksamhet ⁴⁾	45	106	44	133	0	0
CBRNE och oljeskadeskydd ¹⁾	0	0	103	1153	131	1955
Utbildning inom kärnenergiområdet ¹⁾	64	516	116	356	122	802
Naturolyckor	0	0	0	0	24	216
Utbildningar för övningsverksamhet ³⁾	50	365	65	585	89	524
Övriga kurser ^{1, 2, 3, 5)}	159	1 148	85	1 045	71	450
Övrigt						
Tjänsteexport EU ⁴⁾	203	7 009	194	5 585	142	8 151
Tjänsteexport övriga ⁴⁾	428	4 211	563	6 472	520	3 702
Övriga uppdragsutbildningar ⁴⁾	1 345	3 319	969	3 254	1 141	4 203
Totalt	4 106		4 060		4 287	

Tabell: Antal utbildade och kostnader för genomförda kurser 2013, 2014 och 2015. Kostnaderna anges exklusive OH (belopp i tkr). Antal utbildade i tabellen avser alla utbildningar oavsett vilket område de stödjer.

Uppdelning av utbildningarna är enligt följande:

- 1) Räddningsinsats
- 2) Brand- och olycksförebyggande arbete
- 3) Agera samordnat vid händelser
- 4) Kontinuitet i samhällsviktig verksamhet
- 5) Generell utveckling av samhällsskydd och beredskap

När det gäller SMO-utbildningen och utbildningen i Räddningsinsats (utbildning av räddningstjänstpersonal i beredskap) har utbildningsvolymerna för 2015 i stort motsvarat de för 2014. Nivån är dock lägre än 2013 då MSB genomförde en särskild satsning. Av ekonomiska skäl har antalet platser som tillhandahålls på MSB:s verksamhetsställen kopplat till utbildningen i Räddningsinsats ökat på bekostnad av minskat antal utbildningar regionalt hos privata utbildningsaktörer. Det har dock inneburit ökade avstånd till utbildningsorterna vilket har påverkat söktrycket negativt trots att behovet hos kommunal räddningstjänst bedöms vara större än det antal studerande som kommunerna skickar. För övriga utbildningar inom samhällskydd och beredskap beror förändringen bl.a. på att vissa utbildningar och utbildningskoncept håller på att ses över.

Metod- och teknikstöd

MSB har sedan 2013 arbetat med projektet *Effektiva räddningsinsatser* som ska bidra till utveckling och effektivisering av kommunala räddningstjänstens räddningsinsatser, vilket i sin tur ska leda till mindre skadekostnader för samhället. I projektet har fyra kriterier definierats för vad som kännetecknar en effektiv räddningsinsats:

- att så snabbt som möjligt påbörja arbetet med att bryta olycksförloppet,
- att konsekvenserna av olyckan inte ska förvärras efter påbörjad räddningsinsats,
- att insatsmetoden innebär säker arbetsmiljö för räddningspersonalen,
- att räddningsinsatsen sker med bra kvalitet.

Under 2015 har projektet utvecklat olika stöd och verktyg riktat till den kommunala räddningstjänsten för att kunna planera och genomföra en insats effektivt och att man därefter ska kunna utvärdera insatsen. De områden som utvecklats är system för kvalitetssäkring av räddningsledare, verktyg för förmågebedömning av kommunal räddningstjänst, strukturkoncept samt utbildningar för webbaserad fortbildning samt systematiskt och organiserat lärande från inträffade olyckor och genomförda räddningsinsatser.

MSB stödjer som tidigare nämnts kommunal räddningstjänst i arbetet med att öka jämställdhet och mångfald i sin organisation. Handlingsprogrammet för jämställdhet och mångfald i det kommunala säkerhetsarbetet som genomfördes under 2010–2014 utvärderades inför 2015 och beslut om en ny inriktning med handlingsprogram ligger till grund för det arbete som genomförts under 2015. Nya resultat från forskningen och erfarenheter från de senaste årens arbete låg till grund för revideringen. Målsättningen är liksom tidigare att uppnå en jämnare könsfördelning och en tydlig mångfald i räddningstjänsten. Medvetenheten inom den kommunala räddningstjänsten har ökat om att verksamhetens bredade uppdrag förutsätter en räddningstjänst som består av människor med olika bakgrund, kön och erfarenheter. Det är dock viktigt att påpeka att trots den positiva trend som nu kan ses är det ännu inte någon stabil utveckling. Ett mindre antal räddningstjänster ligger på framkant i utvecklingsarbetet, vissa står i startgroparna och behöver stöd för att komma

vidare. En del i inriktningen 2015–2018 är att MSB i samverkan med SKL genomför regionala seminarier för politiker i räddningsnämnder och direktioner i syfte att öka kunskapen inom området hos beslutsfattare/politiker.

NORDRED är ett samarbete inom räddningstjänsten mellan de nordiska länderna. Syftet med NORDRED är att på olika sätt främja samverkan inom räddningstjänsten både vad gäller samarbete för att utveckla räddningstjänsten men också en operativ samverkan i akuta räddningssituationer. Ett resultat av samverkan är exempelvis de tester som genomförts av Sverige, att använda Finlands modell för detektering av skogsbränder via den satellitövervakning som görs i Finland. Utbyte av erfarenheter vid organisatoriska förändringar inom blåljusmyndigheterna och utbildningssystem är andra exempel. Ordförandeskapet för NORDRED är treårigt och har innehaft av Sverige i form av MSB. Det avslutades med en gemensam konferens för utbyte av de tre senaste årens arbete som framför allt fokuserats på *Gränssamverkan*, *Extremväder* och *Ska samhället ha beredskap för allt?*

Beslutsunderlag och kunskapsförmedling

Med syfte att utveckla kunskapen om effektiva räddningsinsatser på framtidens skadeplats har Linköpings universitet beviljats medel för att etablera en forskningsmiljö. Forskningsinsatsningen sträcker sig över fem år.

I syfte att sprida resultaten av en flerårig forskningsinsatsning inom området genus och räddningstjänst har en tidning vid namn *Rädda* tagits fram. Tidningen presenterar resultaten av genomförd forskningsinsatsning på ett populärvetenskapligt sätt och låter samtidigt aktuell räddningstjänstpraktik illustrera och kommentera forskningen.

After Action Review (AAR) som är en dialogmetod för lärande efter insats och övning kommer att införas i MSB:s utbildningar och har på sikt potential att bli standardmetodik för samtliga blåljusmyndigheter. En grundkurs i AAR har utvecklats under året. Ett nära samarbete sker med norska myndigheter, som även avser införa AAR inom den norska räddningstjänsten.

Förberedelse till MSB:s operativa arbete

MSB har, i uppdrag att stödja Sveriges kommuner med förstärkningsresurser i situationer då de lokala och regionala resurserna är uttömda eller då händelsen är så komplex till sin karaktär att en enskild kommun inte förväntas ha beredskap med resurser för att hantera händelsen. För dessa ändamål har MSB förstärkningsresurser inom områdena skogsbrand, översvämning, CBRN, oljeskydd, sök och räddning, flygmedicinsk evakuering samt värdlandsstöd (d.v.s. stöd till en region som behöver ta emot internationell hjälp). Under året har även arbete inletts med att ta fram ett operativt stöd inom samverkan och ledning som en följd av behov som uppkommit vid exempelvis skogsbranden i Västmanland 2014.

Under 2015 anmälde MSB, enligt beslut från regeringen, in ett antal resurser till den europeiska insatskapaciteten vid nödsituationer (EERC), även kallad frivilligpoolen: översvämningsbarriärer; högkapacitetspumpar;

teknisk stödfunktion (Technical Assistance and Support Team); IT-stöd (ICT Helpdesk); tält; strandnära oljesanering.

Insatser och incidenthantering

MSB ska enligt sin instruktion, ha förmågan att bistå med stödresurser i samband med allvarliga olyckor och kriser samt stödja berörda myndigheters åtgärder vid en kris. Myndigheten ska också kunna stödja utlandsmyndigheter och nödställda i händelse av att många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas av en allvarlig olycka eller katastrof utomlands.

År 2015 var relativt lugnt vad avser skogsbränder och översvämningar vilket inneburit att de nationella förstärkningsresurserna inte behövt användas i någon större omfattning. En oljeskyddsinsats genomfördes på Gotland under april månad som en följd av att en mindre mängd olja flöt i land. CBRN-resurserna har använts men inte i högre utsträckning än under de senaste åren. Under året har 17 insatser genomförts med förstärkningsresurser för avancerad indikering i syfte att identifiera okända kemikalier och 14 insatser med kemresurserna. Dessa genomfördes främst för att hantera tankbilsolyckor och industribränder med kemikalier inblandade. Slutligen genomfördes en insats för att sanera insatspersonal efter en industribrand.

Insattstyp	Insatser 2015	Insatser 2014	Insatser 2013
Nationella stödinsatser	33	36	42
Summa	33	36	43

Tabell: Antal insatser i Sverige.

Kostnader för räddningsinsatser

Prestationstyp	Belopp
Tillsyn	2 158
Bidragsgivning	29 384
Utbildning	190 770
Metod- och teknikstöd	51 863
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	16 331
Insatser och incidenthantering	240
Förberedelse till MSB:s operativa arbete	59 389
Summa	350 134

Tabell: Kostnad per prestationstyp (belopp i tkr) för räddningsinsatser. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.

Agera samordnat vid händelser

Olyckor och kriser hanteras sällan av en enskild aktör, utan kräver ofta samverkan. Bristande samordning leder till dåligt resursutnyttjande, sämre resultat och minskad tillit. För att möta detta behöver bl.a. sektorsövergripande lägesbilder och gemensamma inriktningar kunna skapas, upprätthållas och delas för att effektivt stödja regional, nationell och internationell samordning av åtgärder och kommunikation vid allvarliga olyckor, kriser och katastrofer, i Sverige och utomlands.

MSB ska enligt sin instruktion bl.a. ha förmågan att bistå med stödresurser i samband med allvarliga olyckor och kriser samt stödja samordningen av berörda myndigheters åtgärder vid en kris (7§). Vid inträffade IT-incidenter ska MSB arbeta med samordning av åtgärder och medverka i arbete som krävs för att avhjälpa eller lindra effekter av det inträffade (11a§). Vidare ska myndigheten se till att ledningsmetoder, stödsystem och materiel för räddningstjänst och krishantering utvecklas och tillhandahålls (5§).

Inom området har MSB valt att redovisa vad som gjorts inom bidragsgivning, övning, metod- och teknikstöd, samordning, insatser och incidenthantering samt förberedelse till MSB:s operativa arbete.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s arbete inom området bidrar till att berörda aktörer agerar samordnat vid händelser och att samhällets samlade resurser används effektivt.

MSB har under året påbörjat implementeringen av gemensamma grunder för samverkan och ledning vilka skapar en god grund för en effektiv och samordnad hantering av olyckor och kriser. MSB:s ekonomiska bidrag till kommuner och länsstyrelser för att stärka krisberedskapen regionalt och lokalt skapar mer långsiktiga förutsättningar att samordna åtgärder och att utveckla förmågan att leda och samverka vid olyckor och kriser. I samband med flyktingsituationen har MSB:s lägesbilder, analyser och samordningsaktiviteter bidragit till att stärka och inrikta den samordnade hanteringen av situationen och på så sätt bidragit till en effektivare användning av samhällets samlade resurser. Det webbaserade informationssystemet WIS har möjliggjort informationsdelning och samordning och användes i stor utsträckning i samband med flyktingsituationen.

MSB:s internationella insatser har bidragit till att förbättra den humanitära situationen för de som drabbats och underlättat för olika aktörer att kunna genomföra sitt stöd mer effektivt.

Bidragsgivning

Myndigheten stödjer kommuner, landsting, länsstyrelser och centrala myndigheter genom teknisk rådgivning och delfinansiering av åtgärder för att öka deras förmåga att leda och samverka vid olyckor och kriser. Bidrag har lämnats för åtgärder som har gett en ökad funktionalitet, tillförlitlighet, säkerhet och uthållighet. Det handlar framförallt om säkrad strömförsörjning med reservkraft, integrerad installation av Rakel,

teknik som möjliggör att visualisera lägesbilder samt säkerhetslösningar som gör det svårare för tillträde av obehöriga. Dessa satsningar förbättrade ledningsförmågan på lokal nivå för 21 kommunledning och 7 kommunala räddningstjänster och på regional nivå vid två landsting. Inom ramen för myndighetens ansvar att svara för drift och förvaltning av länsstyrelsernas ledningsplatser har ledningsplatser uppgraderats och moderniserats vid fyra länsstyrelser.

MSB har även lämnat bidrag till länsstyrelserna och kommunerna för att utveckla krisberedskapen regionalt och lokalt under mandatperioden 2015–2018. Dessa bidrag skapar mer långsiktiga förutsättningar att samordna åtgärder och utvecklar förmågan att leda och samverka vid olyckor och kriser. Ekonomiskt redovisas dock dessa bidrag under avsnittet Generell utveckling av samhällsskydd och beredskap.

Övning

I början av 2015 beslutades om en ny övningsinriktning för de myndigheter som anges i bilaga till förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Övningsinriktningen bidrar till att utveckla samhällets krisberedskapsförmåga och gäller under 2016–2018 för tvärssektoriella övningar på nationell och regional nivå. MSB genomför själv eller stödjer andra aktörers övningar. Stödet syftar till att övningarna genomförs på ett systematiskt sätt för att stärka samhällets förmåga att hantera olyckor, kriser och höjd beredskap. Under året har genomförande eller stöd hantierats i sammanlagt 20 tvärssektoriella övningar på regional, nationell eller internationell nivå. Förberedelser inför den stora samverkansövningen som var planerad att genomföras hösten 2016 (SAMÖ-16) har pågått under året men avbröts i slutet av året då MSB och länsstyrelsen i Västra Götaland gemensamt beslutade att ställa in övningen med anledning av att många aktörer istället behövde prioritera arbetet med flyktingsituationen.

Metod och teknikstöd

Myndigheten ska enligt sin instruktion införa, förvalta och utveckla radiokommunikationssystemet för allmän ordning, säkerhet eller hälsa (Rakelsystemet). För att möta användarnas behov av stödsystem för räddningstjänst och krishantering utvecklar och tillhandahåller MSB också andra kommunikationstjänster för samhällsviktiga aktörer.

MSB arbetar för att samhällsviktiga aktörer ska ha säkra, robusta och tillgängliga kommunikationstjänster både för tal och data även i framtiden. MSB fortsätter att säkerställa funktionaliteten i Rakel. I april 2015 tog Tera-com över drift, underhåll och kundstöd av Rakel och övergången till den nya driftsleverantören har fungerat bra. I och med det har MSB tryggat grunden för en robust och säker kommunikation för samhällsviktiga aktörer även i framtiden. Det pågår förberedelser för att byta ut de växlar och basstationer som byggdes först vid utbyggnaden av Rakel.

Kundgrupp	Antal abonnemang 31/12 2015	Antal abonnemang 31/12 2014	Antal abonnemang 31/12 2013	Intäkter 2015 (tkr)	Intäkter 2014 (tkr)	Intäkter 2013 (tkr)
Statliga myndigheter	42 608	40 437	38 603	328 840	290 857	259 260
Kommuner	10 103	9 686	8 738	60 610	55 054	45 399
Landsting	3 847	3 934	3 638	31 700	28 353	27 093
Kommersiella	5 159	4 432	3 571	46 420	44 026	37 669
Summa	61 717	58 489	54 550	467 570	418 290	369 421

Tabell: I tabellen redogörs för antalet abonnemang och fördelningen mellan olika användare samt intäktsutvecklingen under åren 2013–2015. I uppgifterna ingår även interna intäkter som MSB:s egna abonnemang.

Anslutningen till Rakel fortsätter och under året tillkom 3 228 abonnemang, varav merparten från statliga myndigheter. En ökad anslutning med ökade intäkter stärker de ekonomiska förutsättningarna att vidmakthålla, förvalta och utveckla kommunikationstjänster i Rakel utifrån användarnas behov. Det samverkanstillägg som införts för att stimulera anslutningen till Rakel fram till och med 2018 innebär vidare att anslutningen till Rakel bedöms öka.

Kostnader (tkr)	2015	2014	2013
Drift av nätet	437 588	420 654	403 182
Förvaltning	67 898	70 730	71 232
Summa kostnader	505 486	491 384	474 414
Avgiftsintäkter	467 570	418 290	369 421
Intäkter anslag	71 000	85 000	30 000
Summa intäkter	538 570	503 290	399 421

Tabell: Kostnads- och intäktsutvecklingen för Rakel, se även avgiftsfinansierad verksamhet sidan 66 (belopp i tkr). I avgiftsintäkterna ingår interna intäkter som MSB:s egna abonnemang.

Utöver vad som framgår av tabellen tillkommer avskrivningskostnader avseende investeringar i de första utbyggnadsetapperna, vilka finansierades med anslagsmedel. Driftskostnaderna under 2015 har ökat under övergången till ny driftoperatör, men då även intäkterna har ökat p.g.a. höjda avgifter för statliga myndigheter, innebär årets resultat ett överskott på ca 33 mnkr. Rakel har därmed en ekonomisk stabilitet efter 2015, när finansiering genom anslagspost 2:5 upphör.

Under flyktingsituationen har det nationella informationsdelningssystemet WIS använts i stor utsträckning för informationsdelning och samordning på regionalt och nationellt plan. MSB har använt systemet för att samla in regionala lägesbilder samt för sammanställning och delning

av den nationella lägesbilden. Antalet WIS-användare har ökat och WIS används även i större omfattning än tidigare, som exempel kan nämnas att Stockholmsregionen har infört och använder WIS som basen för sitt dagliga informationsdelningsbehov.

Antalet anslutna har ökat med 27 under 2015. I övriga aktörer i tabellen ingår bl.a. Migrationsverket, SKL och Röda korset.

WIS-anslutning (aktörsvisa mål)	2015		2014		2013	
	Antal (st)	Procent	Antal (st)	Procent	Antal (st)	Procent
Kommuner (290 st)	276	92	266	92	262	90
Länsstyrelser (21 st)	21	100	21	100	21	100
Landsting (20 st)	20	100	20	100	20	100
Samverkansansvariga centrala myndigheter (23 st)	21	95	21	95	20	87
Utländska aktörer (mål saknas)	5		5		5	
Övriga aktörer (mål saknas)	153		136		124	
Totalt	496		469		451	

Tabell: Utveckling över aktörernas WIS-anslutning.

Samordning

MSB slutförde projektet Ledning och samverkan 2014 (LOS-projektet). Projektet utmynnade bl.a. i *Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar*. De gemensamma grunderna ska bidra till en ökad förmåga att hantera samhällsstörningar i Sverige och ge vägledning till aktörer för att underlätta aktörsgemensam inriktning och samordning och därmed öka förmågan till en effektiv hantering av olyckor och kriser. Fokus under 2015 har varit att kommunicera projektets resultat, påbörja implementeringen och ge olika former av stöd framför allt till länsstyrelser och centrala myndigheter. För att underlätta implementeringen har MSB utvecklat ett koncept som länsstyrelserna kan använda sig av för att ge stöd till kommunerna i införandet av gemensamma grunder. Ett annat exempel på stöd är att MSB har inlett en utvecklingsprocess på nationell nivå tillsammans med nio myndigheter för att stärka samhällets gemensamma förmåga att hantera samhällsstörningar. En viktig del i utvecklingsprocessen är att öka förståelsen hos myndigheterna i att se sin egen hantering som en del av en helhet och att samhällets resurser ska användas så effektivt som möjligt. MSB har även haft dialog med andra utbildningssamordnare i syfte att skapa en gemensam syn på kompetensutveckling inom området.

För att öka respektive läns samlade förmåga till samverkan och ledning stödjer MSB länsstyrelserna i arbetet med att ta fram regionala behovsana-

lyser. Behovsanalysen visar på vilka behov som finns inom teknik, metoder, utbildning och övning för samverkan och ledning inom länet. Analysen ligger sedan till grund för planering av åtgärder som behöver vidtas för att öka förmågan till samverkan och ledning inom länet. Under året har MSB stöttat fyra länsstyrelser i arbetet med regionala behovsanalys. MSB har sedan tidigare utvecklat ett verktyg som används vid framtagandet av analyserna och fungerar också som processledare i arbetet.

MSB fick i regleringsbrevet för 2013 regeringens uppdrag att ”Utarbeta en aktörsgemensam strategi för CBRNE-området i samverkan med berörda aktörer”. Uppdraget var att strategin ska återge principer, metoder och arbetsformer som genererar en stärkt olycks- och krisberedskapsförmåga. Arbetet redovisades till regeringen i december 2013.

Arbetet med strategin har fortsatt och aktörerna har tillsammans kommit fram till nio prioriterade områden som indikerar inom vilka områden fortsatt arbete rekommenderas. Projektet har slutredovisats i en aktörsgemensam CBRNE-strategi under 2015. Områden som bedömts som särskilt angelägna att utveckla, så kallade prioriterade områden är:

- Katastrofmedicin
- Bedömning av skyddsnivå
- Samverkan
- Krav på operativ CBRNE-förmåga
- ”Det kända okända”
- Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) och utomhusalarmering
- Analys av mikroorganismer
- Gränskontroll av farliga ämnen
- Experter och nyckelfunktioner

MSB har enligt sin instruktion att stödja samordningen av berörda myndigheters åtgärder vid en kris. Myndigheten ska också se till att berörda aktörer vid en kris får tillfälle att, samordna krishanteringsåtgärderna och information till allmänhet och media.

Under hösten 2015 har MSB:s stöd till samordning vid en kris nästan uteslutande handlat om att samordna de aktörer som berördes av den stora flyktingströmmen.

Höstens arbete bygger på det arbete som MSB tidigare genomfört för att stödja samordningen och åstadkomma en aktörsgemensam inriktning under en samhällsstörning. Arbetet bygger på den bas vi sedan tidigare byggt upp i form av nätverk av tjänstemän i beredskap och kommunikatörer, framtagna rutiner, beprövade metoder och en god kompetens kring samhällets krishantering. Detta har bland annat inneburit att MSB utifrån aktörernas behov och genom bedömningar av vad som ger effekt – genomfört en stor mängd samordningsaktiviteter för att samordna och inrikta den aktörsgemensamma hanteringen. Detta har bl.a. gjorts i vecko-

visa samverkanskonferenser, där ett 80-tal berörda aktörer givits en samlad lägesbild och MSB:s bedömning av vilka områden som är prioriterade för den gemensamma hanteringen.

	2015	2014	2013
Samverkanskonferens i samband med händelse	64 ^{1,2)}	43	39
Regelbundna nationella samverkanskonferenser	48 ³⁾	52	47

Tabell: Antal samverkanskonferenser.

1) Medeltal 35 deltagare aktörer.

2) Varav 14 med fokus infosamordning.

3) Medeltal 37 deltagande aktörer.

Förutom de nationella samverkanskonferenserna har en rad andra samordningsaktiviteter genomförts i form av direkta kontakter med enskilda aktörer, bilaterala samtal och arbetsmöten mellan olika beslutsnivåer hos de direkt berörda aktörerna. I varje enskild kontakt med en annan aktör har MSB verkat för en inriktning av den aktörsgemensamma hanteringen utifrån aktuell lägesbild och bedömning av prioriterade områden. Arbetet har också inneburit att MSB identifierat och pekat på brister i hanteringen där ingen enskild aktör har ett tydligt ansvar.

Som en del av ett fördjupat nordiskt samarbete mellan ländernas motsvarigheter till tjänsteman i beredskap (TiB), har MSB delat lägesbilder kopplat till flyktingsituationen med övriga nordiska länder. Utbytet skapade förutsättningar för ett löpande erfarenhetsutbyte kring hanteringen av flyktingsituationen och bidrog också till ökade kunskaper om de olika ländernas system och ansvarsförhållanden.

Inom ramen för hanteringen av flyktingsituationen har MSB arbetat målriktat med att samordna samhällets resurser bl.a. i form av tillgängliga boenden, personella resurser och frivilliga resurser. MSB har mäklat och inventerat resurser samt använt våra internationella resurser nationellt. Bedömningen är att detta har bidragit till en effektivare användning av samhällets samlade resurser.

En viktig del av samhällets samlade resurser är stödet från frivilliga. För att underlätta användningen av frivilliga resurser under arbetet med flyktingströmmarna utvecklade MSB under hösten GIS-verktyget *Resurskartan*. Med hjälp av verktyget kan myndigheter anmäla behov av stöd från frivilliga organisationer. Frivilliga organisationer kan i sin tur anmäla in vilka kompetenser och resurser som finns tillgängliga. Utvecklingen av stödet visar på ett flexibelt och behovsanpassat arbetssätt och erfarenheterna kommer att tas vidare i det fortsatta arbetet med att utveckla stöd till samordning.

Under höstens arbete med flyktingsituationen har MSB också utvecklat en ny form av stöd till aktörerna, som publicerats på en samlad webbsida,

<http://www.krisinformation.se/samladinfo>. En stor mängd information och fakta som efterfrågats av aktörerna har sammanställts och gjorts lättillgänglig. Den samlade informationen har bl.a. bidragit till att lösa ut ansvarsförhållanden, klargöra problem och oklarheter, förtydliga juridiska frågor samt bidragit till att undvika dubbelarbete. Detta stöd har underlättat och effektiviserat aktörernas arbete och undvikit dubbelarbete. Det har även bidragit till att avlasta Migrationsverket i det stora informationsbehov som funnits hos övriga aktörer. MSB har samordnat kommunikation till allmänheten (bl.a. genom FAQ och myndighetsgemensamma förklarande texter) vilket har resulterat i samordnade budskap i svåra kommunikationsutmaningar och gett allmänheten en sammanhållen bild av samhällets ansvar och agerande. De frågor som har ställts av allmänheten har snabbt besvarats, och bidragit till att minska missuppfattningar och eventuell oro.

Ytterligare en effekt av det arbete som bedrivits under hösten är att MSB bidragit till kunskapspridning mellan aktörer och en ökad perspektivförståelse för aktörernas respektive uppdrag. Höstens arbete har vidare bidragit till att öka förståelsen för behovet av samordning mellan aktörer, även bland ett antal aktörer som inte tidigare deltagit i MSB:s samordningsaktiviteter.

Under perioden har visst utvecklingsarbete fortsatt och bland annat har funktioner för crowdsourcing testats. I samband med att VMA-signalen testades i december ställde krisinformation.se frågan till allmänheten om man hörde tutan. Allmänheten kunde då rapportera in detta via en kartapplikation. Testet väckte stort intresse (så stort att servern överbelastades) och är ett första steg att skapa lägesbilder genom att ta stöd av allmänhetens inrapportering.

Under året har MSB också fortsatt arbetet kring att ge Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) bättre spridning genom att Sveriges radio använder ett öppet applikationsprogrammeringsgränssnitt (API) och att krisinformation.se interagerar mot detta. Effekten är att VMA får en bättre spridning i andra kanaler, såsom krisinformation.se.

Insatser och incidenthantering

Den dominerande händelsen nationellt under 2015 har varit de insatser som följt av det stora antal människor på flykt som sökt sig till Sverige under slutet av 2015.

MSB har uppdraget att bidra med samordnande stöd för andra myndigheters arbete vid kriser. Utöver den samordnande rollen har MSB lämnat stöd till Migrationsverket och kommuner direkt med boende, logistikstöd samt med samverkans- och ledningsinsatser. MSB har under hösten bl.a. stöttat Migrationsverket med väntrumstälrt runtom i landet och bistått med logistik vid färjeterminalen i Trelleborg i samband med det stora antal flyktingar som sökte sig via Tyskland till Sverige. MSB har även bistått Malmö stad med koordinatör 24/7 till ankomstplats vid Malmö centralstation under den initiala uppstartsperioden. MSB:s insats bidrog

till att rutiner och procedurer implementerades för att säkerställa driften av ankomstplatsen vilket inkluderade bemanning, transporter, förtäring, säkerhet samt generell samverkan och koordinering mellan aktörerna inklusive frivilligorganisationer.

MSB har även tillhandahållit boende för ett femtiotal ensamkommande flyktingbarn vid myndighetens verksamhetsställe i Revinge. Denna insats är ett stöd till Malmö stad som var hårt ansträngda när det kommer till boendeplatser för barn. Stöd har även lämnats till Migrationsverket i form av ett tillfälligt tältboende på MSB:s verksamhetsställe i Revinge. Vid årsskiftet hade tältlägret en kapacitet att ta emot drygt 200 boende. De första personerna flyttade in i tältboendet i december 2015. Vid MSB:s verksamhetsställe i Sandö ges stöd till Migrationsverket med asylboende för upp till 200 personer. Boendet planeras vara i drift i upp till tre år, i lokaler som MSB hyr för ändamålet. Verksamhetstället har under en kortare period även fungerat som ett akutboende åt Migrationsverket med cirka 100 boende.

Insatstyp	Insatser 2015	Insatser 2014	Insatser 2013
Insatser flyktingkrisen	20	-	-

Tabell: Antal insatser i samband med hantering av flyktingsituationen.

Biståndsfinansierade insatser

Under 2015 bedrev MSB verksamhet i 152 internationella biståndsinsatser i 41 länder (exklusive stärkande av katastrofberedskap, se sidan 21). Pågående insatser under de senaste tre åren fördelar sig enligt följande:

Insatstyp	Insatser 2015	Insatser 2014	Insatser 2013
Humanitära insatser	126	129	113
Humanitär minhantering	2	5	7
Tidig återuppbyggnad	8	8	8
Civil konflikthantering	16	16	13
Summa	152	158	141

Tabell: Antal biståndsinsatser.

Insatsvolymen fortsatte att ligga på samma höga nivå under 2015 som året dessförinnan. Även 2015 har präglats av stora humanitära katastrofer, som exempelvis Syrienkrisen, Islamiska statens fortsatta offensiv, ebolautbrottet i Västafrika samt den stora jordbävningen i Nepal.

I denna årsredovisning ges exempel på insatser, resultat och effekter som uppnåtts under 2015. En mer utförlig beskrivning återfinns i den särskilda rapport som årligen lämnas till Regeringskansliet baserat på särskilt återrapporteringskrav i MSB:s regleringsbrev.

Humanitära insatser

MSB har gett stöd till FN:s flyktingorgan (UNHCR) med upprättandet av ett internflyktingläger i Sheikhan i norra Irak. Insatsen har syftat till att stötta UNHCR i dess roll att ge skydd åt människor på flykt, då regionen mottagit ett stort antal syriska flyktingar samt internflyktingar på grund av Islamiska statens framryckningar i området. Drygt 1 000 internflyktingfamiljer har genom insatsen fått tillgång till säkert och värdigt boende vilket bidragit till en förbättrad levnadssituation. Stödet har stärkt kapaciteten hos UNHCR att genomföra snabb, effektiv och ändamålsenlig respons till den drabbade internflyktingbefolkningen i norra Irak.

Den 25 april 2015 inträffade en förödande jordbävning i Nepal, som beräknas ha påverkat 8 miljoner människor. Nepal efterfrågade initialt sök- och räddningsteam och MSB påbörjade en insats med denna styrka. Innan teamet hann avresa drogs förfrågan dock tillbaka och MSB beslutade, i samråd med FN:s koordineringsorgan (OCHA) att designa om insatsen, som i stället kom att fokusera på koordinering och behovsbedömningar.

Under insatsperioden genomförde MSB:s personal bedömningar av ett 20-tal byggnader så som bl.a. sjukhus, polisstationer och skolor tillsammans med nepalesiska kollegor. MSB:s insats har därmed bidragit till att nepalesiska myndigheter snabbare kunnat kartlägga och prioritera vilka samhällsviktiga byggnader som gick att förstärka alternativt måste utrymmas på grund av rasrisk.

Vidare arbetade MSB med upprättandet av en koordineringsfunktion för inkommande sjukvårdsteam. Detta stöd var betydelsefullt då det efter den första jordbävningen strömmade in över 100 internationella team i landet, helt utan koordinering. Genom regelbundna koordineringsmöten inhämtade och sammanställde koordineringsfunktionen information från de olika teamen och skapade därmed en gemensam lägesbild och faktagrundade beslutsunderlag för allokering av sjukvårdsresurser för såväl nationella myndigheter som för sjukvårdsteam. På detta sätt har MSB bidragit till målsättningen att stärka förmågan hos humanitära aktörer att planera och allokera resurser utifrån humanitära behov.

Under 2015 har ebolautbrottet i Västafrika successivt klingat av, vilket också medfört en nedtrappning av insatsverksamheten i regionen. Under hela 2015 har dock en insats fortgått i Sinoe County, där MSB upprustar vårdcentraler så att verksamheten där kan drivas vidare med minskad risk för smittöverföring av ebola och andra infektionssjukdomar från patient till personal och mellan patienter. 12 vårdcentraler har upprustats under 2015 och ytterligare 10 kommer att upprustas under 2016. MSB bedömer att insatsen bidragit till att stärka kapaciteten att hantera kommande utbrott.

Under 2015 har MSB upprättat boende- och kontorslösningar för FN-organ i samband med flera olika humanitära kriser. Dessa insatser genomförs vanligtvis tillsammans med MSB:s samarbetspartners inom International

Humanitarian Partnership (IHP), där flera europeiska länder samarbetar för att kunna ge ett stöd som är svårt för ett enskilt land att ge.

I Centralafrikanska republiken har boende och kontor för 40 personer upprättats i Kaga-Bandoro genom renovering och återuppbyggnad av ett tidigare FN-kontor. Detta har möjliggjort stärkt humanitär närvaro för FN och gett förutsättningar för humanitärt stöd ute i regionen.

Även i Kamerun har boende- och kontorslösningar upprättats, med huvudsyftet att underlätta för FN att hantera de flyktingströmmar som uppstått dels från Centralafrikanska republiken, dels från Nigeria efter terrororganisationen Boko Harams verksamhet i området.

Boende- och kontorslösningar har också satts upp i Nepal efter jordbävningen i april 2015. Denna insats har haft stor betydelse för möjligheten för FN och andra hjälporganisationer att genomföra behovsbedömningar samt lämna bistånd till regioner som annars är svåra att nå. Under perioden juli - oktober registrerades cirka 3 000 gästnätter vid camperna i Nepal.

Boende- och kontorslösningarna bidrar generellt till stärkta förutsättningar för humanitär närvaro vilket möjliggör faktagrundad planering och prioritering av biståndet i respektive region. Genom förbättrad arbetsmiljö i fält ökar förutsättningarna för ett uthålligt arbete i områden där arbetsvillkoren ofta är ansträngande.

Minhanteringsinsatser

MSB:s verksamhet inom området minhantering har under 2015 varit relativt begränsad. Ett undantag är den kapacitetsutvecklande insats som MSB driver tillsammans med FN:s minhanteringsorgan (UNMAS) i Somalia. Stödet syftar till att stärka den somaliska polisens ammunitionsröjningskapacitet och därigenom ge den somaliska regeringen tillgång till nödvändiga kunskaper och verktyg för att öka den allmänna säkerheten för befolkningen. Under 2015 har insatsen bl.a. genomfört repetitionsutbildning av ammunitionsröjningsteam, påbörjat utbildning för instruktörer samt genomfört utbildningar inom områdena vapenregistrering och vapendestruktion. Insatsen fortsätter under 2016.

Civil konflikthantering

Under 2015 har MSB sekonderat cirka 27 årsarbetskrafter till insatser inom civil konflikthantering. Stödet avser huvudsakligen insatser inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP), men insatser har också genomförts till stöd för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Majoriteten av de insatser som idag bedrivs syftar till att stärka länders rättsväsende, exempelvis genom att EU ger stöd till regeringar med institutionsbyggande, utbildning av polisväsende, utbildning inom domstolsförfarande etc.

MSB:s sekonderingar inom verksamhetsområdet syftar till att skapa operativa förutsättningar för missionerna att verka. MSB:s personal

arbetar bl.a. inom ekonomi, upphandling, HR, sjukvård, el, IT, logistik och kommunikation.

EULEX Kosovo är den EU-insats som är störst i omfattning och som pågått under längst tid. Mandatet utgår från att stärka rättsväsendet och bistå med stöd i de polisiära utredningar som pågår kopplat till exempelvis krigsbrott under 1990-talet. Såväl EU:s som MSB:s stöd minskar i takt med att insatsen når sitt slutskede. MSB har genom IT-stöd bl.a. skapat förutsättningar som möjliggör att datalagring sker utifrån hög utredningssekretess och skydd av vittnen, då innehållet ses som viktigt bevismaterial inför kommande rättegångar. Inom HR-området har MSB arbetat med rekrytering av personal från de övriga medlemsländerna och har därmed bidragit till att etablera en mer senior kompetens inom EULEX som svarar upp mot det rådande behovet inom rättsväsendet. MSB har även bidragit med en ställföreträdande säkerhetschef samt en administrativ regionchef. MSB bidrar med personal för ledning av transporter, förarutbildningar och fordonsunderhåll och bidrar därmed till att insatsens transportbehov tillgodoses.

Vidare har regeringen angett att MSB särskilt ska prioritera ett nära samarbete med FN i syfte att stärka Sveriges förhållande till FN och dess medlemsstater under 2015 och framgent. Inriktningen för det arbetet tas fram i samråd med Regeringskansliet, där MSB har tagit fram underlag för sina kompetensområden samt diskuterat prioriteringar med berörda departement. I november besökte MSB, tillsammans med Utrikesdepartementet och Folke Bernadotteakademien, svenska representationen samt FN:s högkvarter i New York i ett led att upparbeta kontaktvägar samt utveckla en strategi för hur vi ska kunna stödja FN:s fredsfrämjande verksamhet på bästa sätt.

Tidig återupbyggnad

Förutom det stora antalet omkomna och skadade i jordbävningen i Nepal orsakade skalven också omfattande skador på kritisk infrastruktur, samt på privatbostäder liksom på offentliga byggnader. I särskilt drabbade områden totalkollapsade hela byar. Ackumuleringen av rasmassor på och längs med vägar i vissa distrikt utgjorde till en början svåra hinder för humanitär hjälp att nå fram. Mot bakgrund av detta inledde MSB och FN:s utvecklingsprogram (UNDP) ett samarbete inom katastrofavgång och omhändertagande av rasmassor, vilket snart kom att kompletteras av en omfattande plan för rivning av de byggnader som var så pass allvarligt skadade att de var obeboeliga. MSB stöttade UNDP i att tillsammans med nationella myndigheter etablera ett rivningsprogram bestående av cirka 2 700 så kallade cash for work-arbetare (civila medborgare som får en mindre summa mot att de bistår UNDP och regeringen med enklare manuellt arbete), 88 ingenjörer anställda som FN-volontärer, sex internationella experter varav fyra från MSB; samt ett stödteam av lokalanställda på UNDP:s kontor i Katmandu. MSB:s experter har framförallt verkat som distriktssamordnare och övervakare av rivningsarbetet, där en viktig del bestått i bedömning av byggnaders skick samt i kontinuerlig utbildning av lokala ingenjörer.

Under den tid som MSB:s experter var i landet resulterade programmet i att man i de värst drabbade distrikten genomförde skadebedömningar av cirka 4 000 byggnader och rev cirka 3 000 osäkra en- och tvåvåningshus, vilket har varit en förutsättning för människor att påbörja återuppbyggnaden av nya hus. I detta återuppbyggnadsarbete tar man överlag tillvara på cirka 80 procent av rivningsmassorna från de raserade byggnaderna. Under en första fas koncentrerades rivningsprogrammet till mindre hus på landsbygden som revs manuellt, medan en andra fas kom att fokusera på offentliga och mer komplexa byggnader som krävde maskinell rivning. Sammantaget har cirka 240 000 kubikmeter rasmassor sorterats och återvunnits under MSB-experternas ledning. Utbildningar har genomförts för att säkra att kunskaperna finns kvar i landet också efter att den internationella insatsnärvaron upphör.

Sammantaget bedöms insatsen ha bidragit till att påskynda återuppbyggnaden i landet efter jordbävningen och således har den bidragit till en snabbare återgång till ett normalt liv för drabbad befolkning. Utbildningsinsatserna förväntas ha bidragit till stärkt kapacitet att hantera eventuella framtida kriser i landet med egna resurser.

Incidenthantering

MSB har under året arbetat med att utveckla och stärka förmågan att förebygga och hantera it-incidenter och it-relaterade kriser. Arbetet har bedrivits både utifrån ett förebyggande- och ett operativt perspektiv. Mot bakgrund av bl.a. det operativa arbetet har myndigheten genomfört omfattande nationell och internationell samverkan inom området. Samverkan har inkluderat både den offentliga sektorn såväl som den privata sektorn.

De nordiska länderna delar till stor del samma hot-och riskbild när det gäller informations- och cybersäkerhet för samhällsviktig verksamhet. Inom ramen för det nordiska samarbetet genomförde därför MSB en teknisk operativ övning i mars 2015. Syftet var att stärka det nordiska samarbetet och förmågan att gemensamt stödja samhället med att hantera it-incidenter. Övningen visade att samarbeten över de nordiska nationella gränserna ger helt andra förutsättningar för att kunna hantera cybersäkerhetsincidenter effektivt.

Förberedelse till MSB:s operativa arbete

MSB ska enligt sin instruktion se till att berörda aktörer vid en kris får tillfälle att samordna stödet till centrala, regionala och lokala organ i fråga om information och lägesbilder. Vidare ska MSB ha förmågan att bistå Regeringskansliet med underlag och information i samband med allvarliga olyckor och kriser.

MSB har under 2015 levererat 365 dygnsrapporter till berörda aktörer och regeringskansliet samt tolv interna lägesbilder för fyra specifika händelser. Dessa lägesbilder syftar till att tidigt orientera berörda aktörer om samhällsstörningar eller andra skeenden som kan få konsekvenser för målen för samhällets säkerhet. Lägesbilderna ger aktörerna en bild

och bedömning av händelsen utifrån MSB:s perspektiv, vilka åtgärder MSB vidtar och hur händelsen rapporteras i media. De händelser som under året medförde att interna lägesbilder producerades var flyktingsströmmarna genom Europa, jordskalvet i Nepal samt en tropisk cyklon över övärlden Vanuatu i Stilla havet. Under året har förberedda lägesbilder tagits fram över händelseutvecklingen i Norra Irak och Turkiet.

Mest operativt arbete har genererats av myndighetens hantering av flyktingsituationen. Förutom de interna lägesbilderna har MSB inom ramen för detta arbete producerat 13 nationella samlade lägesbilder. Härutöver har ett stort antal dagliga lägesrapporter producerats och förmedlats till regeringskansliet. Dessa samlade lägesbilder syftar till att ge en sektorsöverskridande helhetssyn över konsekvenser, åtgärdsbehov och vilka utmaningar de berörda aktörerna står inför. MSB:s lägesbilder och analyser har bidragit till att stärka och inrikta den samordnade hanteringen av flyktingsituationen.

De flesta händelser föranleder inte någon större åtgärd för myndigheten. Ett stort antal händelser har dock initialt analyserats för att sedan kunna selekteras bort eller nedprioriteras i hanteringen. Under 2015 har 161 händelser bedömts av vilka 48 händelser medförde att konsekvensanalyser togs fram. Dessa konsekvensanalyser kan vara en del av en lägesbild men kan också enskilt syfta till att informera regering och berörda aktörer om konsekvenser av en samhällsstörning utifrån ett nationellt helhetsperspektiv.

En ny analysförmåga som initierades i januari 2014 är påverkansanalys. Utifrån den nya förmågan har lägesbilder och bedömningar delgivits Regeringskansliet och berörda myndigheter. Myndigheten har under året fortsatt att utveckla förmågan att upptäcka och möta påverkansaktiviteter genom bl.a. intern utveckling av informationsförsörjning och analysmetoder, extern samverkan med andra myndigheter samt påbörjad utveckling av strategi för att möta påverkanskampanjer. Arbetet tvingades p.g.a. resursbrist prioriteras ned i samband med MSB:s uppdrag att samordna flyktingsituationen. Myndigheten har dock deltagit i en mängd olika fora där frågor rörande omvärldsutvecklingen berörts och även initierat samverkan med NATO StratCom COE i Riga samt på olika nivåer genomfört ett flertal samverkansåtgärder och besök i Riga. Detta har resulterat i ytterligare samarbeten inom ämnet påverkanskampanjer och psykologiskt försvar och inför 2016 planerar myndigheten att placera en medarbetare vid centret i Riga. MSB har även initierat samverkan med ett antal kommunikativa aktörer för att påbörja arbetet att gemensamt kunna möta påverkanskampanjer.

	2015	2014	2013
Lägesbilder	25	61	37
Hotbedömningar	-	-	2
Särskilda rapporter	17	14	10
Säkerhetsöversikter	165	172	173
Konsekvensanalyser	48	50	40
Bedömningar av händelser	161	180	140

Tabell: Antal lägesbilder och analyser.

Återrapportering

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska redovisa hur myndigheten och länsstyrelserna har använt medlen och effekterna av den genomförda verksamheten enligt villkor 7 för anslag 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Myndigheten får använda och fördela 26 mnkr av sitt förvaltningsanslag för beredskapsåtgärder mot kärnkraftsolyckor. Medlen får användas i myndighetens beredskapsverksamhet som fördelas till länsstyrelserna i Skåne, Halland, Kalmar, Uppsala och Västerbottens län efter överenskommelse med Strålsäkerhetsmyndigheten.

MSB har gett Sveriges Radio (SR) i uppdrag att utveckla en ny teknik som separerar kärnkraftsvarning från all annan typ av varning. Varningen sänds som talat meddelande och med text som visas i displayen. Nya varningsmottagare med den nya tekniken har anskaffats och till största delen distribuerats ut till 20 000 fastighetsägare och verksamma i de inre beredskapszonerna runt kärnkraftverken. Under första halvåret 2016 kommer varningsmottagare att distribueras till de som ännu inte fått någon.

Ett nytt dosimetrisystem har anskaffats som har funktionen att varna användare om strålnivån uppnår en viss förinställd nivå. De kan avläsas på plats, vilket innebär att användarna omgående får vetskap om de har erhållit någon radioaktiv dos eller inte.

Under 2015 har ett förberedelsearbete skett så att utdelning av jodtabletter med tillhörande information kan genomföras 2016.

Länsstyrelsen i Halland har under året genomfört en kärnkraftövning med inriktning på storskalig utrymning.

Länen har bedrivit utbildning för olika befattningar och funktioner inom sina beredskapsorganisationer.

Regeringsuppdraget som innebar att ta fram ett förslag till en nationell beredskapsplan för hanterandet av en kärnteknisk olycka och ta fram en

ny handlingsplan för förbättringar inom beredskapen för radiologiska och nukleära händelser har rapporterats.

Arbete har bedrivits med ett flertal olika projekt i den myndighetsgemensamma handlingsplanen för förbättring inom beredskapen.

Inom området har följande kurser genomförts: grundkurs i indikering för radiologiska och nukleära olyckor, grundläggande kurs om regelverk och samverkan, grundkurs i joniserande strålning och påbyggnadskurs i sanering efter radiologisk olycka.

Kostnader för agera samordnat vid händelser

Prestationstyp	Belopp
Bidragsgivning	80 463
Utbildning	24 571
Övning	25 353
Metod- och teknikstöd	592 573
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	37 908
Samordning	89 333
Insatser och incidenthantering	234 974
Förberedelse till MSB:s operativa arbete	161 688
Stödjande och styrande arbete	16 974
Summa	1 263 838

Tabell: Kostnad per prestationstyp (tkr) för agera samordnat vid händelser. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.

Stödja Försvarmakten vid höjd beredskap

Vid ett väpnat angrepp mot Sverige beslutar regeringen om höjd beredskap. Då ska hela samhället kunna bidra till försvaret – civilt och militärt. Försvarmakten kommer att vara beroende av stöd från övriga samhället. Genom att stärka krisberedskapen stärker vi även förmågan inför och under höjd beredskap (civilt försvar). Inom ramen för detta bör samhällets förmåga att stödja Försvarmakten vara i fokus.

MSB ska enligt sin instruktion bl.a. företräda det civila försvaret på central nivå i frågor som har betydelse för avvägningen mellan civila och militära behov (13§).

Inom området att stödja Försvarmakten vid höjd beredskap har vi valt att endast redovisa vårt svar på åiterrapporteringskrav enligt reglerings-

brevet som avser arbetsläget avseende utvecklingen av det civila försvaret utan att redovisa uppdelat per prestationstyp. Den verksamhet som är genomförd under prestationstypen tillsyn avser kontroller och tillsyn av skyddsrum.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s arbete inom området bidrar till att civila aktörer genomför en planering för höjd beredskap.

MSB har under året genomfört en mängd kunskapshöjande åtgärder riktat till olika civila aktörer och har bl.a. genomfört utbildningar i totalförsvar och höjd beredskap, MSB har även lämnat riktat stöd till några bevakningsansvariga myndigheter som påbörjat ett arbete med civilt försvar. Flertalet myndigheter har dock avvaktat närmare anvisningar från regeringen.

Uppdrag 7 enligt regleringsbrev

MSB ska redovisa arbetsläget avseende utvecklingen av det civila försvaret.

Det är främst de bevakningsansvariga myndigheterna som i viss omfattning har påbörjat arbetet med civilt försvar. Det har handlat om att bygga upp kunskap, dela information och skapa förutsättningar för kommande arbete. De flesta myndigheterna har dock avvaktat regeringens försvarspolitiska proposition och de tillhörande planeringsanvisningarna. MSB har under året med stöd av Försvarshögskolan genomfört två veckovisa tematiska utbildningar som syftat till att grundutbilda deltagarna i arbetet med totalförsvar och höjd beredskap. Utbildningarna har omfattat legala grunder, utvecklingen i omvärlden, säkerhetsfrågor och hanterandet av försvarssekretess samt information om den kommande utvecklingen kring civilt försvar. Sammanlagt har drygt 120 personer från olika bevakningsansvariga myndigheter, Försvarsmakten samt några landsting deltagit i utbildningarna. MSB har också genomfört en folkrättsutbildning för ca 20 jurister vid länsstyrelser samt några centrala myndigheter i enlighet med uppdraget i Totalförsvarets folkrättsförordning.

Under året har myndigheterna i samverkansområdena i olika omfattning börjat diskutera perspektivet civilt försvar. Genom bildande av arbetsgrupper, temadiskussioner, utbildningsinsatser m.m. har samverkansområdena tagit sig an frågor som rör civilt försvar och planering inför höjd beredskap. MSB har lämnat stöd i form av information och deltagande i arbetet både i samverkansområden men också i ett stort antal andra fora och nätverk.

Uppgiften att stödja Försvarsmakten är prioriterad enligt regeringens inriktning av civilt försvar. Därför har MSB genomfört ett pilotprojekt med berörda myndigheter inom de prioriterade områdena transport och logistik, försörjning av livsmedel, drivmedel, elektricitet och telekommunikation samt sjukvårdsresurser. I projektet har information samlats in

och strukturerats för att möjliggöra en bedömning av förmåga att stödja Försvarmakten. Arbetet fortsätter under 2016. Vid flera av de berörda myndigheterna har nu arbetet med civilt försvar kommit igång.

Samverkan mellan Försvarmakten och de civila myndigheterna har utvecklats under året – både regionalt men också centralt. Den ömsesidiga kunskapsuppbyggnaden måste fortsätta eftersom det finns stora behov av att förstå varandras roller, ansvar och uppgifter i hela hotskalan. MSB har fortsatt att fördjupa samverkan med Försvarmakten och deltar i olika delar av Försvarsplaneringen.

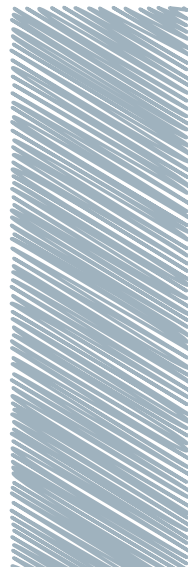
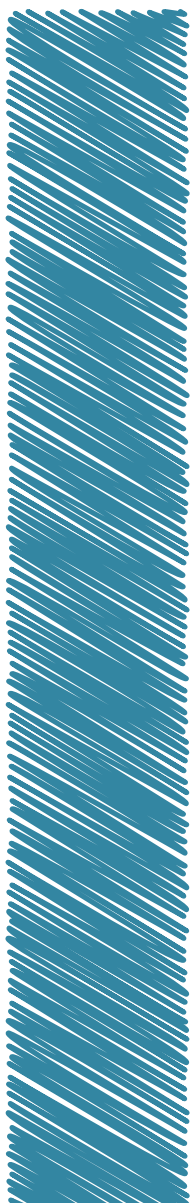
För att skapa ytterligare kunskap för det fortsatta arbetet genomför MSB studier vid främst FOI. Under 2015 har sju studier genomförts som komplement till tidigare genomförda studier 2012–2014.

Med stöd av medel från anslag 2:4 Krisberedskap har 13 projekt med direkt koppling till civilt försvar genomförts av berörda aktörer.

Kostnader för stödja Försvarmakten vid höjd beredskap

Prestationstyp	Belopp
Tillsyn	6 518
Bidragsgivning	38
Utbildning	1 579
Metod- och teknikstöd	5 156
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	11 930
Samordning	4 889
Summa	30 110

Tabell: Kostnad per prestationstyp (belopp i tkr) för att stödja Försvarmakten vid höjd beredskap. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.



Stöd till förmågeutveckling

Generell utveckling av samhällsskydd och beredskap

Det finns ett behov av ökad helhetssyn och systematik i arbetet med samhällsskydd och beredskap. Denna brist påverkar aktörernas förutsättningar att kunna lära sig av och ta del av erfarenheter från arbetet att förebygga och hantera händelser. Det är därför viktigt att utvecklingen av arbetet med samhällsskydd och beredskap sker systematiskt och baseras på lärande. Myndigheten ska enligt sin instruktion analysera särskilt allvarliga sårbarheter, risker och hot i samhället. Inom arbetet med nationell risk- och förmågebedömning arbetar myndigheten därför med att beskriva och analysera konsekvenserna av rådande samhällsutveckling och rådande händelseutveckling som kan påverka samhällsskydd och beredskap. Arbetet med nationell risk- och förmågebedömning är en viktig del i att utveckla den samlade förmågan att förebygga och hantera omfattande och oönskade händelser i samhället. Syftet med det samlade arbetet som bedrivs är att identifiera och analysera risker, sårbarheter och brister i samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser och därmed vara ett strategiskt underlag för att inrikta och utveckla samhällets krisberedskap. Myndigheten ska enligt sin instruktion tillsammans med de ansvariga myndigheterna genomföra en övergripande planering av åtgärder som bör vidtas (2§). MSB ska även se till att erfarenheter tas till vara från inträffade olyckor och kriser (11§), beställa forskning (12§) och verka för att skapa en sammanhållen information om skydd mot olyckor, krisberedskap och totalförsvaret samt om säkerhetspolitik (15§).

Inom området generell utveckling av samhällsskydd och beredskap har MSB valt att redovisa vad som gjorts inom bidragsgivning, beslutsunderlag och kunskapsförmedling samt samordning.

ÖVERGRIPANDE SAMMANFATTNING AV MSB:S ARBETE 2015

MSB:s arbete inom generell utveckling av samhällsskydd och beredskap bidrar till att skapa en ökad systematik i arbetet med samhällsskydd och beredskap och att ge en samlad bild av risker och sårbarheter i samhället som underlag för beslut om åtgärder.

MSB har under året fortsatt arbetat med att utveckla underlag som ger en helhetsbedömning av den samlade förmågan inom samhällsskydd och beredskap. MSB har även påbörjat ett översynsarbete vad avser arbetet inom ramen för samverkansområdena som syftar till att skapa effektivare former för samverkan mellan ansvariga aktörer och att t.ex. integrera planeringen för höjd beredskap och naturolyckor som en naturlig del i samverkansområdenas arbete.

MSB har även lämnat bidrag från anslag 2:4 Krisberedskap till myndigheter, frivilliga försvarsorganisationer samt till kommuner och landsting för uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Dessa bidrag bidrar till att utveckla förmågan att både förebygga och hantera kriser men redovisas ekonomiskt som en generell utveckling av samhällsskydd och beredskap.

Bidragsgivning

MSB har inriktat och fördelat medel till centrala myndigheter, länsstyrelser och frivilliga försvarsorganisationer ur anslag 2:4 Krisberedskap utifrån regeringens inriktning och behov. MSB har även finansierat åtgärder för att öka förmågan att hantera kriser hos kommuner och landsting. Uppföljning av de anslagsfinansierade åtgärderna 2014 visade att samhällets samlade förmåga hade stärkts, vilket rapporterades till regeringen enligt uppdrag i myndighetens regleringsbrev.

Myndigheten har betalat ut 32,8 mnkr till frivilliga försvarsorganisationer för verksamhet som avser uppdrag enligt förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. Under 2015 genomförde tolv frivilliga försvarsorganisationer 96 uppdrag. Uppdragen ska bidra till att skapa och upprätthålla kompetens hos frivilliga som svarar mot specifika behov av förstärkningsresurser hos aktörerna i krisberedskapssystemet. Fördelningen har skett utifrån identifierade behov hos samhällets aktörer med ansvar för krisberedskap. MSB gör bedömningen att uppdragen gemensamt har lett till att stärka samhällets samlade krisberedskap genom att bidra med utbildad personal som förstärkningsresurs vid en händelse. Drygt en tredjedel av uppdragen har också kommit till nytta vid en faktisk händelse och mer än hälften har kommit till nytta vid en övning.

De händelser som anges är framförallt arbetet med flyktingsituationen där kompetens inom kriskommunikation, frivillig resursgrupp (FRG), ledarskap och stabsarbete bl.a. stödjer Migrationsverket, MSB och kommunernas flyktingmottagande. MSB bedömer att de frivilliga försvarsorganisationerna har gjort stor nytta och skapat uthållighet genom sina insatser. Frivilliga försvarsorganisationer kom också till nytta vid stadsbranden i Eksjö.

Krisberedskapsanslaget har under 2015 finansierat sammanlagt 287 projekt hos centrala myndigheter och länsstyrelser som syftar till att stärka samhällets samlade krisberedskap. Av dessa har 145 projekt avslutats under 2015. Effekten på krisberedskapsförmågan av ca 30 projekt för över 118 miljoner kr har utvärderats¹.

Enligt uppföljningen avseende 2015 hade minst 41 projekt kommit till nytta vid inträffade händelser under projekttiden. Här ges tre exempel på projekt som bidragit till hanteringen av händelser under 2015:

Trafikverket har i samverkan med bl.a. kommuner, blåljusmyndigheter, landsting och Försvarsmakten utvecklat en modell för kontinuitetsplanering och planer för specifika broar och tunnlar. Man har även upprättat beredskapsplaner för ett flertal samhällskritiska vägtrafikanläggningar i Stockholms län. Projektets resultat kom till nytta vid risk för skred på en allmän väg, nära ett av de broobjekt där en beredskapsplan tagits fram. Med stöd av planen kunde analys genomföras snabbare och den färdiga planen användes för omledning av trafik. Även extern samverkan kunde genomföras på ett enklare sätt.

1. Rapporten "Nytta av nätverk – utvärdering 2015 av anslag 2:4 Krisberedskap" publiceras i januari 2016.

Folkhälsomyndigheten har utvecklat ett system för händelsebaserad övervakning, "Hälsoläge". Hälsoläge innehåller verktyg för tidig varning och målgruppsanpassad rapportering. Projektet har även bidragit till internationell samverkan på området syndromövervakning. Projektet har starkt bidragit till ett förändrat arbetssätt hos kommuner och smittskyddsenheter genom att händelsebaserad övervakning integrerats i ordinarie processer. Detta medför att krisberedskapsförmågan ökat avseende tidig varning och lägesbild. Samverkan har stärkts mellan kommuner, dricksvattenproducenter och smittskyddsenheter och mellan Folkhälsomyndigheten och smittskyddsenheter och mellan Livsmedelsverket och dricksvattenproducenter. Projektets resultat har använts operativt av olika aktörer för att bedöma utbrottsrisker. I samband med ett utbrott av *Cryptosporidium* i Västra Götalandsregionen användes Hälsoläge för lägesbild och bedömning av spridningsrisk via vatten.

I Länsstyrelsen i Västmanlands projekt om civil-militär samverkan och civilt försvar har flera länsstyrelser och Försvarsmakten deltagit. Som resultat har de deltagande aktörernas kunskap om aktörernas resurser och förmågor ökat. Kunskapen har även kommit till nytta under arbetet med flyktingsituationen genom samverkan med Försvarsmakten, där samverkan lett till identifiering av behov av bostäder.

I utvärderingen av nätverk framkom att de aktuella projekten, som alla utförts inom fyra nätverk, hade stärkt samhällets samlade krisberedskapsförmåga. Nätverksformen för arbetet tillförde flera viktiga mervärden, bl.a. samverkan, förtroende och effektivitet. Meningsfulla aktiviteter – här i form av projekten finansierade med anslag 2:4 Krisberedskap – är en avgörande förutsättning för nätverkens existens. Genom medvetenhet om svagheter i arbetsformen, t.ex. förvaltning av resultat, kan dessa minskas. Liknande slutsatserna drogs i utvärderingen om gemensamma RSA-arbeten där de studerade projekten bidragit till krisberedskapsförmågan och förbättringen blivit starkare i och med den gemensamma ansatsen.

MSB har fortsatt att utveckla och förbättra anslagshanteringen. MSB anser att det är väsentligt att länsstyrelserna ges bättre och mer långsiktiga förutsättningar att vara pådrivande i utvecklingen av krisberedskapen lokalt och regionalt. Länsstyrelserna har därför fått möjlighet att under åren 2015–2018 få delfinansiering av kostnader för att utveckla krisberedskapen regionalt och lokalt. I detta ingår länsstyrelsernas arbete med att samordna, stödja och följa upp kommunernas arbete med krisberedskap med utgångspunkt i statens och Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) överenskommelse om kommunernas krisberedskap (dnr SKL 12/6159, MSB 2012-5541).

Ersättningarna till kommuner och landsting 2014 har följts upp och visade att aktörerna hade fått goda förutsättningar att fullgöra sina uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. De hade minskat sårbarheten i sina verksamheter och ökat sina förmågor att hantera krissituationer. Uppföljningen rapporterades till regeringen enligt uppdrag i myndighetens regleringsbrev.

Nationell risk och förmågebedömning

MSB överlämnade under våren Sveriges tredje nationella risk- och förmågebedömning till regeringen som ett svar på regleringsbrevsuppdrag 27 i myndighetens regleringsbrev för 2014; "Risker och förmågor 2014: Redovisning av regleringsuppdrag om nationell risk- och förmågebedömning." Inom ramen för detta arbete har MSB sammanställt myndigheternas redovisningar av risker, sårbarheter, förmåga och åtgärder. Därtill har MSB analyserat och bedömt tre nya scenarier; solstorm, lerskred och svaveldimma.

Under hösten överlämnade MSB svaret på uppdrag 16 i 2015 års regleringsbrev till regeringen; "En sammanställning av riskområden och scenarioanalyser 2012-2015 – Enligt uppdrag 16 i MSB:s regleringsbrev 2015". Rapporten utgör en sammanställning och syntes av de 14 scenarioanalyser som genomförts som en del av den nationella risk- och förmågebedömningen från 2012 fram till 2015. I rapporten redovisas en övergripande sammanställning av olika typer av risker som Sverige står inför och som kan leda till allvarliga konsekvenser för de svenska skyddsvärdena. Gemensamt för de scenarier som analyserats är att de utgörs av händelser som inträffar sällan men som när de väl inträffar leder till allvarliga konsekvenser för samhället.

Beslutsunderlag och kunskapsförmedling

MSB genomför årligen undersökningen "Opinioner". Undersökningen syftar till att ge en bild av den svenska allmänhetens uppfattningar i frågor avseende samhällsskydd, beredskap, säkerhetspolitik och försvar och följs över tid. I Opinioner 2014 kunde ett antal trender noteras. Det gäller såväl oron för händelser och förhållanden av säkerhetspolitisk karaktär som inställningen i frågor som rör det militära försvaret. Under 2014 ökade bl.a. andelen som är för ett medlemskap i Nato och blev drygt tio procentenheter större än den andel som anser att Sverige även fortsatt bör stå utanför Nato. Undersökningen visade vidare att nästan 60 procent av befolkningen ansåg 2014 att statsutgifterna för Sveriges militära försvar bör ökas. Det innebär att det skett en ökning med cirka 20 procentenheter av denna andel jämfört med 2013 och en fördubbling sedan 2012.

MSB har under 2015 ingått en överenskommelse med NORDFORSK om deltagande i fas två av det nordiska forskningsprogrammet Nordic Societal Security Programme. Samarbetet sträcker sig fram till 2025.

Som ett av tolv länder har Sverige ett samarbetsavtal med USA om forskning och utveckling, inom området civilt säkerhetsarbete. Avtalet har som övergripande mål att inleda och främja varaktiga samarbetsprocesser mellan MSB och Department for Homeland Security (DHS), mellan svenska myndigheter och deras motsvarigheter samt mellan svenska offentliga och privata forskningsutförare och amerikanska motparter. I MSB:s uppdrag ingår att samordna det nationella arbetet inom ramen för avtalet.

Inom ramen för samarbetet med USA/DHS tecknades ett nytt projektavtal inom forskning och utveckling för insatsorganisationer.

MSB ser att det är av betydelse att det finns en koppling mellan den forskning som myndigheten finansierar och de utbildningar som bedrivs inom området samhällsskydd och beredskap. Under 2015 genomfördes därför för första gången *Forskning för lärande*. Ett seminarium som tillät forskare, undervisande personal och studerande att mötas kring ett antal forskningsprojekt med tydlig koppling till de kurser som ges på MSB:s egna verksamhetsställen för utbildning.

Under året utgavs en rapport över den observatörsinsats som genomfördes i samband med skogsbranden i Västmanland 2014. En central slutsats är att förmågan att lära av tidigare händelser behöver stärkas. Vid en jämförelse med dokumenterade erfarenheter och rekommendationer efter större skogsbränder i Sverige de senaste decennierna, kan konstateras att ytterst få av de sedan tidigare kända erfarenheterna tagits tillvara.

Samordning

MSB ska enligt sin instruktion arbeta med samordning mellan berörda aktörer i samhället för att förebygga och hantera olyckor och kriser. Enligt förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap ska särskilt utpekade myndigheter bedriva gemensam planering inom sex olika samverkansområden. MSB ska i samverkan med de utpekade myndigheterna utveckla formerna för arbetet.

Sedan samverkansområdena bildades 2002, har behoven av samverkan och gemensam planering mellan myndigheterna förändrats. Arbeta med civilt försvar och skydd av samhällsviktig verksamhet är två exempel. Mot bakgrund av detta har MSB påbörjat ett översynsarbete med målet att det ska finnas ändamålsenliga strukturer och uppgifter för myndighets-samverkan. Aktiviteterna under 2015 har handlat om att skapa en bild över hur det ser ut idag och vilka behov som finns vad gäller samverkan. Detta har gjorts med hjälp av enkäter, intervjuer och fokusdiskussioner med berörda aktörer. Samtliga berörda samverkansområden har under året påbörjat arbetet med att öka kunskapen inom området civilt försvar. En del har bildat arbets- eller bevakningsgrupper, andra har bjudit in föreläsare eller genomfört workshops. MSB har under året även reviderat vägledningen för arbetet i samverkansområdena.

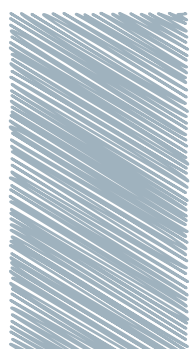
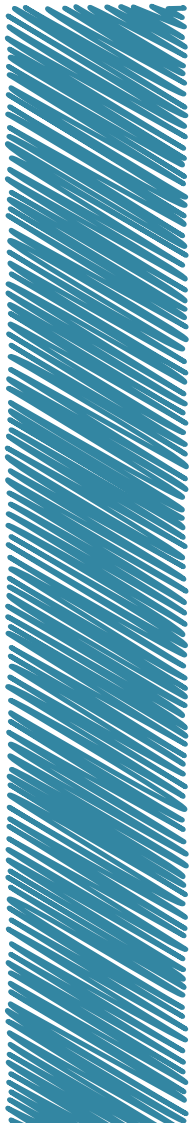
	2015	2014	2013	2012
Antal möten	51	47	51	44

Tabell: Antal genomförda möten i samverkansområdena.

Kostnader för generell utveckling av samhällsskydd och beredskap

Prestationstyp	Belopp
Bidragsgivning	648 680
Utbildning	23 332
Metod- och teknikstöd	4 780
Beslutsunderlag och kunskapsförmedling	70 677
Samordning	8 192
Stödjande och styrande arbete	33 466
Summa	789 127

Tabell: Kostnad per prestationstyp (belopp i tkr) för generell utveckling av samhällsskydd och beredskap. Det är inte möjligt att ange jämförelsevärden, se inledningen till årsredovisningen.



Särskild åiterrapportering

Jämställdhetsintegrering

MSB ska redovisa åtgärder och resultat när det gäller att jämställdhetsintegrera myndighetens verksamhet.

I regleringsbrevet för 2015 fick MSB i uppdrag att med utgångspunkt i tidigare uppdrag om jämställdhetsintegrering 2013–2014, redovisa en uppdaterad plan för hur myndigheten avser fortsätta arbetet med jämställdhetsintegrering under 2015–2018. Det arbete som genomfördes under 2013–2014 har varit värdefulla ingångsvärden för det fortsatta jämställdhetsarbetet. Som exempel genomfördes under 2014 tre genusanalyser på avgränsade verksamhetsdelar, en språkanalys, en analys av den internationella verksamheten och en analys på en av MSB:s utbildningar. Under 2015 gjordes dessutom en analys av MSB:s publikationer.

Under 2014 identifierades även områden inom myndigheten där jämställdhetsintegrering bedömdes få störst effekt och där myndigheten på ett bra sätt kan påverka andra aktörer i samhället. Mot bakgrund av det, ”bekönades” två långsiktiga effektmål:

- Arbetet med kommunala handlingsprogram för förebyggande verksamhet ska styra och inrikta det brand- och olycksförebyggande arbetet i kommunen på lika villkor för flickor och pojkar, kvinnor och män.
- Arbetet med kvalitetssäkrade metoder och teknik som används vid räddningsinsatser är i fokus. Metoderna och tekniken ska stödja räddningsinsatserna på lika villkor för kvinnor och män.

Med bl.a. ovanstående effektmål som grund och tidigare genomförda genusanalyser har ett tiotal mål formulerats för tidsperioden 2015–2018.

Nedan ges några exempel på de mål som formulerades för perioden 2015–2018 och där arbete påbörjats

- Statistik som tas fram och hanteras av MSB ska vara uppdelad efter kön, det innebär att möjligheten finns att dra slutsatser i rapporter, utredningar, utvärderingar och analyser utifrån ett genusperspektiv.
- Teknik- och metodutveckling ska ha ett jämställdhetsperspektiv.
- Anslagskurserna som MSB genomför ska ha ett jämställdhetsperspektiv vad gäller mål, syfte och innehåll.
- Utrustning som används i MSB:s kurser är anpassade till både kvinnor och män.
- Ett jämställdhetsperspektiv ska finnas genomgående i upphandlingsprocessen.
- Innehållet i MSB:s webbplatser ska vara genomlysta ur både ett jämställdhetsperspektiv och jämlikhetsperspektiv.

En viktig del i att nå framgång i jämställdhetsarbetet är att medarbetarna inom myndigheten har kunskap inom området. Under året har därför kompetensutveckling i jämställdhetsintegrering genomförts för chefer och medarbetare. Utbildningens mål var att deltagare skulle få kunskap om jämställdhetsintegrering – hur strategin bidrar till de jämställdhetspolitiska målen och hur jämställdhetsintegrering praktiskt går tillväga i den egna verksamheten.

Kompetensförsörjning

Redovisning enligt 3 kap 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Strategisk kompetensförsörjning

För att möta framtida kompetensförsörjningsbehov har MSB under 2015 implementerat den strategiska kompetensförsörjningen inom ramen för myndighetens verksamhetsutveckling och ordinarie styrprocess. Denna arbetsmodell kommer fortsatt utvecklas under kommande år.

Rekrytering

Under 2015 har MSB fortsatt arbetat enligt framtagen rekryteringsprocess som utgår från modellen ”Kompetensbaserad rekrytering”. Metoden säkerställer att den kompetens som efterfrågas är väl definierad utifrån verksamhetens behov och att bedömningarna av de sökande sker på ett korrekt och icke-diskriminerande sätt. MSB har under året rekryterat 124 nya medarbetare, varav 85 tillsvidareanställningar. Detta är något fler rekryteringar jämfört med föregående år. Visstidsanställd personal har utgjort ca 20 % av de anställda.

MSB tillämpar tidsbegränsade chefsförordnanden och under 2015 har 13 chefer förordnats varav 5 rekryterats via extern annonsering.

Rekryteringsläget på arbetsmarknaden är fortfarande gynnsamt förutom inom några enstaka och specifika kompetensområden.

Chefsutveckling

MSB har under 2015 genomfört chefsdagar för myndighetens alla chefer vid två tillfällen. Dagarna har haft inriktning mot jämställdhetsintegrering, lokalers utformning och påverkan på arbetet, myndighetens arbete med anledning av flyktingsituationen samt värdegrundsfrågor. Inför att chefsförordnanden löper ut genomförs fördjupade utvecklingssamtal och som stöd för dessa samtal används ett så kallat 360 graders uppföljningsverktyg. Under året har ca 25 chefer genomfört en sådan uppföljning. Som ett led i chefsutvecklingen används externa coacher och ledarskapsprogram.

Intern kompetensutveckling

Under året genomfördes myndighetsgemensamma utbildningar i miljö-

kunskap, jämställdhetsintegrering, introduktionsutbildning för nyanställd personal, utbildning i projektstyrning, arbetsmiljöutbildning för chefer samt statligt värdegrundsarbete. Utöver dessa finns e-learning utbildning Genus och jämställdhet i arbetslivet, grundläggande Rakel-utbildning samt en utbildning i informationssäkerhet.

Avveckling

Under året har 43 tillsvidareanställda slutat sina anställningar. En trend som uppmärksammats är att fler medarbetare väljer att arbeta kvar efter fyllda 65 år. 17 personer har blivit uppsagda p.g.a. arbetsbrist med anledning av att delar av organisationen anpassats till en förändrad verksamhet.

Sjukfrånvaro

Redovisning av sjukfrånvaron enligt 7 kap 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Totalt	2,38 %	1,99 %	2,26 %	2,33 %	2,06 %	2,10 %	2,04 %
Totalt kvinnor	3,25 %	2,58 %	2,92 %	3,30 %	3,04 %	2,85 %	2,73 %
Totalt män	1,57 %	1,46 %	1,69 %	1,45 %	1,21 %	1,45 %	1,43 %
Alla yngre än 30 år	4,44 %	0,59 %	2,09 %	1,38 %	1,41 %	1,14 %	0,52 %
Alla 30–49 år	1,82 %	1,74 %	1,93 %	2,20 %	1,97 %	1,63 %	1,56 %
Alla 50 år eller mer	3,07 %	2,42 %	2,78 %	2,60 %	2,29 %	3,03 %	3,08 %
Andelen långtidssjukskrivna (mer än 60 dgr)	56,73 %	52,95 %	49,79 %	49,58 %	49,95 %	38,01 %	40,89 %
Antal långtidssjukskrivna	41	33	35	32	27	20	19

Tabell: Sjukfrånvaro 2015.

Av den totala sjukfrånvaron utgjorde långtidssjukskrivna 56,73 %, vilket är en något högre procentandel än föregående år. Antalet långtidssjukskrivna är också högre än tidigare år.

Till skillnad från tidigare år har åldersgruppen yngre än 30 den högsta sjukfrånvaron (4,44 %). Dock kan noteras att denna grupp består av få individer. Vi kan också se att kvinnor har en högre sjukfrånvaro (3,25 %) än män (1,57 %).

Sjukfrånvaron beräknas i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden inom respektive grupp. Myndigheten arbetar kontinuerligt med att minska sjukfrånvaron genom att arbeta både med förebyggande arbetsmiljöfrågor, bl.a. i form av friskvårdserbjudanden till samtlig personal, samt att ha en väl fungerande rehabiliteringsprocess.

Avgiftsbelagd verksamhet

Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet enligt 3 kap. 2§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Uppdragsverksamhet (belopp i tkr)	Bal resultat t.o.m 2013	Resultat 2014	Intäkter 2015	Kostnader 2015	Resultat 2015	Bal resultat
Uppdragsutbildning m.m.	-3 466	-4 687	31 602	28 149	3 453	-4 700
Intyg förare	2 620	-980	3 531	4 156	-625	1 015
Tekniska system (SGSI)	-167	4	6 255	5 168	1 087	924
Tjänsteexport	9 537	-3 319	9 662	11 220	-1 559	4 660
Internationella insatser	-7 730	-437	173 564	170 508	3 055	-5 112
Rakel	-10 712	11 906	461 247	428 162	33 084	34 278
Summa	-9 919	2 488	685 860	647 364	38 496	31 064

Tabell: Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras (belopp i tkr).

I not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar i den finansiella delen av årsredovisningen uppgår intäkterna för de avgiftsbelagda verksamheterna till 674 718 tkr. Skillnaden på 11 143 tkr jämfört med ovanstående tabell förklaras av att tabellen visar de totala intäkterna för verksamheterna, d.v.s. även finansiella intäkter och intäkter av bidrag. Not 2 innehåller endast det som redovisas under rubriken Intäkter av avgifter och andra ersättningar. De finansiella intäkterna uppgår till 126 tkr för Uppdragsutbildning m.m., 33 tkr för Tjänstexport, 276 tkr för Internationella insatser och 2 838 tkr för Rakel. Bidragsintäkterna uppgår till 325 tkr för Uppdragsutbildning m.m., 7 248 tkr för Internationella insatser och 297 tkr för Rakel.

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

Uppdragsutbildning m.m.

Den totala omsättningen för verksamheten uppgår till ca 32 mnkr och resultatet visar på ett överskott med ca +3,5 mnkr, varav 3,2 mnkr avser internatverksamheten. Jämfört med budget har intäkterna ökat med ca 8 mnkr. Till stor del beror intäktsökningen på ökad beläggning och översyn av prissättningen som de mest avgörande åtgärderna. Den förbättrade ekonomin beror främst på att beläggningen inom kost och logi i Revinge och Sandö har ökat. Ökningen är en följd av att antalet utbildningar för deltidsanställd räddningstjänstpersonal vid MSB:s egna verksamhetsställen har ökat. Ökningen har skett på bekostnad av minskade utbildningar regionalt hos privata utbildningsleverantörer. Denna åtgärd har inneburit ökade intäkter vid verksamhetsställena med omkring 3,5 mnkr. Dessutom har flyktingboendet i Revinge och Sandö också bidragit till de ökade intäkterna. I och med årets resultat har det balanserade underskottet minskat från -8,2 mnkr till -4,7 mnkr.

Intyg för förare och säkerhetsrådgivare

En översyn av examination av säkerhetsrådgivare har genomförts och det nya systemet träder i kraft 1 januari 2016. Myndigheten godkände 140 säkerhetsrådgivare efter examination, vilket är ca 80 färre än under 2014. Totalt finns det drygt 580 godkända säkerhetsrådgivare i landet, vilket är ca 40 färre jämfört med 2014.

En revidering av samtliga förarprov genomfördes under 2015. Under 2015 utbildades och godkändes drygt 11 500 personer för intyg om transport av farligt gods på väg, vilket är ca tusen färre jämfört med föregående år. Kostnaderna angivna i regleringsbrevet är satta utifrån att projektet med Trafikverkets nya system för examination för körkort och ADR-intyg skulle generera kostnader för MSB. Projektet har blivit försenat jämfört med de indikationer MSB hade och därför har kostnaderna för 2015 inte kommit upp till den nivå som finns angiven i MSB:s regleringsbrev.

Drift och förvaltning av andras tekniska system

Intäkterna för verksamheten uppgick till 6,2 mnkr. Intäkter för ökad anslutning finns med i utfallet 2015, medan kostnaden för tillkommande förbindelser uppstår först 2016, vilket innebär ett överskott på 1 mnkr som balanseras till 2016. Verksamheten Drift och förvaltning av andras tekniska system avser den nationella säkra nättjänsten Swedish Government Secure Intranet (SGSI). För närvarande är 32 myndigheter anslutna till nätet, vilket är en ökning med fem myndigheter.

Tjänsteexport

Omsättningen uppgår till knappt 10 mnkr och resultatet visar på ett mindre underskott. Jämfört med föregående år är det en ökning av omsättningen med ca 1 mnkr. Trots att verksamheten genererat ett underskott under 2015 är fortfarande det ackumulerade resultatet positivt och över tid så bedrivs verksamheten med full kostnadstäckning. Den största delen av tjänsteexporten utgörs av kurser inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism. Utöver det har kurser genomförts för den Holländska räddningstjänsten samt Danmarks brandväsen.

Internationella insatser

MSB:s biståndsinsatser finansieras med externa medel, i enlighet med myndighetens instruktion. Den stora efterfrågan på biståndsinsatser under 2015 avpeglas i volymen på finansieringen under året. Intäkterna för genomförande av biståndsinsatser uppgick under 2015 till 174 mnkr. Detta är marginellt lägre än 2014, men betydligt högre siffror jämfört med åren dessförinnan.

Vid MSB:s uppstart av insatsverksamhet efter stormen Hayan i Filippinerna 2013 tolkade myndigheten att Försvarmakten skulle stå för huvuddelen av transportkostnaderna till Filippinerna varför dessa inte togs med i budgetkalkylerna för insatsen. Försvarmakten tolkade dock diskussionerna som att MSB skulle finansiera dessa kostnader. Någon skriftlig överenskommelse upprättades inte vid tillfället. Försvarmakten fakturerade MSB för transportkostnaderna, vilket medförde ett stort

underskott i verksamheten 2013. Under 2015 har MSB slutredovisat aktuell insats till Sida i samband med slutrapportering av 2013 års rambidrag. Efter att Sida i början av 2015 meddelat att de inte har möjlighet att bevilja ytterligare medel för aktuell insats har MSB delat upp flygkostnaderna så att så stor del som möjligt av dessa belastar aktuell insats då det fanns utrymme för ytterligare kostnader enligt insatsens budget. Denna justering har inte gjorts förrän det stod klart att Sida inte skulle kunna skjuta till ytterligare medel. Justeringen stämmer överens med aktuell insatsbudget och har meddelats Sida i samband med slutrapporteringen. Detta ger ett överskott på 3 mnkr 2015 och minskar det balanserade underskottet till ca 5 mnkr.

Rakel

Verksamhetens intäkter uppgick till ca 461 mnkr, vilket är högre än budget, till följd av att intäkter från statliga myndigheter höjdes mer än budgeterat i regleringsbrevet 2015. Årets resultat uppgår till ett överskott på ca 33 mnkr. Kostnader har finansierats från anslag 2:5 Gemensam radio-kommunikation m.m. med 34 mnkr samt från anslag 2:4 Krisberedskap med 37 mnkr. Medlen från anslag 2:4 Krisberedskap avser att finansiera ett lägre abonnemangspris för kommuner, det så kallade samverkans-tillägget. Det innebär ett balanserat överskott vid årets slut på ca 34 mnkr. Kostnaderna blev högre än budget, till följd av att vissa utgifter avseende ny driftcentral vid byte av driftoperatör har omklassificerats, samt att en reservation har gjorts i bokslutet för tillkommande kostnader i samband med bytet.

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras

Under året har inleverans mot inkomsttitel 2713 gjorts med 82 736 tkr. MSB betalar ut ersättning till kommuner från anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst m.m. för olika typer av räddningstjänstinsatser. Vid oljeskadeolyckor övertar MSB kommunens krav på skadevållaren. Inkomster från skadestånd får inte behållas av MSB utan ska levereras in på inkomsttitel, efter avdrag för administrativa merkostnader. Vid årsskiftet 2014/2015 avslutades en rättsprocess mot skadevållaren av det stora oljeutsläppet utanför Tjörn 2011. Förlikningen med skadevållaren innebar att 82 932 tkr betalades ut i skadeståndersättning till MSB. Beloppet har levererats in mot inkomsttitel efter avdrag för administrativa merkostnader (196 tkr).

MSB:s miljöarbete

Enligt instruktionen ska MSB verka för att nå generationsmålet för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål riksdagen fastställt och föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling (18a§). Arbetet med att nå generationsmålet och de nationella miljö kvalitetsmålen integreras i kärnverksamheten och hanteras inom ordinarie planerings- och uppföljningsprocess.

MSB bedriver miljöledningsarbetet enligt kraven i SFS 2009:907 och SS-EN ISO 14001:2004.

En detaljerad redovisning av myndighetens miljöarbete, måluppföljning samt förbrukningstal etc återfinns i den årliga miljöredovisningen som rapporteras till Naturvårdsverket.

MSB har analyserat och definierat de miljö kvalitetsmål och delar av generationsmålet som är relevanta för den verksamhet myndigheten ansvarar för, samt vilka delar av den egna verksamheten som påverkar förutsättningarna att nå målen.

MSB har identifierat 11 miljömål och de är:

1. begränsad klimatpåverkan,
2. frisk luft,
3. giftfri miljö,
4. strålsäker miljö,
5. levande sjöar och vattendrag,
6. grundvatten av god kvalitet,
7. hav i balans samt levande kust och skärgård,
8. myllrande våtmarker,
9. levande skogar,
10. god bebyggd miljö,
11. ett rikt växt- och djurliv samt generationsmålet.

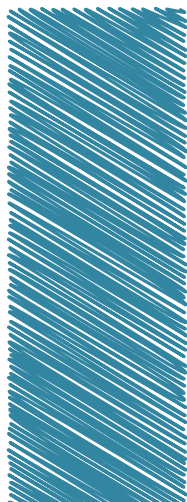
Myndigheten verkar för att nå generationsmålet och de nationella miljö kvalitetsmålen både *direkt* och *indirekt*. *Direkt* genom att tillsammans med andra aktörer utveckla individens och samhällets förmåga att förebygga, hantera och lära av olyckor och kriser genom kunskapsuppbyggnad, övning, reglering, tillsyn och eget operativt arbete i nära samverkan med kommuner, landsting, myndigheter, företag och organisationer. Detta för att uppnå en ökad trygghet och säkerhet på alla samhällsnivåer. *Indirekt* genom att bl.a. arbeta med rådgivning, information, prövning av ärenden avseende tillstånd, yttranden över förelägganden och remisser samt genom framtagande av föreskrifter och allmänna råd, dispenser och miljöbalksärenden.

Den mest betydande direkta miljöpåverkan bedöms, utifrån miljöutredningen, vara myndighetens resor, transporter (inklusive godstransporter) samt energiförbrukning vid myndighetens lokaler. Även utbildningen av räddningstjänstpersonal bedöms ha en direkt miljöpåverkan genom realistiska brandutbildningar och brandövningar vilka påverkar mark, luft och vatten.

I miljöutredningen bedöms MSB: s största indirekta miljöpåverkan vara positiv och verkar genom myndighetens uppgift att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser.

Den internationella verksamheten i form av insatser har också ha en direkt miljöpåverkan i form av utsläpp till luft, mark och vatten genom flygresor, energiförbrukning och olika aktiviteter vid camperna.

För att ytterligare förstärka miljöarbetet har MSB under året *upprättat och fastställt en ny miljöpolicy*.



Finansiell redovisning

Resultaträkning

Belopp anges i tkr		2015	2014
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	1 177 685	1 239 842
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	702 279	651 319
Intäkter av bidrag	Not 3	17 988	11 980
Finansiella intäkter	Not 4	4 506	71
Summa verksamhetens intäkter		1 902 458	1 903 212
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-798 545	-769 168
Kostnader för lokaler	Not 6	-182 769	-173 381
Övriga driftkostnader	Not 7	-697 474	-778 219
Finansiella kostnader	Not 8	2 473	-10 559
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 9	-256 920	-230 348
Summa verksamhetens kostnader		-1 933 235	-1 961 675
Verksamhetsutfall		-30 777	-58 463
Uppbördsverksamhet Not 10			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		82 736	-
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-82 736	-
Saldo uppbördsverksamhet		-	-
Transfereringar Not 11			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		931 920	1 066 928
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		700	-
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		-	121
Lämnade bidrag		-928 237	-1 071 655
Saldo transfereringar		4 383	-4 606
Årets kapitalförändring	Not 12	-26 394	-63 069

Balansräkning

Tillgångar (Belopp anges i tkr)		2015-12-31	2014-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	Not 13	1 659	6 944
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	Not 14	204 378	204 031
Summa immateriella anläggningstillgångar		206 037	210 975
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och annan fast egendom	Not 15	5 640	6 311
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 16	16 198	21 706
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	Not 17	1 296 301	1 308 626
Pågående nyanläggningar	Not 18	25 938	126 809
Beredskapstillgångar	Not 19	190 826	181 506
Summa materiella anläggningstillgångar		1 534 903	1 644 958
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	Not 20	61 121	92 400
Summa varulager m.m.		61 121	92 400
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 21	13 881	14 122
Fordringar hos andra myndigheter	Not 22	46 778	90 365
Övriga kortfristiga fordringar	Not 23	1 631	3 575
Summa kortfristiga fordringar		62 290	108 062
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		205 083	183 006
Upplupna bidragsintäkter		6 693	868
Övriga upplupna intäkter		19 577	8 064
Summa periodavgränsningsposter	Not 24	231 353	191 938
Avräkning med statsverket	Not 25	56 776	95 012
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 26	105 320	49 540
Kassa och bank		5 169	3 896
Summa kassa och bank		110 489	53 436
Summa tillgångar		2 262 969	2 396 781

Kapital och skulder (Belopp anges i tkr)		2015-12-31	2014-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital		532 832	545 333
Balanserad kapitalförändring	Not 27	-12 037	-9 919
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Not 12	-26 394	-63 069
Summa myndighetskapital	Not 28	494 401	472 345
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 29	11 581	6 357
Övriga avsättningar	Not 30	12 236	30 219
Summa avsättningar		23 817	36 576
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 31	1 306 665	1 288 317
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 32	61 844	73 773
Leverantörsskulder	Not 33	201 525	253 254
Övriga kortfristiga skulder	Not 34	13 342	14 095
Summa skulder m.m.		1 583 376	1 629 439
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		83 429	72 619
Oförbrukade bidrag		5 062	8 412
Övriga förutbetalda intäkter		72 884	177 390
Summa periodavgränsningsposter	Not 35	161 375	258 421
Summa kapital och skulder		2 262 969	2 396 781

Anslagsredovisning

Anslag/post (Belopp anges i tkr)		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt RB	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	
Utgiftsområde 6 – Försvar och samhällets krisberedskap									
2:2:2	Förebyggande åtgärder mot jord-skred och andra naturolyckor	0	24 850			24 850	-24 850	0	
2:3:2	Ersättning för räddningstjänst m.m.	Not 36	142 985	21 080	-134 853	29 212	-10 720	18 492	
2:4	Krisberedskap		59 516	1 014 373	-10 000	-26 748	1 037 141	-1 002 855	34 286
	2:4:1 Viss internationell säkerhetsfrämjande och humanitär verksamhet	Not 37	10 795	10 619	-10 000	-10 476	938	-	938
	2:4:5 Krisberedskap	Not 38	48 721	1 003 754		-16 272	1 036 203	-1 002 855	33 348
2:5:3	Gemensam radio-kommunikation m.m.	Not 39	-	34 000		-	34 000	-34 000	-
2:7:1	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Not 40	6 276	1 043 555			1 049 831	-1 034 838	14 993
Utgiftsområde 7 – Internationellt bistånd									
1:1:41	Internationell civil krishantering – del till MSB	Not 41	874	39 000			39 874	-37 832	2 042
Utgiftsområde 20 – Allmän miljö- och naturvård									
1:10:1	Klimatanpassning – del till MSB	Not 42	4 058	13 000		-4 058	13 000	-12 959	41
Summa		Not 43	213 709	2 189 858	-10 000	-165 659	2 227 908	-2 158 054	69 854

Inkomsttitelredovisning (Belopp anges i tkr)	Beräknat	Inkomster	
Avräknat mot inkomsttitel			
2713 004 Vattenföreningavgift m.m.	Not 44	-	82 736

Villkor anslag utgiftsområde 6, högsta belopp, tkr			
Anslag	Avser	Villkor	Utfall
2:2:2	Uppgifter enl förordning (2009:956) om översvämningsrisker	6 500	4 072
2:4:5	Drift och förvaltning ledningsplatser	18 000	17 331
2:4:5	Utbetalning kommuner åtgärder extraordinära händelser	300 000	254 805
2:4:5	Finansiering Rakel enligt överenskommelse mellan staten och SKL	37 000	37 000
2:4:5	Utbetalning landsting åtgärder extraordinära händelser	10 000	10 000
2:4:5	Utbetalning uppdrag frivillig försvarsverksamhet, krisberedskap	33 400	32 796
2:4:5	Utbetalning SOS Alarm Sverige AB inrättande VMA	25 000	25 000
2:4:5	Utbetalning Livsmedelsverkets krisberedskap dricksvattenområdet	3 500	3 500
2:7:1	Abonnemangavgift Rakel	6 089	6 089
2:7:1	Ersättning till ideella organisationer enskildes förmåga	33 000	32 993
2:7:1	Drift och vidmakthållande reservfunktioner inom etermedia	20 000	19 593
2:7:1	Ersättning till kommuner grundutbildning deltidsanställd räddningstjänstpersonal	35 000	16 616
2:7:1	Beredskapsåtgärder mot kärnkraftsolyckor	26 000	25 977
2:7:1	Beredskap och indirekta kostnader internationella insatser	115 000	114 135
2:7:1	Organisationsstöd frivillig försvarsverksamhet	23 000	23 000

Villkor anslag utgiftsområde 7, både lägsta och högsta belopp, tkr			
Anslag	Avser	Villkor	Utfall
1:1:41	EU:s rådgivande insats i Ukraina (EUAM Ukraina), minst	2 000	3 102
	EU:s övervakningsinsats i Georgien (EUMM Georgien), minst	2 000	3 058
	EU:s rättstödsinsats i Kosovo (EULEX Kosovo), högst	10 000	9 212
	EU:s polisinsats i Afghanistan (EUPOL Afghanistan), högst	6 000	5 308
	EU:s gränstödsinsats i (EUBAM Rafah), högst	Not 45	-
	EU:s polisinsats palestinska myndigheten (EUPOL COPPS), högst	Not 45	-
	EU:s gränsövervakningsinsats i Libyen (EUBAM Libyen), högst	Not 45	-
	EU:s civila kapacitetsbyggande insats i Niger (EUCAP SAHEL Niger), minst	1 000	1 888
	EU:s civila kapacitetsbyggande insats i Mali (EUCAP SAHEL Mali), minst	500	1 237
	EU:s civila kapacitetsbyggande insats på Afrikas Horn m.m. (EUCAP Nestor), minst	2 000	3 418
	Temporära internationella närvaron i Hebron (TIPH), högst	6 000	4 829
	OSSE:s insatser (Ukraina), högst	1 500	1 116
	Annan insatsnära verksamhet, högst	800	770
	Stöd civila krishanteringsinsatser i DAC-länder, högst	2 000	1 645
	Förvaltningskostnader, högst	1 000	911

Bemyndiganderedovisning

Anslag/post (Belopp anges i tkr)	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år					
				År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	
2:2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	30 000	24 332	20 904	11 036	7 078	1 000	1 790	-	
2:4:5 Krisberedskap	712 000	467 281	634 056	309 681	194 323	95 969	24 768	9 315	
- Landstingens ledningsförmåga		9 354	4 908	4 908	-	-	-	-	
- Kommunala ledningsplatser		49 374	49 379	34 057	12 622	2 700	-	-	
- Räddningscentraler		16 203	8 038	6 608	1 430	-	-	-	
- Samverkansprojekt		3 175	3 056	3 056	-	-	-	-	
- Bidrag myndigheter		244 779	353 817	177 377	114 638	61 802	-	-	
- Forskning		144 396	214 858	83 675	65 633	31 467	24 768	9 315	
Totalt	Not 46	742 000	491 613	654 960	320 717	201 401	96 969	26 558	9 315

Finansieringsanalys

(Belopp anges i tkr)		2015	2014
Drift			
Kostnader	Not 47	-1 669 356	-1 733 740
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		1 177 685	1 239 842
Intäkter av avgifter och ersättningar	Not 48	701 858	650 699
Intäkter av bidrag		17 988	11 980
Övriga intäkter		4 506	71
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		1 902 036	1 902 592
Minskning av lager		31 279	19 407
Minskning av kortfristiga fordringar		6 260	-13 130
Minskning av kortfristiga skulder		-174 960	69 629
Kassaflöde från drift		95 259	244 757
Investeringar			
Investering i materiella tillgångar	Not 49	-109 213	-280 540
Investering i immateriella tillgångar		-34 480	-39 638
Summa investeringsutgifter		-143 693	-320 179
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		185 963	242 933
- amorteringar		-167 614	-171 668
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statens budget		48 449	53 765
Försäljning av anläggningstillgångar		453	620
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		67 251	125 650
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder			-4 212
Kassaflöde till investeringar		-76 443	-198 741
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter mm som inte disponeras		82 736	-
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		82 736	-
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-82 736	-
Kassaflöde till uppbördsverksamhet		0	-

⬇ Fortsättning finansieringsanalys.

(Belopp anges i tkr)	2015	2014
Transfereringsverksamhet		
Lämnade bidrag	-928 237	-1 071 656
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-4 383	4 606
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	<i>-932 620</i>	<i>-1 067 049</i>
Finansiering av transfereringsverksamhet		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	931 920	1 066 928
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	700	-
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-	121
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>	<i>932 620</i>	<i>1 067 049</i>
Kassaflöde från transfereringsverksamhet	0	0
Förändring av likvida medel	18 816	46 017
Specifikation av förändring av likvida medel		
<i>Likvida medel vid årets början</i>	<i>148 449</i>	<i>102 432</i>
Ökning av kassa och bank	1 273	2 412
Ökning av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret	55 780	116 659
Minskning av avräkning med statsverket	-38 237	-73 054
<i>Summa förändring av likvida medel</i>	<i>18 816</i>	<i>46 017</i>
Likvida medel vid årets slut	167 265	148 449

Noter till resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, bemyndiganderedovisning och finansieringsanalys

Redovisningsprinciper

Allmänt

Belopp anges i tusentals kronor där annat ej anges. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt enligt god redovisningssed. Maskinella avrundningar kan ge smärre differenser jämfört med manuella summeringar.

Värdering av lager

Varulagret har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Det lägsta värdet för förarintygen har bedömts vara anskaffningspris. Det lägsta värdet för publikationer har bedömts vara försäljningspris minskat med beräknad försäljningsomkostnad och för resterande lager anskaffningspris.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar och skulder upptas till belopp varmed de beräknas inflyta efter en individuell bedömning. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Anläggningstillgångar

Värdering anläggningstillgångar

Tillgångar för stadigvarande bruk med en nyttjandeperiod på 3 år eller längre. För materiella förvaltningstillgångar har ett undre värde satts till 20 tkr i enlighet med ESV:s allmänna råd till 5 kap 1 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

För internt utarbetade, egenutvecklade, immateriella anläggningstillgångar ska anskaffningsvärdet uppgå till minst 300 tkr för att definieras som en anläggningstillgång.

Avskrivningar på anläggningstillgångar beräknas på ursprungliga anskaffningsvärden och baseras på tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod.

Anskaffningsvärdet aktiveras utifrån fakturerat belopp. Ej driftsatta tillgångar redovisas som pågående nyanläggning. För lånefinansierade anläggningstillgångar sker upplåning hos Riksgäldskontoret till hela det aktiverade anskaffningsvärdet samt pågående nyanläggningar.

Immateriella anläggningstillgångar

MSB aktiverar utgifter för utveckling som immateriell anläggningstillgång när följande kriterier är uppfyllda:

- Det är tekniskt möjligt att färdigställa den immateriella anläggningstillgången.
- MSB:s avsikt är att färdigställa och använda den immateriella anläggningstillgången.
- MSB har förutsättningar att använda den immateriella anläggningstillgången.
- Den immateriella anläggningstillgången medför att framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential för MSB ökar.
- MSB har erforderliga resurser att fullfölja utvecklingen och att använda den immateriella anläggningstillgången.
- MSB kan beräkna de utgifter som kan hänföras till den immateriella anläggningstillgången.

De utgifter för utveckling som MSB har innan samtliga ovanstående förhållanden föreligger ingår inte i anskaffningsvärdet. Utgifter för forskning, förstudier eller utbildning ingår inte i anskaffningsvärdet.

Avskrivningstider

MSB tillämpar följande avskrivningstider:

Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	4, 5 år
Byggnader	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5, 6, 7 år
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	3, 4, 5, 7, 8, 10, 20 år
Basstationer och övrig materiell radio-kommunikationsutrustning Rakel	15 år
Ledningsplatser	15 år
Växlar och övrig immateriell radio-kommunikationsutrustning Rakel	10 år
Sambandsutrustning.....	5 år
Licenser och övrig mjukvara Rakel	5 år
Mobilstationer, kommunikationscentraler m.m. Rakel	5 år
Övriga beredskapstillgångar	5, 15, 20, 30 år

MSB tillhandahåller Rakel, som är ett nationellt kommunikationssystem för samverkan och ledning och som består av både materiella och immateriella anläggningstillgångar. Inom staten består immateriella anläggningstillgångar till stor del av egenutvecklade dataprogram och förvärvade licenser för dataprogram, vilket i normalfallet har en ekonomisk livslängd på 5 år. En stor del av MSB:s immateriella anläggningstillgångar består av växlar, som ingår som en del i Rakelsystemet.

Växlarna kan inte jämföras med traditionella immateriella anläggningstillgångar inom staten. Den ekonomiska livslängden för växlarna har av MSB bedömts vara 10 år.

Avslutade rättsprocesser

Under 2012 slöt MSB ett samverkansavtal med SOS Alarm AB, som företaget Rapid Larmcentral AB ansökte om att få ogiltigförklarat vid Förvaltningsrätten i Karlstad. Förvaltningsrätten konstaterade i sin dom att samverkansavtalet utgjorde en otillåten direktupphandling men lät avtalet bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Med anledning av denna dom gjorde Konkurrensverket en obligatorisk ansökan till Förvaltningsrätten i Karlstad om upphandlingsskadeavgift. Samtidigt lämnade Rapid in en stämningsansökan till Värmlands tingsrätt med yrkande om skadestånd från MSB för den påstådda skada företaget lidit med anledning av avtalets ingående.

MSB gjorde en avsättning 2012 motsvarande yrkat belopp i upphandlingsskadeavgiftsmålet, det av Rapid yrkade skadeståndet inklusive ränta samt uppskattade rättegångskostnader. Samtliga rättsprocesser är nu avslutade. MSB dömdes att betala upphandlingsskadeavgift med 1 100 tkr, vilket har verkställts. Rapids yrkande om skadestånd ogillades. Rapid dömdes istället att betala en del av MSB:s rättegångskostnader, 1 413 tkr. Inbetalning av det gjordes under första halvåret. Kvarvarande avsättning har återförts i sin helhet, totalt 22 459 tkr.

Omställningskostnader personal

I samband med arbetet 2015 att bilda en ny avdelning från 1 januari 2016 bedrevs ett omställningsarbete som resulterade i uppsagd personal. Med anledning av detta har omställningskostnader för uppsagd personal bokats upp till en total kostnad om 16 373 tkr (både lönekostnader och pensionsersättningar). 4 503 tkr av lönekostnaderna har bedömts som ovissa till belopp och till den tidpunkt som de kommer att regleras och har därför bokförts som avsättning istället för upplupen kostnad.

Undantag från EA

Av MSB:s regleringsbrev 2015 framgår följande undantag från ekonomiadministrativa regelverket.

Med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) får anläggningstillgångar som

används i verksamheten finansieras från anslaget 2:4 Krisberedskap. Detta undantag gäller även för de anläggningstillgångar som övriga myndigheter anskaffar och som finansieras med bidrag från MSB.

MSB behöver inte finansiera anläggningstillgångar som används eller kommer att användas i samband med internationella bistånds- och räddningsinsatser med lån hos RGK enligt 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Anläggningstillgångar som används eller som ska användas vid sådana insatser får istället finansieras med anslag 2:7. I de fall sådan anläggningstillgång vid tidpunkten för insatsens avslutande säljs får MSB med undantag från 5 kap. 4 § kapitalförsörjningsförordningen disponera intäkter motsvarande tillgångens bokförda värde vid tidpunkten för insatsens påbörjande. I de fall som tillgången vid insatsens avslutande stannar kvar i MSB:s ägo får intäkter motsvarande avskrivning under insatsperioden disponeras av myndigheten.

Överskottsmateriel som MSB tar emot från Försvarsmakten får skänkas bort i samband med internationella insatser och ska därför inte ha något bokfört värde. Övertalig räddningstjänstmateriel för höjd beredskap får skänkas bort till kommuner, ideella organisationer och myndigheter. Överlåtelsen får göras med undantag från krav på affärsmässighet i 7 § förordning (1996:1191) om överlåtelse av statens lösa egendom.

MSB medges för utbyggnaden av infrastrukturen för Rakel med undantag från 9 § förordning (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning teckna arrende och hyresavtal som omfattar en period om högst 20 år. MSB får vidare köpa reservkraft kopplat till Rakel som en förskottsbelagd tjänst. Förskottsbetalningen får omfatta en tid om högst 15 år per installationsplats och den periodiserade kostnaden ska finansieras med avgiftsintäkter för Rakel. Vidare får uppförande och förvaltning av master med tillhörande teknisk utrustning inom Rakelverksamheten enligt 16 § förordningen (2008:1002) med instruktion för MSB genomföras utan hinder av förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter m.m.

Internationella insatser enligt 8 eller 9 §§ förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som inbegriper att på uppdrag av annan uppföra och överlåta fast egendom får genomföras utan hinder av förordning (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter mm eller förordning (1996:1190) om överlåtelse av statens fasta egendom m.m.

MSB får i likhet med fastighetsförvaltande myndigheter enligt förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter mm bedriva fastighetsförvaltningen inom utbildningsverksamheten i Revinge avseende byggnaderna Osby (lektionsal och omklädningsrum), Kallgarage 1, Kallgarage 2, Carport,

Lastbils- och bussgarage, Lektionssal 11 samt Högby (kontorslokal).

Bestämmelsen i 9 a § i första stycket förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning om att en myndighet inte får ingå hyresavtal för bostadslägenhet i syfte att upplåta lägenheten i andra hand för att förse någon enskild med bostad ska inte tillämpas på myndigheten.

Not 1

Intäkter av anslag	2015	2014
	1 177 685	1 239 842

Redovisade nettoutgifter i anslagsredovisningen överensstämmer inte med intäkter av anslag i resultaträkningen bl.a. beroende på att MSB även har anslagspåverkande poster i transfereringsavsnittet. Redovisade nettoutgifter i anslagsredovisningen uppgår till 2 158 054 tkr. Resultaträkningens poster Intäkter av anslag respektive Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag uppgår till 1 177 685 tkr resp 931 920 tkr. Skillnaden mot anslagsredovisningen är 48 449 tkr och beror på poster som avräknats konto för anslag i balansräkningen istället för resultaträkningen. MSB har anslagsfinansierade anläggningstillgångar, där avräkning istället sker mot statskapital, motsvarande 48 449 tkr 2015.

Skillnaden mellan åren kan bl.a. härledas till Rakelverksamheten. Finansieringen från anslag 2:5 ap.3 Gemensam radiokommunikation m.m. är lägre 2015 än 2014.

En annan förklaring till högre utfall 2014 är utbetalda ersättningar från anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst m.m. med anledningen av skogsbranden i Västmanland. I de fall utbetalning av ersättning görs direkt till extern leverantör bokförs detta som köpt tjänst istället för bidrag och därmed avräknas intäkt av anslag, motsvarande 24 352 tkr 2014. Merparten av ersättningarna kring skogsbranden reglerades 2014. Under 2015 har endast ett mindre belopp bokförts som köpt tjänst (13 tkr).

Jämfört med föregående år har anslagstilldelningen minskat väsentligt för anslag 2:4 ap.5 Krisberedskap, vilket även ger lägre intäkter av anslag.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2015	2014
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	25 509	19 065
Intäkter enligt 6 kap. 1§ kapitalförsörjningsförordningen	1 627	-
Övriga intäkter i verksamheten	425	1 355
Intäkter per avgiftsfinansierad verksamhet		
Uppdragsutbildning m.m.	31 151	22 336
Intyg förare	3 531	3 582
Tekniska system (SGSI)	6 255	5 954
Tjänsteexport	9 629	8 710
Internationella insatser	166 040	178 509
Rakel	458 112	411 808
<i>Summa intäkter för avgiftsfinansierad verksamhet</i>	<i>674 718</i>	<i>630 899</i>
Summa	702 279	651 319

Skillnaden mellan åren vad avser intäkter enligt 4§ avgiftsförordningen kan härledas till det stöd MSB gett till Migrationsverket 2015 vad gäller flykt-situationen i Sverige. Stödet kommer att faktureras under 2016 och redovisas i bokslutet som en upplupen intäkt.

Intäkterna enligt 6 kap. 1§ kapitalförsörjningsförordningen avser dels ersättning för rättegångskostnader (Rapid) dels ersättning för administrativa merkostnader som del av skadeståndersättning för oljeutsläppet utanför Tjörn 2011, se vidare not 10.

I not 2 redovisas de intäkter som klassificeras som intäkter av avgifter och andra ersättningar. Inom de avgiftsfinansierade verksamheterna redovisas även intäkter av bidrag och finansiella intäkter (not 3 och 4). I tabellen för avgiftsbelagd verksamhet i resultatredovisningen anges de totala intäkterna, dvs inte enbart de i not 2. Den totala omsättningen för internationella insatser ligger på motsvarande nivå som 2014 men andelen bidragsfinansiering är högre 2015. Se vidare avsnittet för avgiftsbelagd verksamhet i resultatredovisningen.

Ökningen i de avgiftsfinansierade verksamheterna avser bl.a. Rakel, som under 2015 fortsatt att öka omsättningen i verksamheten. Ökningen i den avgiftsbelagda verksamheten Uppdragsutbildning m.m. kan härledas till MSB:s arbete kring flykt-situationen i Sverige samt fler utbildningar för deltidsanställd räddningstjänstpersonal vid verksamhetstillena.

MSB har tidigare bokfört intäkter i verksamheten Tekniska system som offentligrättsliga avgifter. Avgifterna tas dock inte ut med stöd av lag eller förordning och är heller inte av tvingande karaktär. Efter samråd med Ekonomistyrningsverket (ESV) bokförs dessa från och med 2015 istället som intäkter av uppdragsverksamhet.

Not 3

Intäkter av bidrag	2015	2014
Arbetsförmedlingen	1 367	1 234
Kammarkollegiet	-	1 216
Totalförsvarets forskningsinstitut	1 094	-
Övriga statliga myndigheter	405	163
Bidrag från EU	15 089	8 555
Övriga bidrag	33	812
Summa	17 988	11 980

Medfinansieringen från EU i den internationella insatsverksamheten är högre 2015 än 2014, vilket förklarar större delen av skillnaden mellan åren. 2014 fick MSB ett bidrag från Kammarkollegiet avseende uppdrag kring jämställdhetsinsatser. Under 2015 har MSB fått bidrag från Totalförsvarets forskningsinstitut, som är medfinansier i ett EU-projekt.

Not 4

Finansiella intäkter	2015	2014
Ränta på räntekonto hos RGK	15	8
Ränteintäkter negativ ränta lån RGK	3 348	-
Ränteintäkter på fordringar m.m.	246	148
Valutakursdifferens	739	258
Ränta återbetalda medel Sida	-138	-490
Övriga finansiella intäkter	296	147
Summa	4 506	71

Enligt ESV ska den negativa räntan på lån redovisas som ränteintäkt och den negativa tillgodoräntan på räntekontot som räntekostnad. Negativ ränta på lån har bokförts med 3 348 tkr, vilket förklarar större delen av skillnaden mellan åren.

Vad avser ränta på räntekontot har 15 tkr bokförts som ränteintäkt och 221 tkr som räntekostnad. Ränta på återbetalning av medel till Sida bokförs som intäktsreducering.

Not 5

Kostnader för personal	2015	2014
Löner och arvoden	-517 551	-498 631
Förändring av semesterlöneskuld	-7	-857
Övriga ersättningar	-11 177	-10 741
Arbetsgivar- och pensionsavgifter	-252 844	-240 777
Övriga personalkostnader	-16 966	-18 162
Summa	-798 545	-769 168

Uppskattad löneredovisningskostnad 2015 har bokförts som en upplupen kostnad, totalt 3 924 tkr inklusive sociala avgifter.

En stor del av skillnaden mellan åren förklaras av omställningskostnader för uppsagd personal som uppkom i samband med arbetet att bilda en ny avdelning, se vidare inledningen till den finansiella delen (totalt 16 373 tkr). Dessutom fattades nya beslut 2015 om delpensioner (totalt 4 330 tkr).

Enligt ESV:s föreskrifter till 7 kap. 1§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska uplysning lämnas i not om lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal (summan av utfallet på S-koderna 4111-4119). MSB:s lönekostnader avseende detta uppgår till 519 955 tkr. Dessutom ska anges hur stor andel av lönesumman som avser arvoden till styrelse, kommittéer eller ej anställd personal (summan av utfallet på S-koderna 4112 och 4118). MSB:s kostnader avseende detta uppgår till 89 tkr.

Not 6

Kostnader för lokaler	2015	2014
	-182 769	-173 381

Ökningen är hänförlig till Rakelverksamheten, som under 2015 fortsatt ökat sin omsättning, se vidare not 2.

Not 7

Övriga driftkostnader	2015	2014
	697 474	778 219

En förklaring till skillnaden mellan åren är utbetalda ersättningar 2014 från anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst m.m. med anledningen av skogsbranden i Västmanland.

I de fall utbetalning av ersättning görs direkt till extern leverantör bokförs detta som köpt tjänst i stället för bidrag, se vidare not 1 och 11. Större delen av ersättningarna reglerades föregående år, endast 13 tkr har bokförts som köpt tjänst 2015.

En annan förklaring till skillnaden mellan åren är återföring av avsättning kring rättsprocessen otillåten direktupphandling, se vidare inledning till den finansiella delen. Under rubriken Övriga driftkostnader har 18 337 tkr återförts avseende detta. 4 122 tkr har återförts under rubriken Finansiella kostnader, se not 8.

Jämfört med föregående år har anslagstilldelningen minskat väsentligt för anslag 2:4 ap.5 Krisberedskap. Detta har påverkat årets verksamhet och bl.a. inneburit ett lägre utfall för köpta tjänster, se vidare not 1.

Not 8

Finansiella kostnader	2015	2014
Räntekostnader räntekonto hos RGK	-221	-301
Räntekostnader lån hos RGK	-	-6 011
Övriga räntekostnader	-81	-229
Valutakursdifferens	-1 363	-1 576
Avsättning finansiell kostnad	4 122	-2 439
Övriga finansiella kostnader	16	-3
Summa	2 473	-10 559

Skillnaden mellan åren avser bl.a. återföring av avsättning kring rättsprocessen otillåten direktupphandling. Under rubriken Finansiella kostnader har 4 122 tkr återförts avseende detta, se vidare inledningen till den finansiella delen och not 7. En annan förklaring till skillnaden är räntekostnad på lån hos RGK. På grund av den negativa räntan redovisas 3 348 tkr som en ränteintäkt istället för räntekostnad, se vidare not 4.

Not 9

Avskrivningar	2015	2014
Immateriella tillgångar	-67 896	-54 963
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	-161 385	-150 467
Beredskapstillgångar	-27 639	-24 918
Summa	-256 920	-230 348

Skillnaden mellan åren kan härledas till Rakelverksamheten, där en stor del av pågående nyanlägg-

ningar aktiverades under 2014 och började skrivas av 2015, se vidare not 18.

Not 10

Uppbördsverksamhet	2015	2014
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	82 736	-
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-82 736	-
Summa	-	-

MSB betalar ut ersättning till kommuner från anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst m.m. för olika typer av räddningstjänstinsatser. Vid oljeskadeolyckor övertar MSB kommunens krav på skadevållaren. Inkomster från skadestånd får inte behållas av MSB utan ska levereras in på inkomsttitel, efter avdrag för administrativa merkostnader.

Vid årsskiftet 2014/2015 avslutades en rättsprocess mot skadevållaren av det stora oljeutsläppet utanför Tjörn 2011. Förlikningen med skadevållaren innebar att 82 932 tkr betalades ut i skadeståndersättning till MSB. Beloppet har levererats in mot inkomsttitel efter avdrag för administrativa merkostnader med anledning av processen (196 tkr).

Not 11

Transfereringar	2015	2014
Medel från statens budget för fin bidrag	931 920	1 066 928
Medel från myndigheter för fin bidrag	700	-
Övriga erhållna medel för fin bidrag EU-projekt	-	121
Lämnade bidrag		
Anslag 2:2 ap.2 Förebyggande åtgärder mot jordskred m.m.	-24 850	-24 850
Anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst m.m.	-10 734	-103 385
Anslag 2:4 ap.5 Krisberedskap	-790 158	-826 735
Anslag 2:7 ap.1 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	-106 878	-111 958
Vidareförmedling medel EU-projekt annan statlig myndighet	-	-121
Periodisering av bidrag anslag 2:3 ap.2 och anslag 2:7 ap.1	4 383	-4 606
Summa lämnade bidrag	-928 237	-1 071 655
Saldo transfereringar	4 383	-4 606

Skillnaden mellan åren vad avser lämnade bidrag från anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst m.m. beror på de stora belopp i ersättningar som betalades ut med anledning av den omfattande skogsbranden i Västmanland sommaren 2014. Merparten av ersättningarna reglerades under 2014, endast en liten del avseende detta har betalats ut under 2015, se vidare not 36.

Även under 2015 har äskandet av bidrag vid årets slut understigit beviljade bidrag från anslag 2:4 ap.5 Krisberedskap, se vidare not 38.

Medel från myndigheter för finansiering av bidrag kommer från Svenska kraftnät som är medfinansier i ett forskningsprojekt.

Saldot i transfereringsavsnittet är i sin helhet hänförligt till periodisering av bidrag dels återföring av periodiseringar av bidrag som gjordes 2014 (anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst mm) dels en ny periodisering 2015 (anslag 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap).

Not 12

Årets kapitalförändring	2015	2014
Kostnader/intäkter som påverkat resultaträkningen i anslagsfinansierad verksamhet men som inte anslagsavräknats:		
Reaförlust/-vinst anslagsfinansierade anläggningar	-13	0
Avskrivningar anslagsfinansierade anläggningar	-69 259	-60 950
Periodisering av bidrag/transfereringar	4 383	-4 606
<i>Summa</i>	<i>-64 889</i>	<i>-65 556</i>
Över-/underskott i den avgiftsfinansierade delen av verksamheten:		
Uppdragsutbildning m.m.	3 453	-4 687
Intyg förare	-625	-980
Tekniska system (SGSI)	1 087	4
Tjänsteexport	-1 559	-3 319
Internationella insatser	3 055	-437
Rakel	33 084	11 906
<i>Summa avgiftsfinansierad verksamhet</i>	<i>38 495</i>	<i>2 487</i>
Årets kapitalförändring	-26 394	-63 069

Se not 11 vad avser periodisering av transfereringar.

Årets resultat i de avgiftsfinansierade verksamheterna kommenteras mer i resultatredovisningen under avsnitt Särskild återrapportering.

Not 13

Balanserade utgifter för utveckling	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	31 016	30 979
Årets anskaffning	-	386
Justering tidigare år	-386	-349
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>30 630</i>	<i>31 016</i>
IB ackumulerad avskrivning	-24 072	-18 260
Årets avskrivning	-4 899	-5 812
<i>UB ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-28 971</i>	<i>-24 072</i>
Bokfört värde	1 659	6 944

Ända sedan implementeringen av materielredovisningssystemet Dynamics AX har det funnits brister i systemet bl.a. vad avser hanteringen av principen kring värdering lager (FIFU). Systemleverantören har vid upprepade tillfällen försökt komma till rätta med felet, men fortfarande kvarstår problem p.g.a. att omberäkningen av lagret inte fungerar fullt ut. Bedömningen är därför att det bokförda värdet överstiger det verkliga värdet på anläggningstillgången. Med anledning av detta har AX skrivits ned i sin helhet 2015 (2 479 tkr).

Not 14

Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	476 720	347 772
Årets anskaffning	35 704	41 527
Årets utrangering/försäljning	-10 902	-4 388
Överföringar	29 544	93 734
Justering tidigare år	-837	-1 925
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>530 229</i>	<i>476 720</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-272 689	-227 926
Årets avskrivning	-62 998	-49 151
Årets utrangering/försäljning	9 836	4 388
<i>UB ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-325 851</i>	<i>-272 689</i>
Bokfört värde	204 378	204 031

Merparten av investeringarna avser Rakel och de är finansierade både med anslag (etappbundna investeringar i etapp 1-3) och lån (etappbundna investeringar och investeringar i etapp 4-7).

Not 15

Byggnader, mark och annan fast egendom	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	11 597	4 880
Årets anskaffning	-	888
Årets utrangering/försäljning	-1 491	-
Överföringar	-	5 829
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>10 106</i>	<i>11 597</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-5 286	-4 880
Årets avskrivning	-671	-359
Årets utrangering/försäljning	1 491	-
Justering tidigare år	-	-47
<i>UB ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-4 466</i>	<i>-5 286</i>
Bokfört värde	5 640	6 311

Ombyggnationer m.m. av befintliga byggnader aktiverades under 2014.

Not 16

Förbättringsutgifter på annans fastighet	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	110 702	95 907
Årets anskaffning	3 400	14 838
Årets utrangering/försäljning	-707	-
Överföringar	48	-43
Justering tidigare år	-24	-
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>113 419</i>	<i>110 702</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-88 996	-77 098
Årets avskrivning	-8 932	-11 944
Årets utrangering/försäljning	707	-
Överföring	-	46
<i>UB ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-97 221</i>	<i>-88 996</i>
Bokfört värde	16 198	21 706

Not 17

Maskiner, inventarier, installationer m.m.	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	2 292 453	2 074 147
Årets anskaffning	56 867	123 939
Årets utrangering/försäljning	-150 718	-5 628
Överföringar	82 795	103 242
Justering tidigare år	-8	-3 247
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>2 281 389</i>	<i>2 292 453</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-983 827	-851 281
Årets avskrivning	-151 780	-138 163
Årets utrangering/försäljning	150 518	5 617
<i>UB ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-985 089</i>	<i>-983 827</i>
Bokfört värde	1 296 301	1 308 626

Investering i basstationer och övrig materiell radiokommunikationsutrustning avseende Rakel är finansierade både med anslag (etappbundna investeringar etapp 1-3) och lån (etappbundna investeringar och investeringar i etapp 4-7). Rakel-verksamheten har under året överlåtit KC-utrustning till Polisen.

Större delen av tillgångarna avser Rakel. 2015 fick Rakel en ny driftoperatör som under året gjort fysisk inventering av delar av anläggningarna. Dessutom har en genomgång av anläggningsregistret gjorts för kontroll av bl.a. avskrivningstid.

För övriga anläggningstillgångar fastställdes en inventeringsrutin i slutet på 2014. Inventeringen påbörjades under december 2014 och blev klar under 2015. Inventeringen medförde att ett stort antal tillgångar utrangierades under 2015 eftersom de inte längre fanns kvar i myndighetens ägo. Utrangeringarna medförde ingen större reaförlust då merparten av tillgångarna saknade bokfört värde.

Not 18

Pågående nyanläggningar	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	126 808	223 485
Årets anskaffning	25 867	119 083
Överföringar	-113 686	-202 761
Justering tidigare år	-13 051	-12 998
UB anskaffningsvärde	25 938	126 809

Skillnaden mellan åren är framför allt hänförlig till Rakelverksamheten. Under 2014 var omfattningen av pågående nyanläggningar större samtidigt som mer aktiverades jämfört med 2015.

Not 19

Beredskapstillgångar	15-12-31	14-12-31
Varningsmateriel analog		
IB anskaffningsvärde	282 068	268 185
Årets anskaffning	7 782	3 817
Årets utrangering/försäljning	-3 118	-1 453
Överföringar	-188	11 519
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>286 544</i>	<i>282 068</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-164 437	-153 530
Årets avskrivning	-14 136	-12 313
Årets utrangering/försäljning	2 618	1 406
UB ackumulerade avskrivningar	-175 955	-164 437
<i>Bokfört värde</i>	<i>110 589</i>	<i>117 631</i>
Sambandsutrustning		
IB anskaffningsvärde	3 066	3 066
Årets utrangering/försäljning	-1 923	-
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>1 143</i>	<i>3 066</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-3 066	-3 066
Årets utrangering/försäljning	1 923	-
UB ackumulerade avskrivningar	-1 143	-3 066
<i>Bokfört värde</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Ledningsplatser		
IB anskaffningsvärde	237 029	222 346
Årets anskaffning	3 685	12 249
Överföring	1 299	2 434
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>242 013</i>	<i>237 029</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-200 471	-189 191
Årets avskrivning	-8 852	-11 280
UB ackumulerade avskrivningar	-209 323	-200 471
<i>Bokfört värde</i>	<i>32 690</i>	<i>36 558</i>

Sanering och indikering		
IB anskaffningsvärde	84 676	86 356
Årets anskaffning	3 961	187
Årets utrangering/försäljning	-	-1 867
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>88 637</i>	<i>84 676</i>
IB ackumulerad avskrivning	-79 142	-79 684
Årets avskrivning	-1 875	-1 325
Årets utrangering/försäljning	-	1 867
UB ackumulerade avskrivningar	-81 017	-79 142
<i>Bokfört värde</i>	<i>7 620</i>	<i>5 534</i>
Pågående beredskapstillgångar		
IB anskaffningsvärde	21 783	13 952
Årets anskaffning	3 243	21 783
Överföringar	-17 532	-13 952
<i>Bokfört värde</i>	<i>7 494</i>	<i>21 783</i>
Varningsmateriel digital		
IB anskaffningsvärde	-	-
Årets anskaffning	17 489	-
Överföringar	17 720	-
<i>UB anskaffningsvärde</i>	<i>35 209</i>	<i>-</i>
IB ackumulerade avskrivningar	-	-
Årets avskrivning	-2 777	-
UB ackumulerade avskrivningar	-2 777	-
<i>Bokfört värde</i>	<i>32 432</i>	<i>-</i>
Summa bokfört värde	190 826	181 506

Under året har varningsmateriel anpassad till digital teknik aktiverats, vilket förklarar minskningen av pågående beredskapstillgångar.

För ledningsplatser och varningsmateriel har en löpande inventering skett 2015.

Not 20

Varulager och förråd	15-12-31	14-12-31
Drivmedel m.m.	111	149
Publikationer	550	2 575
Kiosk och restaurang	339	285
Kontorsmaterial	139	166
Förbrukningsmaterial	3 130	2 968
Internationellt lager	56 852	86 257
Summa	61 121	92 400

Under 2015 har en genomgång skett av samtliga publikationer i lager i Karlstad. Inaktuella publikationer har kasserats och värdet på publikationer som inte efterfrågats har skrivits ned med totalt 1 838 tkr (inkl kassationer).

Av not 13 framgår problemen kring omberäkning av lager som finns i materielredovisningssystemet AX. Till den del det avser väsentliga belopp har bokföringen 2015 rättats upp i ekonomisystemet Agresso (precis som under tidigare år.) I september 2015 genomfördes även en rättelse av historiska värden i AX.

I november 2015 genomfördes en fysisk inventering av lagret i Kristinehamn.

Stora uttag ur lagret gjordes 2015 utan att någon återanskaffning skedde. Dessutom har försäljning av bl.a. fordon genomförts under året.

Not 21

Kundfordringar	15-12-31	14-12-31
Inhemska kunder		
Vattenfall Eldistribution AB	2 300	-
Akademiska Sjukhuset	1 504	-
Forsmarks Kraftgrupp AB	895	3
Övriga	5 680	7 440
Utländska kunder		
Köpenhamns Brandvaesen	1 262	793
Regio Twente Hulpverleningsdienst	1 014	-
Stay-SSF Co. Ltd	863	863
Övriga	363	5 023
Summa	13 881	14 122

Not 22

Fordringar hos andra myndigheter	15-12-31	14-12-31
Skatteverket, mervärdesskatt	41 262	73 689
Migrationsverket	1 834	250
Svenska kraftnät	700	-
Polismyndigheten	670	1 293
Övriga	2 312	15 133
Summa	46 778	90 365

Se not 33 angående skillnaden mellan åren vad gäller mervärdesskatten.

Not 23

Övriga kortfristiga fordringar	15-12-31	14-12-31
Fordringar hos leverantör	49	308
Reseförskott	-	353
Förskott och fordran/återbetalning lön	120	426
Avräkningskonto resor	1 098	2 096
Övriga fordringar utländska	132	161
Övriga	232	231
Summa	1 631	3 575

Merparten av saldot avser avräkningskonto för resor som beställs via resesystemet Tur och Retur. Samlingsfakturor från reseföretaget bokförs i debet på avräkningskontot. Månadsvis bokförs filer i kredit från Tur och Retur. Filerna innehåller resor, där resenären skapat en reseräkning och kopplat följesedelsrader. Löpande finns alltid ett saldo på avräkningskontot beroende på förskotts fakturering från reseföretaget och att resenären inte gjort reseräkning för genomförda resor.

Not 24

Periodavgränsningsposter	15-12-31	14-12-31
Förutbetalda lokalhyror	183 079	159 269
Förutbetalda hyror och leasingavgifter	13 061	14 483
Övriga förutbetalda kostnader	8 942	9 254
Upplupna intäkter internationella insatser	8 587	5 342
Upplupna EU-bidrag	6 693	868
Övriga upplupna intäkter	10 991	2 722
Summa	231 353	191 938

Skillnaden mellan åren vad gäller lokalhyror förklaras av ökad omsättning i Rakelverksamheten, se även not 6.

Skillnaden mellan åren vad avser övriga upplupna intäkter kan bl.a. härledas till det stöd MSB gett till Migrationsverket 2015 vad gäller flyktingsituationen i Sverige. Stödet kommer att faktureras under 2016 och har bokats upp som periodisering 2015, se även not 2.

Not 25

Avräkning med statsverket	15-12-31	14-12-31
Uppbörd:		
<i>Ingående balans</i>	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-82 736	-3 564
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	-	-
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	82 736	3 564
<i>Fordringar/skulder avseende uppbörd</i>	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde:		
<i>Ingående balans</i>	101 288	166 370
Redovisat mot anslag	1 089 216	1 263 794
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats från icke räntebärande flöde	-1 118 735	-1 328 876
<i>Fordringar</i>	71 769	101 288

Anslag i räntebärande flöde:

<i>Ingående balans</i>	-6 276	840
Redovisat mot anslag	1 068 838	1 101 161
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 077 555	-1 108 477
Återbetalning av anslagsmedel	-	200
<i>Skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-14 993	-6 276
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag:		
<i>Ingående balans</i>	-	856
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-	-856
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	-	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto:		
<i>Ingående balans</i>	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	151 433	72 414
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-1 187 433	-1 397 726
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	1 036 000	1 325 312
<i>Saldo</i>	0	0
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto</i>	0	0
Summa avräkning statsverket	56 776	95 012

Avräkning statsverket stäms löpande av varje månad och som en följd av det görs likvidmässiga regleringar mellan räntebelagt flöde och SCR-flöde. Regleringen avseende november månad gjordes i december 2015. Avstämningen och regleringen mellan flödena för december månad har gjorts dels i januari dels i februari 2016. Regleringen i januari var på 12 180 tkr och i februari 1 930 tkr och innebar överföring från SCR-flödet till räntekontot.

Fordran avseende semesterdagar intjänade t.o.m. 2008 reglerades i sin helhet 2014.

Not 26

Behållning räntekonto RGK	15-12-31	14-12-31
	105 320	49 540

Not 27

Balanserad kapitalförändring	15-12-31	14-12-31
Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	-4 606	-
Balanserat resultat för avgiftsfinansierad verksamhet		
Uppdragsutbildning m.m.	-8 153	-3 466
Intyg för förare	1 640	2 620
Tekniska system (SGSI)	-163	-167
Tjänsteexport	6 218	9 537
Internationella insatser	-8 167	-7 731
Rakel	1 194	-10 712
<i>Summa avgiftsfinansierad verksamhet</i>	<i>-7 432</i>	<i>-9 919</i>
Summa balanserad kapitalförändring	-12 037	-9 919

Not 28

Myndighetskapital	Statskapital	Bal kap anslagsfin verksamhet	Bal kap avgifts- fin verksamhet	Kapital- förändring enligt RR	Summa
<i>Utgående balans 2014</i>	<i>545 333</i>		<i>-9 919</i>	<i>-63 069</i>	<i>472 345</i>
<i>A Ingående balans 2015</i>	<i>545 333</i>		<i>-9 919</i>	<i>-63 069</i>	<i>472 345</i>
Föregående års kapitalförändring	-60 950	-4 606	2 487	63 069	0
Årets avräkning statskapital	48 449				48 449
Årets kapitalförändring				-26 394	-26 394
<i>B Summa årets förändring</i>	<i>-12 501</i>	<i>-4 606</i>	<i>2 487</i>	<i>36 675</i>	<i>22 055</i>
<i>C Utgående balans 2015</i>	<i>532 832</i>	<i>-4 606</i>	<i>-7 432</i>	<i>-26 394</i>	<i>494 401</i>

Balanserad kapitalförändring specificeras i not 27.

Not 29

Avsättningar för pensioner	15-12-31	14-12-31
Ingående avsättning	6 357	8 828
Årets pensionskostnad	8 203	953
Årets pensionsutbetalningar	-2 979	-3 424
Utgående avsättning	11 581	6 357

Ökningen 2015 beror dels på omställningskostnader för uppsagd personal dels på beslut delpensioner, se vidare not 5.

Not 30

Övriga avsättningar	15-12-31	14-12-31
Avsättning skadestånd		
<i>Ingående avsättning</i>	23 810	15 349
Årets förändring	-23 810	8 461
<i>Utgående avsättning</i>	-	23 810
Avsättning omställningskostnader personal		
<i>Ingående avsättning</i>	-	-
Årets förändring	4 503	-
<i>Utgående avsättning</i>	4 503	-
Övriga avsättningar		
<i>Ingående avsättning</i>	6 409	5 090
Årets förändring	1 323	1 319
<i>Utgående avsättning</i>	7 733	6 409
Summa utgående avsättning	12 236	30 219

Större delen av förändringen för övriga avsättningar är hänförlig till den uppbokning som gjordes 2012 med anledning av pågående rättsprocess kring otillåten direktupphandling. Rättsprocessen är nu avslutad och avsättningen har återförts i sin helhet, se vidare inledningen till den finansiella delen samt not 7 och 8.

Del av de omställningskostnader som bokförts för uppsagd personal har bedömts vara ovissta till belopp och till den tidpunkt som de kommer att regleras. 4 503 tkr har därför bokats upp som en avsättning, se vidare inledningen till den finansiella delen. Hur stor del av avsättningen som kommer att regleras och när det kommer att ske är vid tidpunkten för bokslutet oklart.

Övriga avsättningar avser myndighetens kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder (s.k. tryggpengar).

Not 31

Lån i Riksgäldskontoret	15-12-31	14-12-31
Lån för tillgångar i räntebelagt flöde		
<i>Ingående balans</i>	1 288 317	1 217 052
Årets nyupptagna lån	185 962	242 933
Årets amorteringar	-167 614	-171 668
Summa utgående balans lån RGK	1 306 665	1 288 317

Beviljad låneram för förvaltningstillgångar är 1 300 000 tkr och 300 000 tkr för beredskapstillgångar. Av beredskapstillgångarna är det bara varningsmaterielen (analog teknik) som lånefinansieras, bokfört värde 110 589 tkr vid utgången av 2015. Övriga beredskapstillgångar anslagsfinansieras.

Investeringar gjorda i november och december lånefinansieras under 2016.

Not 32

Kortfristiga skulder till andra myndigheter	15-12-31	14-12-31
Skatteverket	13 612	14 236
Skatteverket, mervärdesskatt	592	2 492
Statens pensionsverk	4 686	5 322
Försvarshögskolan	4 139	5 666
Försvarets materielverk	4 571	3 677
Totalförsvarets forskningsinstitut	20 579	20 838
Övriga	13 665	21 542
Summa	61 844	73 773

Not 33

Leverantörsskulder	15-12-31	14-12-31
Inhemska leverantörer		
Specialfastigheter	11 381	937
Teliasonera Networks Sales AB	43 343	14 394
Teracom	14 545	7 717
Övriga	126 735	219 341
Utländska leverantörer		
Hörmann GmbH	1 973	9 263
SP Fire Research AS	500	-
U.S. Department of Homeland Security	1 700	-
Övriga	1 348	1 602
Summa	201 525	253 254

En förklaring till skillnaden mellan åren är att Rakel har en ny driftoperatör 2015. Den tidigare driftleverantören SAAB AB gjorde en stor slutfakturering 2014, vilket det inte finns någon motsvarighet till 2015.

Not 34

Övriga kortfristiga skulder	15-12-31	14-12-31
Personalens källskatt	13 125	13 947
Övriga skulder	217	148
Summa	13 342	14 095

Not 35

Periodavgränsningsposter	15-12-31	14-12-31
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter m.m.	51 421	51 412
Upplupna löner inkl sociala avgifter m.m.	18 119	11 304
Upplupen ränta	-	200
Övriga upplupna kostnader	13 665	5 097
Övriga upplupna kostnader transfereringar, statliga	224	2 568
Övriga upplupna kostnader transfereringar, utomstatliga	-	2 038
Övriga oförbrukade bidrag, statliga	45	461
Övriga oförbrukade bidrag, utomstatliga	5 017	7 951
Förutbetalda intäkter	72 884	177 390
Summa	161 375	258 421

Minskningen av förutbetalda intäkter kan härledas till rambidraget från Sida vad avser den internationella insatsverksamheten. Under 2014 erhöles mer medel på grund av de omfattande insatserna att bekämpa ebolautbrottet i Västafrika. Skillnaden mellan övriga upplupna kostnader kan härledas till Rakelverksamheten och bytet till ny driftoperatör 2015.

Se vidare not 11 vad avser periodisering av transfereringar.

Övriga oförbrukade bidrag, statliga myndigheter, består av ett bidrag som beräknas tas i anspråk om mer än tre månader men inom ett år.

Not 36

Anslag 2:3 ap.2 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Utfallet är helt beroende på de händelser som inträffar och som ger rätt till ersättning. Det stora ingående anslagssparandet var avsett för att slutgiltiga ersättningarna med anledning av skogsbranden i Västmanland 2014 så att årets tilldelning skulle kunna nyttjas till nya händelser. Under året har

6 393 tkr utbetalats med anledning av skogsbranden. Däremot har ersättning för nya händelser endast uppgått till 4 327 tkr, vilket förklarar det låga utfallet 2015.

Not 37

Anslag 2:4 ap.1 Viss internationell säkerhetsfrämjande och humanitär verksamhet

MSB disponerar anslaget först efter beslut av Regeringskansliet och det är avsett att finansiera vissa insatser. Regeringskansliet har inte fattat några sådana beslut 2015.

Not 38

Anslag 2:4 ap.5 Krisberedskap

Jämfört med föregående år har anslagstilldelningen minskat väsentligt. Även under 2015 har äskandet av bidrag vid årets slut understigit beviljade bidrag vilket trots överplanering medfört ett sparande.

Not 39

Anslag 2:5 ap.3 Gemensam radiokommunikation m.m.

Rakelverksamheten finansieras med avgifter men också från anslag 2:5 ap.3 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet. Under 2015 får 37 mnkr av anslag 2:4 ap.5 Krisberedskap användas för att finansiera lägre abonnemangavgifter för Rakel för kommuner i enlighet med överenskommelsen mellan staten och SKL om kommunernas krisberedskap.

Not 40

Anslag 2:7 ap.1 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Av anslaget ska högst 115 mnkr användas för att finansiera beredskap och indirekta kostnader för att genomföra internationella insatser.

Not 41

Anslag 1:1 ap. 41 Internationell civil krishantering

Anslaget finansierar insatser inom civil konflikt-hantering.

Not 42

Anslag 1:10 ap.1 Klimatanpassning

Anslaget finansierar MSB:s kostnader för genomförandet av översvämningdirektivet och översiktliga karteringar.

Not 43

Totalt anslagsutfall

Redovisade nettoutgifter i anslagsredovisningen överensstämmer inte med intäkter av anslag i resultaträkningen beroende på att MSB även har anslagspåverkande poster i transfereringsavsnittet. Se vidare not 1.

Not 44*Inkomsttitelredovisning*

Redovisning mot inkomsttitel hänför sig till inkomster från skadestånd för oljeskadeolyckan utanför Tjörn 2011, se vidare not 10.

Not 45

Det har inte varit aktuellt för MSB att delta med någon personal i dessa insatser 2015.

Not 46

Utestående åtaganden för anslag 2:2 ap.2 är något lägre än beräknat. Detta beroende på att en del av beviljande bidrag 2015 har betalats ut direkt under året.

Not 47

	2015	2014
Kostnader enl resultaträkning	-1 933 235	-1 961 675
Justeringsposter i finansieringsanalysen		
Avskrivningar	256 920	230 348
Reaförluster	1 734	58
Avsättningar	5 224	-2 472
Summa	-1 669 356	-1 733 740

Not 48

	2015	2014
Intäkter avgifter och ersättningar enl resultaträkning	702 279	651 319
Justeringsposter i finansieringsanalysen		
Reavinster	-421	-620
Summa	701 858	650 699

Not 49

Investeringar i materiella tillgångar 2015 innefattar korrigeringar mot resultat och upplupna kostnader.

Not 50*Sjukfrånvaro 2015*

Uppgifter om sjukfrånvaro enligt 7 kap 3§ förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag redovisas under Särskild åiterrapportering i resultatredovisningen.

Not 51*MSB:s insynsråd 2015**Ordförande:*

Helena Lindberg, generaldirektör MSB

Innehar uppdrag i följande styrelser och råd: styrelseledamot Försvarshögskolan, ledamot Kustbevakningens insynsråd, styrelseledamot Rymdstyrelsen, ledamot Kungafonden, Regeringens Krishanteringsråd, ledamot Kungliga Krigsvetenskapsakademien, styrelseledamot Standardiseringskommissionen, ledamot The JRC ex-post FP7 evaluation panel (EU-kommissionen), ledamot Statskontorets råd.

Insynsrådets ledamöter:

Anders Hansson, riksdagsledamot

Innehar uppdrag i följande styrelser och råd: styrelseledamot Vellingebostäder, ledamot Åklagarmyndighetens insynsråd.

Åsa Lindestam, riksdagsledamot

Anna-Karin Klomp, landstingsråd Uppsala län

Anders Thornberg, generaldirektör Säkerhetspolisen

Charlotte Petri Gornitzka, generaldirektör Sida

Innehar uppdrag i följande styrelser och råd: styrelseledamot Vetenskapsrådet.

Lars-Erik Holm, generaldirektör Socialstyrelsen

Innehar uppdrag i följande styrelser och råd: ledamot Kungafonden, Regeringens krishanteringsråd.

Dennis Gyllensporre, generallöjtnant Försvarsmakten

Innehar uppdrag i följande styrelser och råd: ledamot Kungliga Krigsvetenskapsakademien.

Lisbeth Schultze, länsöverdirektör Västra Götalands län

Innehar uppdrag i följande styrelser och råd: ledamot Energimyndighetens insynsråd, ledamot Havs- och vattenmyndighetens insynsråd, sakkunnig Miljömålsberedningen.

Ulf Svahn, VD Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet (SPBI)

Innehar uppdrag i följande styrelser och råd: styrelseordförande Släckmedelscentralen SMC AB, styrelseordförande SPIMFAB och ledamot Oljekrisnämnden.

Not 52

Ersättningar och förmåner 2015

Ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare och insynsrådets ledamöter enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag:

Ledande befattningshavare:

Generaldirektör
Helena Lindberg

Löner och andra skattepliktiga förmåner 1 338 387 kronor exklusive sociala avgifter. Generaldirektören har rätt till pension enligt förordning (1995:1038) om statliga pensioner. Inga andra avtal om pension finns.

Överdirektör
Nils Svartz

Löner och andra skattepliktiga förmåner 1 069 767 kronor exklusive sociala avgifter.

Insynsrådets ledamöter:

Till insynsrådet har i arvoden och andra skattepliktiga förmåner utbetalats

Anders Hansson	3 360 kr
Åsa Lindestam	5 040 kr
Anna-Karin Klomp	6 360 kr
Anders Thornberg	– kr
Charlotte Petri Gornitzka	3 360 kr
Lars-Erik Holm	– kr
Dennis Gyllensporre.....	3 360 kr
Lisbeth Schultze	5 040 kr
Ulf Svahn	5 040 kr
Totalt:.....	31 560 kr

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp anges i tkr	2015	2014	2013	2012	2011
Låneram för investeringar					
beviljad låneram	1 600 000	1 800 000	1 800 000	1 959 000	1 625 000
utnyttjad låneram	1 306 665	1 288 317	1 217 052	1 132 160	1 386 483
Kontokredit på räntekonto					
beviljad kontokredit	400 000	300 000	300 000	300 000	300 000
maximalt utnyttjad kontokredit	167 968	223 283	124 218	-	-
Räntor räntekonto					
räntekostnader	221	301	20	-	-
ränteintäkter	15	8	1 285	5 398	8 268
Avgiftsintäkter disponeras					
beräknade enligt regleringsbrev	612 800	624 900	622 900	556 650	525 660
utfall	674 718	630 899	533 144	509 986	525 998
Avgiftsintäkter ej disponeras					
beräknade enligt regleringsbrev	-	-	-	-	1 200
utfall	82 736	-	-	11 893	1 176
Anslagskredit för ramanslag					
beviljad anslagskredit	65 583	68 414	69 137	68 432	80 393
utnyttjad anslagskredit	0	0	1 396	-	26
Anslagssparande för ramanslag	69 854	213 709	101 764	84 542	193 561
intecknade åtaganden	-	-	-	1 200	-
Tilldelade bemyndiganden	742 000	590 000	595 000	595 000	600 000
totalt gjorda åtaganden	654 960	491 613	523 105	538 926	583 050
Medeltalet anställda ¹⁾	1039	1048	1027	1010	1022
Årsarbetskrafter ²⁾	948	953	924	906	921
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 771	1 806	1 752	1 785	1 797
Årets kapitalförändring	26 394	63 069	153 118	12 381	142 612
Balanserad kapitalförändring	-12 037	-9 919	78 212	-5 730	15 647

1) Av antalet anställda 2015 avser 94 st tillfälligt anställda i verksamheten för internationella insatser. Motsvarande siffra för 2014 var 106 st, 2013 100 st, 2012 93 st och för 2011 95 st.

2) Av antalet årsarbetskrafter 2015 avser 81 st tillfälligt anställda i verksamheten för internationella insatser. Motsvarande siffra för 2014 var 94 st, 2013 84 st, 2012 76 st och för 2011 74 st.

Intern styrning och kontroll

Bedömning av den interna styrningen och kontrollen 2015

MSB har en etablerad modell för arbetet med intern styrning och kontroll som är en integrerad del i MSB:s styrprocess (planerings- och uppföljningsprocessen). Som stöd i arbetet samt för att skapa överblick över målstruktur, risker och verksamhetsprocesser har MSB implementerat ett stödssystem (Stratsys).

Med Stratsys som stöd har förutsättningarna för en samlad redovisning av de omständigheter som ligger till grund för ledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen utvecklats och stärkts. Som kontrollmiljö används i första hand processen för verksamhetsplanering där myndighetens styrande dokument i form av arbetsordning, policy-dokument och interna föreskrifter utgör grundläggande utgångspunkter.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi sker tre gånger per år. Redovisningen från respektive avdelning sker i en samlad och gemensam struktur i Stratsys liksom uppföljningen av de riskanalyser som avdelningarna gör utifrån förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll (FISK). På motsvarande sätt sker även uppföljning av de åtgärder som beslutats med anledning av internrevisionens liksom Riksrevisionens granskningar.

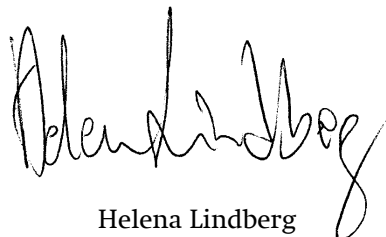
Som en del av den interna kontrollen sker även veckoföredragningar för generaldirektören som innefattar förutom beslutsärenden också informations- och inriktningsföredragningar. Vid dessa tillfällen hanteras även risker och brister som internkontrollen identifierat i den löpande verksamheten.

MSB:s interna styrning och kontroll granskas av MSB:s internrevision. Information lämnas fortlöpande till generaldirektören om pågående och avslutade granskningar och internrevisionens iakttagelser och rekommendationer. Dessa dialoger och avstämningar kring identifierade brister och beslutade åtgärder utgör ett viktigt komplement till den interna styrningen och kontrollen.

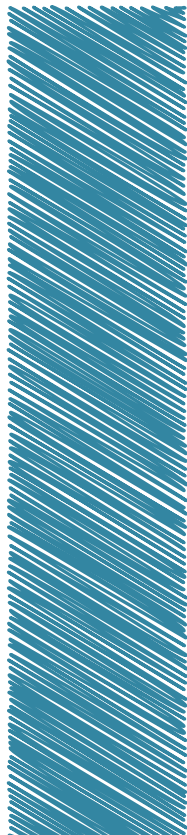
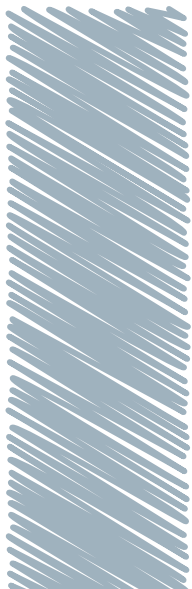
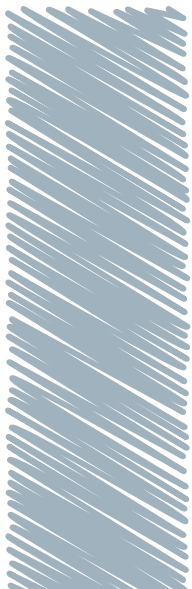
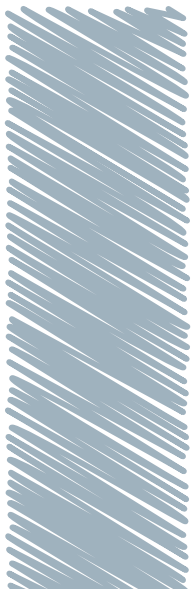
Brister som fångats upp i den interna styrningen och kontrollen samt i intern- och Riksrevisionens granskningar bedöms och hanteras på ett systematiskt sätt inom myndigheten och den samlade bedömningen är att den interna styrningen och kontrollen därmed är betryggande.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Karlstad 22 februari 2016



Helena Lindberg
GENERALDIREKTÖR



Bilaga 1

I bilaga 1 redovisas uppgifter i tabellform som kompletterar den redovisning som gjorts under respektive förmåga.

Utbetalda medel till ideella organisationer från anslag 2:7 MSB

Belopp i tkr	2015	2014	2013
Brandskyddsföreningen Sverige	7 074	4 657	4 604
Föreningen Räddningskårer i samverkan FRIS	1 475	1 457	1 404
Pensionärernas riksorganisation	1 000	1 083	1 104
Riksbrandutbildarna	176	1 020	1 284
Riksnätverket Första Hjälp	-	400	400
Svenska Livräddningssällskapet	6 900	4 357	4 304
Svenska Lottakåren	500	410	392
Svenska Lottakåren/Fryshuset	2 500	1 800	1 800
Svenska Röda Korset	6 000	8 157	8 104
Sveriges Civilförsvarförbund	5 500	9 157	9 104
Sveriges Frivilliga Brandkårer	400	500	500
Frivilliga radioorganisationen	200	-	-
Försvarsutbildarna	1 000	-	-
Surfa lugnt	250	-	-
Svenska kryssarklubben	18	-	-
Summa årets bidrag	32 993	33 000	33 000

Tabell: Utbetalda medel till ideella organisationer för genomförande av kursverksamhet riktad till allmänheten.

Utbetalda medel till kommuner för förebyggande åtgärder från anslag 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Följande kommuner har erhållit bidrag 2015:

Kommun	Utbetalda medel
Ale	7 000
Arboga	192
Arvika	2 100
Forshaga	94
Göteborg	10 654
Haparanda	1 110
Hjo	360
Karlstad	340
Kristianstad	130
Kungsbacka	2 065
Lerum	1 187
Lilla Edet	1 649
Munkedal	60
Munkfors	11
Söderhamn	114
Vilhelmina	336
Summa	20 778

Tabell: Ekonomiska bidrag till kommuner för förebyggande åtgärder (belopp tkr).

Ersättningsärenden

MSB har till uppgift att lämna ekonomisk ersättning till kommunerna för räddningstjänstkostnader och för sanering av olja enligt 7 kap 2 och 3 §§ lagen om skydd mot olyckor. Ersättning betalas från anslag 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Under 2015 har ersättning inklusive utbetalningar till Kustbevakningen betalats ut med totalt 10 720 tkr. Ersättningen har fördelats till följande:

Kommun	Ersättning tkr
Ersättning till kommuner för räddningstjänst (totalt):	
Eksjö (bostadsbrand)	2 453
Bräcke (industribrand)	849
Västmanland (skogsbrand)	6 393
Övriga ersättningar:	
Kustbevakningen (miljöräddningstjänst)	1 025
Totalt	10 720

Tabell: Ekonomiska bidrag till kommuner för ersättning för räddningstjänst m.m. (belopp tkr).

Finansiärer och intäkter för internationella insatser

Finansiär (belopp i tkr)	2015	2014	2013
Sida	159 939	170 215	118 578
Regeringskansliet	37 831	35 526	38 233
FN	7 728	6 407	7 101
EU	5 254	5 991	-
DFID	642	541	-
Totalt	211 394	218 680	164 002

MSB:s internationella insatser finansieras både med anslag- och avgiftsintäkter. I tabellen avser medel från Regeringskansliet anslag 1:1:41 Internationell civil krishantering. Resterande avser avgiftsintäkter.

Fördelning av medel från anslag 2:4 Krisberedskap

Anslagspost 5 för anslag 2:4 Krisberedskap ska användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga händelser och kriser samt till åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla en grundläggande försvarsförmåga. Nedan redovisas hur anslaget fördelar sig per kategori och av efterföljande tabeller finns en mer detaljerad beskrivning av fördelningen inom respektive kategori.

Belopp i tkr	2015	2014	2013
Centrala myndigheter exkl MSB	232 896	301 069	372 982
Länsstyrelser	120 119	95 848	87 392
MSB	123 912	135 510	105 995
Kommuner	351 294	344 946	345 233
Landsting	15 329	17 125	18 700
Frivilliga försvarsorganisationer	31 649	31 019	28 720
Forskning	127 656	137 742	136 511
Summa	1 002 855	1 063 260	1 095 531

Bidrag till centrala myndigheter från anslag 2:4 Krisberedskap exklusive MSB

Belopp i tkr	2015	2014	2013
Elsäkerhetsverket	2 500	2 500	2 000
Finansinspektionen	13 200	15 110	7 375
FOI – Totalförsvarets forskningsinstitutet	19 114	15 224	19 344
Folkhälsomyndigheten	22 498	24 869	
Fortifikationsverket	2 500	2 110	2 050
Försvarets Radioanstalt	6 963	8 300	4 900
Försäkringskassan	1 450	2 900	2 356
Kustbevakningen	16 444	9 798	7 086
Lantmäteriet	6 271	7 850	8 200
Luffartsverket	1 599		
Post- och Telestyrelsen		1 050	9 608
Rikspolisstyrelsen	12 400	10 500	6 600
Sjöfartsverket	2 115	2 400	650
SMHI	5 017	6 687	6 510
Smittskyddsinstitutet		0	36 068
Socialstyrelsen	9 235	60 419	85 441
Statens energimyndighet	1 178	10 380	12 270
Statens Jordbruksverk	19 175	19 674	30 400
Statens Livsmedelsverk	34 973	34 964	39 782
Statens Veterinärmedicinska Anstalt	22 543	31 736	43 629
Svenska Kraftnät		610	
Strålsäkerhetsmyndigheten	4 770	4 470	12 000
Trafikverket	16 107	10 600	10 967
Transportstyrelsen	1 720	7 784	9 424
Tullverket	1 410	5 740	3 500
Summa årets bidrag	223 181	295 174	360 160
Slutreglering föregående års bidrag	-15 285	-19 106	-12 178
SOS Alarm AB (regleringsbrev villkor 12)	25 000	25 000	25 000
Summa	232 896	301 069	372 982

Bidrag till länsstyrelser från anslag 2:4 Krisberedskap

Belopp i tkr	2015	2014	2013
Länsstyrelsen i Blekinge län	2 815	2 220	1 720
Länsstyrelsen i Dalarnas län	4 432	4 657	4 600
Länsstyrelsen i Gotlands län	3 285	2 408	1 291
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2 571	1 010	1 109
Länsstyrelsen i Hallands	3 300	1 445	2 129
Länsstyrelsen i Jämtlands län	6 482	5 439	3 650
Länsstyrelsen i Jönköpings län	2 773	1 312	1 682
Länsstyrelsen i Kalmar län	3 895	3 600	2 500
Länsstyrelsen i Kronoberg	4 012	1 985	1 690
Länsstyrelsen i Norrbotten	4 840	2 284	3 430
Länsstyrelsen i Skåne län	7 313	4 397	7 343
Länsstyrelsen i Stockholms län	7 122	6 610	9 500
Länsstyrelsen i Södermanlands län	3 570	1 875	1 765
Länsstyrelsen i Uppsala	5 322	3 797	4 850
Länsstyrelsen i Värmland	2 804	1 642	1 107
Länsstyrelsen i Västerbottens län	8 127	5 874	3 665
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	1 926	1 163	1 026
Länsstyrelsen i Västmanlands län	3 655	2 337	2 909
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	11 331	5 845	7 763
Länsstyrelsen i Örebro	2 707	1 131	1 105
Länsstyrelsen i Östergötlands län	5 015	2 918	2 063
Summa årets bidrag	97 295	63 950	66 896
Slutreglering föregående års bidrag	-4 718	-7 212	-4 374
Länsstyrelsernas ledningsplatser:			
Drift	17 331	14 729	15 306
Utveckling	10 211	24 381	9 564
Summa ledningsplatser	27 542	39 111	24 869
Totalt bidrag till länsstyrelserna	120 119	95 848	87 392

MSB:s andel av anslag 2:4 Krisberedskap

Belopp i tkr	2015	2014	2013
Förstärkningsmateriel	36 513	22 647	34 356
Skyddsrum	14 037	14 889	14 279
Övning	3 509	5 975	2 091
Utvecklingsprojekt inom krisberedskap	48 482	67 236	47 028
Övrig utvecklingsverksamhet	20 441	24 764	8 241
Transportkostnader ensamkommande flyktingbarn	931		
Summa	123 912	135 510	105 995

Bidrag till kommuner från anslag 2:4 Krisberedskap

Belopp i tkr	2015	2014	2013
Ersättning till kommuner enligt LEH	254 805	255 010	290 134
Bidrag abonnemangspris Rakel	37 000	37 000	
Bidrag för kommunal ledning och räddningscentraler	55 671	45 499	46 438
Övriga utbetalningar avseende kommunal ledning och räddningscentraler	3 817	7 437	8 661
Summa bidrag till kommuner	351 294	344 946	345 233

Bidrag till landsting från anslag 2:4 Krisberedskap

Belopp i tkr	2015	2014	2013
Ersättning till landsting enligt LEH	10 000	10 000	10 000
Bidrag för ledningsplatser	5 256	5 823	6 381
Övriga utbetalningar avseende ledningsplatser	73	1 302	2 320
Summa bidrag till landsting	15 329	17 125	18 700

Bidrag till frivilliga försvarsorganisationer från anslag 2:4 Krisberedskap samt MSB:s förvaltningsanslag (2:7)

Belopp i tkr	Utbetalt organisationsstöd (anslag 2:7)			Utbetalda uppdragsmedel (anslag 2:4)		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Organisation						
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	2 370	2 299	2 067	2 721	1 562	2 506
Frivilliga Flygkåren (FFK)	4 381	4 428	5 247	7 592	6 239	8 290
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	777	1 064	3 183	1 100	904	1 100
Svenska Försvarsutbildningsförbundet	1 003	991		2 231	2 102	1 246
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)	372	491				34
Svenska Brukshundklubben (SBK)	1 847	1 185		2 191	1 626	1 989
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	3 659	3 660	3 710	5 371	6 159	5 254
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)	4 908	4 872	4 741	6 852	9 734	8 455
Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK)	640	586		2 283	1 199	674
Svenska Röda Korset (SRK)	1 424	1 421	4 052	196	343	451
Sjövärnskårens Riksförbund (SVK)	539	560		1 029	1 218	691
Flygvapenfrivilligas Riksförbund (FVRF)	386	485		86	72	46
Sveriges Bilkårens Riksförbund	694	958		1 143	1 192	1 142
Summa	23 000	23 000	23 000	32 796	32 351	31 878
Slutreglering av föregående års bidrag				-1 148	-1 332	-3 158
Netto utbetalt till frivilligorganisationerna	23 000	23 000	23 000	31 649	31 019	28 720

Utbetalning av forskningsmedel från anslag 2:4 Krisberedskap

Belopp i tkr	2015	2014
Styrelsen för Svensk Brandforskning	2 601	2 550
Bonus EEIG		604
Chalmers Tekniska Högskola AB	3 187	3 187
FOI – Totalförsvarets forskningsinstitutet	25 991	19 389
Department of Homeland Security	1 700	
Försvarshögskolan	22 251	23 922
Göteborgs Universitet	2 387	5 943
Högskolan Väst		1 017
Institutet för rymdfysik	2 849	845

Karlstads Universitet	5 736	3 583
Karolinska Institutet	252	2 111
Kungliga Tekniska Högskolan	3 092	371
Lindholmen Science Park AB	8 001	7 970
Linköpings Universitet	5 550	4 477
Linnéuniversiteter		785
Louisiana State University and A&M College	434	
Lunds Universitet	6 856	7 233
Malmö Högskola	1 761	1 100
Mittuniversitetet	536	1 252
NordForsk	6 000	2 000
Rikspolisstyrelsen	850	
SICS East Swedish ICT AB		100
Skånes Universitetssjukhus		330
Statens geotekniska institut	727	
Statens Veterinärmedicinska Anstalt	50	1 391
Stockholm Environment Institute		2 019
Stockholms Universitet	218	893
Svenska Atlantkommittén	250	
Sveriges lantbruksuniversitet	462	2 632
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	864	824
Sveriges Tekniska Forskningsinstitut	2 524	3 247
Umeå Universitet	784	1 019
Uppsala universitet	1 810	2 620
Verket för innovationssystem		2 415
Wikimedia Sverige	150	
Övriga		160
Återbetalning av forskningsbidrag	-738	-357
Erhållna bidrag för finansiering av forskning	-1 336	
Netto utbetalt till Forskning	105 797	105 632
Studier (diverse utförare)	21 859	32 110
Summa forskning och studier	127 656	137 742

